

**Сәулет, қала құрылысы және құрылыс
саласындағы мемлекеттік нормативтер
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ЕРЕЖЕЛЕР ЖИНАҒЫ**

**Государственные нормативы в области
архитектуры, градостроительства и строительства
СВОД ПРАВИЛ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН**

ӨНЕРКӘСІПТІК КӘСІПОРЫНДАРДЫҢ БАС ЖОСПАРЛАРЫ

ГЕНЕРАЛЬНЫЕ ПЛАНЫ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ

**ҚР ЕЖ 3.01-103-2012*
СП РК 3.01-103-2012***

**Ресми басылым
Издание официальное**

**Қазақстан Республикасы Индустрия және инфрақұрылымдық даму
министрлігі Құрылыс және тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері
комитеті**

**Комитет по делам строительства и жилищно-коммунального хозяйства
Министерства индустрии и инфраструктурного развития Республики
Казахстан**

Нұр-Сұлтан 2019

АЛҒЫ СӨЗ

- 1 ӘЗІРЛЕГЕН:** ҚазҒЗСТҚСИ» РМК, «ЗЦ АТСЭ» ЖШС
- 2 ҰСЫНҒАН:** Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі Құрылыс, тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері және жер ресурстарын басқару комитетінің Техникалық реттеу және нормалау басқармасы
- 3 БЕКІТІЛГЕН ЖӘНЕ ҚОЛДАНЫСҚА ЕНГІЗІЛГЕН:** Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі Құрылыс, тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері және жер ресурстарын басқару комитетінің 2014 жылғы 29-желтоқсандағы № 156-НҚ бұйрығымен 2015 жылғы 1-шілдеден бастап

ПРЕДИСЛОВИЕ

- 1 РАЗРАБОТАН:** РГП «КазНИИССА», ТОО «ЗЦ АТСЭ»
- 2 ПРЕДСТАВЛЕН:** Управлением технического регулирования и нормирования Комитета по делам строительства, жилищно-коммунального хозяйства и управления земельными ресурсами Министерства национальной экономики Республики Казахстан
- 3 УТВЕРЖДЕН И ВВЕДЕН В ДЕЙСТВИЕ:** Приказом Комитета по делам строительства, жилищно-коммунального хозяйства и управления земельными ресурсами Министерства национальной экономики Республики Казахстан от «29» декабря 2014 года № 156-НҚ с 1 июля 2015 года

Осы мемлекеттік нормативті Қазақстан Республикасының сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органының рұқсатыңыз ресми басылым ретінде толық немесе ішінара қайта басуға, көбейтуге және таратуға болмайды

Настоящий государственный норматив не может быть полностью или частично воспроизведен, тиражирован и распространен в качестве официального издания без разрешения уполномоченного государственного органа по делам архитектуры, градостроительства и строительства Республики Казахстан

Қазақстан Республикасы Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрлігі Құрылыс және тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері комитетінің 2019 жылғы 06 қарашадағы №178-НҚ бұйрығына сәйкес өзгертулер мен толықтырулар енгізілді.

Внесены изменения и дополнения в соответствии с приказом Комитета по делам строительства и жилищно-коммунального хозяйства Министерства индустрии и инфраструктурного развития Республики Казахстан от 06 ноября 2019 года №178-НҚ.

МАЗМҰНЫ

КІРІСПЕ	IV
1 ҚОЛДАНУ САЛАСЫ.....	1
2 НОРМАТИВТІК СІЛТЕМЕЛЕР	1
3 ТЕРМИНДЕР ЖӘНЕ АНЫҚТАМАЛАР	2
4 ӨНЕРКӘСІПТІК КӘСІПОРЫНДАРДЫ ОРНАЛАСТЫРУ, АУМАҚТЫ ЖОСПАРЛАУ ЖӘНЕ ҒИМАРАТТАРДЫ, ИМАРАТТАРДЫ ОРНАЛАСТЫРУ ЕРЕЖЕЛЕРІ	4
4.1 Өнеркәсіптік кәсіпорындарды орналастыру	4
4.2 Аумақты жоспарлау, ғимараттар мен имараттарды орналастыру	10
4.3 Жолдарды, кіріс жолдарды және өтпе жолдарды жобалау ережелері.....	13
4.4 Мүгедектер мен халықтың қимылы шектеулі топтарына аумақтың қол жетімділігі	17
4.5 Тік жоспарлауды ұйымдастыру	17
4.6 Абаттандыруды ұйымдастыру	18
5 ИНЖЕНЕРЛІК ЖЕЛІЛЕРДІ ОРНАЛАСТЫРУ ЕРЕЖЕЛЕРІ	21
5.1 Жер асты инженерлік желілерді орналастыру	21
5.2 Жер үсті желілерін орналастыру	27
6 ӨРТ ҚАУІПСІЗДІГІНІҢ ҚОЛАЙЛЫ ШЕШІМДЕРІ.....	28
6.1 Өрт қауіпсіздігін кәсіпорында ұйымдастырудың негізгі ережелері	28
7 ҚОРШАҒАН ОРТАНЫ ҚОРҒАУ ЕРЕЖЕЛЕРІ.....	38
А қосымшасы (ақпараттық). Кәсіпорындар алаңының құрылысын салудың ең төменгі тығыздығының көрсеткіштері	39
КІТАПНАМА	49

КІРІСПЕ

Осы ережелер жинағын әзірлеудің басты мақсаты пайдаланушыларға көмек ретінде өнеркәсіптік кәсіпорындардың бас жоспарларын жобалау үрдістерін сипаттау болып табылады. Ережелер өзін дәлелдеген және іс жүзінде тексерілген қағидаларды құрылыс нормаларының міндетті талаптарын немесе міндетті нормалармен реттелмеген жекелеген дербес мәселелер бойынша дамытуды және қамтамасыз етуді белгілейді.

Осыған байланысты, құжаттың негізгі міндеті азаматтар мен қоғамның қолайлы және экологиялық тұрғыда қауіпсіз мекендеу және халықтың тіршілік ету ортасын құруға деген заңмен қорғалатын тұтыныстарын қамтамасыз ету, өрт қауіпсіздігін және құрылыс салудың сенімділігін, салынған нысандардың пайдалану кезінде тұрақты жұмыс істеуін қамтамасыз ету болып табылады.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ЕРЕЖЕЛЕР ЖИНАҒЫ
СВОД ПРАВИЛ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
ӨНЕРКӘСІПТІК КӘСІПОРЫНДАРДЫҢ БАС ЖОСПАРЛАРЫ

ГЕНЕРАЛЬНЫЕ ПЛАНЫ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ

Енгізілген күні – 2015-07-01

1 ҚОЛДАНУ САЛАСЫ

1.1 Осы ережелер жинағы техникалық реттеу нысандарын жобалауға арналған техникалық регламентке сәйкес әзірленді - елді мекендердің өнеркәсіптік аймақтарының аумағында орналастырылатын өнеркәсіптік кәсіпорындардың бас жоспарлары, және өнеркәсіптік кәсіпорындарды жобалау және салу саласындағы халықаралық ынтымақтастықтағы техникалық кедергілерді жоюға бағытталған.

1.2 Осы ережелер жинағы кәсіпорындарды жобалауға, салуға, қайта құрылымдауға және техникалық қайта қаруландыруға қатысты, адамның өмірі мен денсаулығын өндірістік ортаның жағымсыз әсерінен қорғау мақсатында өндірістегі еңбек әрекетіне қажетті жағдайлар жасауды және кәсіпорындарды салу, пайдалану және жою үрдісінде адамдардың қауіпсіздігін қамтамасыз етуді қоса, ұсыныс беретін сипатқа ие.

***2 НОРМАТИВТІК СІЛТЕМЕЛЕР**

Осы құрылыс нормаларын қолдану үшін мынадай сілтемелік нормативтік құжаттар қажет:

Қазақстан Республикасының 2003 жылғы 9 маусымдағы № 481-ІІ Су кодексі.

Қазақстан Республикасының 2003 жылғы 20 маусымдағы № 442-ІІ Жер кодексі.

Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 9 қаңтардағы № 212-ІІІ Экологиялық кодексі.

«Қазақстан Республикасының әуе кеңістігін пайдалану және авиация қызметі туралы» Қазақстан Республикасының 15.07.2010 жылғы № 339-ІV Заңы.

«Қазақстан Республикасындағы сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметі туралы» Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 16 шілдедегі № 242-ІІ Заңы.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2008 жылғы 6 наурыздағы № 227 қаулысымен бекітілген «Ғимараттардың, имараттардың және оған іргелес аумақтардың қауіпсіздігіне қойылатын талаптар» техникалық регламенті.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2008 жылғы 29 тамызындағы №796 қаулысымен бекітілген «Ғимараттарды, үй-жайларды және құрылыстарды автоматты түрде өрт сөндіру және автоматты өрт дабылымен, өрт кезінде адамдарға хабарлау және оларды эвакуациялауды басқару жүйелерімен жабдықтау жөніндегі талаптар» техникалық регламенті.

Ресми басылым

Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігінің 2017 жылғы 23 маусымдағы №439 бұйрығымен бекітілген «Өрт қауіпсіздігіне қойылатын жалпы талаптар» техникалық регламенті.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2010 жылғы 17 қарашадағы № 1202 қаулысымен бекітілген. «Ғимараттар мен құрылыстардың, құрылыс материалдары мен бұйымдарының қауіпсіздігіне қойылатын талаптар» техникалық регламенті.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2010 жылғы 6 қазандағы № 795 қаулысымен бекітілген «Өндірістік объектілердің санитариялық-қорғаныш аймағын белгілеу бойынша санитариялық-эпидемиологиялық талаптар» санитариялық ережесі.

ҚР ҚН 1.01-01-2011 Сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы мемлекеттік нормативтер. Негізгі ережелер. *(Өзгерт.ред. – ҚТҮКШК 06.11.2019 ж. №178-НҚ бұйрық).*

Ескертпе - Пайдалану кезінде ағымдағы жылғы жағдай бойынша жыл сайын жасалатын «Қазақстан Республикасының аумағында әрекет ететін сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы нормативтік құқықтық актілер мен нормативтік техникалық құжаттардың тізбесі», «Қазақстан Республикасының стандарттау жөніндегі нормативтік құжаттардың көрсеткіштері» және «Қазақстан Республикасының стандарттау жөніндегі мемлекетаралық нормативтік құжаттардың көрсеткіштері» ақпараттық каталогтары бойынша және ай сайын шығарылатын ақпараттық бюллетеньдерге – ағымдағы жылы жарияланған журналдарға және стандарттардың ақпараттық сілтемелеріне сәйкес сілтемелік құжаттардың қолданылуын тексеру орынды. Егер сілтеме құжаты ауыстырылса (өзгертілсе), онда осы норматив қолданылған кезде ауыстырылған (өзгертілген) құжатты басшылыққа алу керек. Егер сілтеме құжаты ауыстырылмаған болса, онда оған сілтеме берілген ереже осы сілтемені қозғамайтын бөлігінде қолданылады. *(Өзгерт.ред. – ҚТҮКШК 06.11.2019 ж. №178-НҚ бұйрық).*

***3 ТЕРМИНДЕР ЖӘНЕ АНЫҚТАМАЛАР**

Ереженің осы жиынтығында тиісті анықтамалары бар терминдер қолданылады:

3.1 Қолайлы құрылыстық шешімдер: Уәкілетті органдар мақұлдаған, құрылыс нысанының тұтынушылар үшін қолайлы техникалық сипаттамаларын беретін және оларды практика түрінде жүзеге асырған кезде нормаланатын нысанның сәйкестілік презумпциясын қамтамасыз ететін ережелер.

3.2 Өрт қауіпсіздігі (ғимараттың немесе имараттың): Өрттің пайда болуынан және дамуынан белгілі қорғау дәрежесімен, сондай-ақ қауіпті өрт факторларының адамдарға, мүлікке және қоршаған ортаға көрсететін әсерімен сипатталатын ғимараттың немесе имараттың жай-күйі.

3.3 Тік жоспарлау: Кәсіпорынның аумағында рельефті ұйымдастыру, жер жұмыстарының барынша аз көлемін орындау және жер беті суларын бұруды қамтамасыз ету есебімен.

3.4 Гараж кешендері: Автосервиспен, автомобильдер мен қосалқы бөлшектер саудасымен байланысты сақтау, автокөлікті қою, техникалық қызмет көрсету және басқа да қызмет түрлерін көрсетуге арналған ғимараттар немесе ғимараттар тобы. Гараж кешендерінің құрамында шағын автожанармай құю станциялары орнатылуы мүмкін. Гараж кешендері функционалды мақсаты әр түрлі нысандармен толықтырылуы мүмкін.

3.5 Бас жоспар: Жер учаскесін жоспарлап ұйымдастырудың сұлбасы; құрылыс қызметін реттейтін, халықтың тіршілік етуінің қауіпсіздік шарттарын айқындайтын, қажетті санитариялық-гигиеналық, экологиялық талаптарды қамтамасыз ететін құрылыс құжаттамасының түрі; негізгі заңды құжат болып табылады және Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен бекітіледі.

3.6 Жаңа құрылыс: Жаңадан құрылып жатқан кәсіпорындардың негізгі, қосалқы және қызмет көрсетуші мақсаттағы нысандар кешенін салу, сондай-ақ техникалық, экономикалық немесе экологиялық шарттар бойынша оларды бұдан әрі пайдалану пайдасыз деп танылып жойылған кәсіпорындардың орнына кәсіпорындардың жаңа алаңында құрылыс салу.

3.7 Құрылыс нысаны: Ғимараттар, имараттар, көлік және инженерлік коммуникациялар, өндірістік кешендер және кәсіпорынның шегінде құрылыс ұйымдары орындайтын жұмыстардың басқа да түрлері.

3.8 Қоршаған орта: Ұйым әрекет ететін сыртқы орта, ауаны, жерді, табиғи ресурстарды, флораны, фаунаны, адамды және олардың өзара әрекеттесуін қоса.

3.9 Кәсіпорынды жоспарлау және салу: Аумақтың барынша тиімді пайдаланылуын, жекелеген ғимараттардың арасындағы барынша қысқа көлік байланысын, инженерлік желілердің тиімді орналастырылуын, аумақты көгалдандыру мен абаттандырудың жоғары дәрежесін қамтамасыз ете отырып, ғимараттар мен имараттарды технологиялық үрдіске сәйкес орналастыру.

3.10 Автомобильдерді тұраққа қою: Функционалды мақсаты әр түрлі нысандардың келушілеріне тиесілі автокөлік құралдарының тұрақтарда уақытша тұруы.

3.11 Құрылыс салу тығыздығы: Аумақ бірлігіне келетін (мың м²/га) ғимараттар мен имараттардың жер үсті бөлігі құрылысы қабаттарының сыртқы қабырғалар габариттеріндегі жиынтық ауданы және аумақ бірлігіне келетін көше-жол желісінің ұзындығы (п. км/га).

3.12 Өнеркәсіптік торап: Кәсіпорындардың, технопарктердің біреуінің учаскесінде, немесе бөлек учаскеде немесе муниципалды, мемлекеттік меншік жерінде орналасқан ортақ нысандары бар кәсіпорындар тобы.

3.13 Кәсіпорын: Негізгі, қосалқы және қызмет көрсетуші мақсаттағы нысандар кешені.

3.14 Қолданыстағы кәсіпорындарды қайта құрылымдау: Өндірістің техникалық-экономикалық деңгейінің артуына байланысты негізгі, қосалқы және қызмет көрсетуші мақсаттағы бар нысандарды қайта құру.

3.15 Санитариялық-қорғаныш аймақ (СҚА): Нысанды штатты тәртіпте пайдаланған кезде халықтың қауіпсіздік деңгейін қамтамасыз ететін кеңістік және өсімдік аймағы.

3.16 Ғимараттардың, имараттардың, құрылыстардың және өрт бөліктерінің отқа төзімділік дәрежесі: Көрсетілген ғимараттарды, имараттарды, құрылыстарды және өрт бөліктерін салу үшін қолданылатын құрылымдардың отқа төзімділік шектерімен анықталады.

3.17 Құрылыс: Олардың құрылысын салу, кеңейту немесе қайта құрылымдау бірыңғай жобалау құжаттамасы бойынша жүзеге асырылатын ғимараттар мен

имараттардың (нысандардың) жиынтығы.

3.18 Инженерлік желілер: Елді мекендердің аумақтарында, кәсіпорындарда, сондай-ақ ғимараттарда (имараттарда) салынатын әр түрлі мақсаттағы құбырлар мен кабельдер (су құбыры, кәріз, газ, жылыту, байланыс және басқалар).

3.19 Кәсіпорын шегіндегі құрылыс: Қолданыстағы кәсіпорынды техникалық қайта қаруландыру немесе оның қуаттылығын қолдау, оның шегінде құрылыстың титулы (немесе оны ауыстыратын құжат) бойынша жүзеге асырылатын, нысандардың құрамында қамтылмаған қосалқы және қызмет көрсетуші мақсаттағы нысандарды, энергетикалық және көлік шаруашылығы, байланыс нысандарын, сумен жабдықтаудың сыртқы желілері мен имараттарын, кәрізді, жылумен жабдықтау және газбен жабдықтау нысандарын салу.

3.20 Тоғысу аумағы: Өндірістік аймақты және өзге де функционалды мақсатты (тұрғын үй, қоғамдық, рекреациялық) аумақты бөлегін көше құрылысы фронты арқылы қалыптасатын аумақ.

3.21 Түйісу-тоғысу аумағы: Өнеркәсіптік кәсіпорындарды тұрғын үй құрылысынан бөліп тұрған аумақ.

3.22 Қолданыстағы кәсіпорынды техникалық қайта қаруландыру: Алдыңғы қатарлы техника мен технологияны енгізудің негізінде жекелеген өндірістердің, кәсіпорын учаскелерінің техникалық-экономикалық деңгейін арттыру бойынша іс-шаралар кешені.

3.23 Аумақ (учаске): Нақты функционалды, құрылыстық, ландшафттық мақсатты аумақтың окшау бөлігі.

4 ӨНЕРКӘСІПТІК КӘСІПОРЫНДАРДЫ ОРНАЛАСТЫРУ, АУМАҚТЫ ЖОСПАРЛАУ ЖӘНЕ ҒИМАРАТТАРДЫ, ИМАРАТТАРДЫ ОРНАЛАСТЫРУ ЕРЕЖЕЛЕРІ

4.1 Өнеркәсіптік кәсіпорындарды орналастыру

4.1.1 Жаңадан салынатын, кеңейтілетін, қайта құрылымдалатын, сондай-ақ бар өнеркәсіптік кәсіпорындарды орналастыруға арналған алаңды таңдау бойынша талаптар қолданыстағы жер, су, орман, қала құрылысы және басқа да заңнамаларға сәйкес, сондай-ақ сейсмикалық шарттар есебімен, [5], [1], [8], [9], [15] және басқа да қолданыстағы нормативтік құрылыстық құжаттамаға сәйкес қойылады.

4.1.2 Құрылысқа арналған алаң жобалау алдындағы кезеңде инвестициялар дәлелденген кезде, өнеркәсіптік кәсіпорынды кеңейту мүмкіндігі туралы қорытынды жасауға мүмкіндік беретін көлемде тапсырыс беруші ұсынатын материалдардың негізінде таңдалады.

4.1.3 Жаңа кәсіпорындарды салуға және бар кәсіпорындарды кеңейтуге арналған алаң аэроклиматтық сипаттама, жердің рельефі, өнеркәсіптік лақтырындылардың атмосферада таралу заңдылықтары, атмосфераның ластану әлеуеті есебімен, тұрғын үй, рекреациялық, шипажай аймағына, халық демалатын аймаққа қатысты ық жақтан таңдалады.

4.1.4 Қауіптілігі 1-ші және 2-ші класс зиянды заттармен атмосфералық ауаны

ластайтын көздері бар кәсіпорындарды және өнеркәсіптік тораптарды жылдамдығы 1 м/с-ке дейінгі басым желдер соғатын [7], ұзақ немесе жиі қайталанып отыратын штильдер, инверсиялар, тұман тұратын аудандарда (бір жылдың ішінде күндердің 30 - 40%-ынан астам, қыста күндердің 50 - 60%-ы) салуға болмайды.

4.1.5 Жаңа өндірістік нысандарды рекреациялық (су, орман, ландшафттық) аумақтарда, сумен жабдықтау көздерінің санитариялық қорғау аймақтарында, өзендердің, теңіздердің су қорғау және жағалау аймақтарында, шипажайлардың қорғау аймақтарында орналастыруға жол берілмейді.

4.1.6 Қолданыстағы санитариялық ережелерге сәйкес санитариялық-қорғаныш аймақтарын ұйымдастыру мүмкіндігі болған кезде тұрғын үй құрылысының аумағында 3, 4, 5-ші класс өндірістік нысандарын орналастыруға жол беріледі. Кәсіпорындардың, өндірістердің, нысандардың қолданыстағы санитариялық классификациясына сәйкес тұрғын үй аймағында және көпшілік халықтың демалыс орындарында 1, 2-ші класс нысандарын орналастыруға жол берілмейді.

4.1.7 Адам мекендейтін ортаға және адамның денсаулығына көрсетілетін жағымсыз әсер көзі болып табылатын технологиялық үрдістері бар өндірістік нысандар үшін кәсіпорындардың, өндірістердің, нысандардың санитариялық классификациясына сәйкес санитарлық-қорғау аймағы (СҚА) белгіленеді. СҚА мөлшері, оны ұйымдастыру және абаттандыру «Өндірістік объектілердің санитариялық-қорғаныш аймағын белгілеу бойынша санитариялық-эпидемиологиялық талаптар» санитариялық ережелеріне сәйкес анықталады.

4.1.8 СҚА ені мөлшерінің жеткіліктігі атмосфералық ауа ластануының болжанатын деңгейлерін, шудың таралуын, вибрацияны, электромагнит өрістерін, радиацияны және басқа да факторларды есептеу арқылы расталады, әрі мекендеу ортасының фондық ластануы, сондай-ақ қолданыстағы осыған ұқсас нысандар орналастырылған аудандардағы зертханалық зерттеулердің нәтижелерін ескеріп, бұдан әрі натуралық өлшемдер жүргізу қажет.

4.1.9 СҚА немесе оның қайсыбір бөлігі нысанның резервтік аумағы ретінде қарастырылмайды және өндірістік немесе тұрғын үй аймағын кеңейту үшін пайдаланылмайды.

4.1.10 СҚА аумағы келесілерге арналған:

- әсер ету деңгейін одан тыс жердегі барлық әсер ету факторлары бойынша талап етілетін гигиеналық нормативтерге дейін төмендетуді қамтамасыз ету;
- кәсіпорынның (кәсіпорындар тобының) аумағы мен тұрғын үй құрылысы салынған аумақтың арасында санитариялық-қорғаныш және эстетикалық барьер құру;
- атмосфералық ауа ластаушыларды қалқалауды, олардың ассимиляциясын және фильтрациясын және микроклимат жайлылығының артуын қамтамасыз ететін қосымша көгалдандырылған алаңдарды ұйымдастыру.

4.1.11 Жаңа кәсіпорындардың құрылысын салуға, қолданыстағы кәсіпорындар мен имараттарды қайта құрылымдауға немесе техникалық қайта қаруландыруға арналған жобалау алдындағы, жобалау құжаттамасында санитариялық-қорғаныш аймақтарын ұйымдастыруға және абаттандыруға қаражат көзделуі тиіс, тұрғындарды көшіруді қосқанда, қажеттілік жағдайында, ал жобалау-сметалық құжаттаманың құрамында

қолданыстағы нормативтік құжаттамаға сәйкес оны ұйымдастыру, абаттандыру және көгалдандыру бойынша жоба ұсынылуы тиіс.

4.1.12 Адам мекендейтін ортаға және адамның денсаулығына әсер ету көзі болып табылатын технологиялық үрдістері бар нысандар, олардың жекелеген ғимараттары мен имараттары үшін, қуаттылығына, пайдалану жағдайларына, қоршаған ортаға бөліп шығаратын токсикалық және иісі бар заттарының сипаты мен мөлшеріне, шуына, вибрациясына және басқа да зиянды физикалық факторларына қарай, сондай-ақ кәсіпорындардың, өндірістердің, нысандардың санитариялық классификациясына сәйкес гигиеналық нормативтердің талаптарын сақтау қамтамасыз етілген кезде олардың адам мекендейтін ортаға және адамның денсаулығына көрсететін жағымсыз әсерін азайту бойынша қабылданған іс-шараларды ескере отырып, санитариялық-қорғаныш аймақтарының келесідей минимальді мөлшерлері белгіленеді:

Кәсіпорынның					
қауіптілік класы	I	II	III	IV	V
Санитариялық қорғаныш					
аймағының ені, м.	1000	500	300	100	50

4.1.13 Өндірістің көлемін уақытша қысқарту жобалаудың максимальді қуаттылығын немесе оның қазіргі нақты қуаттылығы үшін СҚА-ның қабылданған шамасын қайта қарауға негіз болып табылмайды.

4.1.14 Санитариялық классификациямен қамтылмаған жаңа, жеткілікті түрде зерттелмеген, елде және шетелде аналогы жоқ технологиялары бар, қауіптілігі бірінші және екінші класс химиялық және биологиялық заттарды атмосфераға лақтыратын нысандар үшін СҚА ені әрбір нақты жағдайда санитариялық-эпидемиологиялық қызметтің уәкілетті органының шешімімен белгіленеді.

4.1.15 СҚА ені мөлшерінің жеткіліктігі атмосфералық ауа ластануының болжанатын деңгейлерін, шудың таралуын, вибрацияны, электромагнит өрістерін, радиацияны және басқа да факторларды есептеу арқылы расталады, әрі мекендеу ортасының фондық ластануы, сондай-ақ қолданыстағы осыған ұқсас нысандар орналастырылған аудандардағы зертханалық зерттеулердің нәтижелері ескеріледі (қолданыстағы, құрылысы жоспарланып отырған немесе жобаланып жатқан кәсіпорындардың үлесі есебінен).

4.1.16 Әсер етудің есептік деңгейлері қолданыстағы кәсіпорын аумағы шекарасының ішінде нормативтік мәндерге жеткен жағдайда, бұл сондай-ақ жүйелі зертханалық зерттеулердің нәтижелерімен расталған жағдайда, салынған тұрғын үй құрылысына дейін қабылданған классификацияға сәйкес мөлшері нормативтік аймақтың 50%-ынан емес минимальді аймақ белгіленеді, ол бұдан әрі абаттандырылуы және көгалдандырылуы тиіс.

4.1.17 Өнеркәсіптік кәсіпорындар топтары немесе өнеркәсіптік торап үшін барлық көздерден шығарылатын жиынтық лақтырындыларды ескере отырып, бірыңғай СҚА жобасымен бірыңғай санитариялық-қорғаныш аймағы белгіленеді.

4.1.18 Есеп бойынша құрамында ені 500 м және одан да астам санитариялық-қорғаныш аймақты ұйымдастыру қажет кәсіпорындар бар өнеркәсіптік тораптарға [1] сәйкес селитебтік аумақтың шекарасының қасында немесе шегінде орналастырылуы мүмкін кәсіпорындарды қоспаған жөн.

4.1.19 Темір жолдың кіріс жолдарын және жүк автокөлігінің қарқынды қозғалысын

талап етпейтін IV, V класс кәсіпорындарын тұрғын үй аймағының шегінде орналастыруға жол беріледі. Бірақ артықшылық тұрғын үй аймағынан барынша қашық аумақтарға берілуі тиіс.

4.1.20 Заманауи ірі өнеркәсіптік кешендер үшін (қара және түсті металлургия, мұнай өңдеу және мұнайхимия, биосинтез кәсіпорындары, орман өнеркәсібі кешені және т.б.) санитариялық-қорғаныш аймақтарының мөлшері бас жобалаушымен негізделіп дәлелденеді және кешеннің барлық кәсіпорындары үшін біртұтас құрылым ретінде белгіленеді. Өндірістердің осы санитариялық классификациясында көрсетілген нормативтік санитариялық-қорғаныш аймақтардың мөлшері осындай кешендер үшін болжалды мөлшер ретінде қаралуы тиіс.

4.1.21 Қауіптілігі I және II класс кәсіпорындарына арналған СҚА мөлшерін Қазақстан Республикасының Үкіметінің 2010 жылғы 6 қазандағы № 795 қаулысының 35-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының (бұдан әрі - ҚР) Бас мемлекеттік санитариялық дәрігері өзгертеді.

4.1.22 Қауіптілігі III, IV, V класс кәсіпорындарына арналған СҚА мөлшерін ҚР Үкіметінің 2010 жылғы 6 қазандағы № 795 қаулысының 36-тармағына сәйкес облыстың, Астана және Алматы қалаларының Бас мемлекеттік санитариялық дәрігері өзгертеді.

4.1.23 Жекелеген кәсіпорындар мен өнеркәсіптік кешендер үшін өндірістердің санитариялық классификациясы бойынша белгіленгендерден асыра санитариялық-қорғаныш аймақтарының мөлшерін ұлғайту немесе жеке аймақтар құру қажеттілігін айқындайтын себептердің тізіміне кіретіндер:

1. Ластау деңгейін техникалық құралдармен төмендету мүмкін емес болған кезде зертханалық бақылаудың материалдары бойынша талап етілетін СҚА шегінен тыс кез келген фактор бойынша рұқсат етілген деңгейлердің асып кетуі.

2. Жаңа, жеткілікті түрде зерттелмеген, елде және шетелде аналогы жоқ технологиялардың бар болуы.

4.1.24 СҚА мөлшері келесі жағдайларда азайтылуы мүмкін:

а) ауа ортасының ластану жағдайын жүйелі (кемінде жылдық) зертханалық бақылаудың материалдары бойынша нормативтік талаптардың шеңберінде және одан төмен мекендеу ортасына және халыққа техногендік әсер ету деңгейіне тұрақты жеткені туралы объективті дәлеллеу.

б) салынған тұрғын үй құрылысының шегінде шу деңгейінің және басқа да физикалық факторлардың гигиеналық нормативтерден төмен болып төмендеуі өлшеулермен расталады.

в) кәсіпорынның қуаттылығын азайту, профилін өзгерту және осыған байланысты қауіптілік класын өзгерту.

4.1.25 Есептеу жолымен ғана алынған деректердің негізінде санитариялық-қорғаныш аймағының шамасын қысқартуға жол берілмейді.

4.1.26 Ғылыми-зерттеу институттары, конструкторлық бюролар және құрамында шеберханалар, өндірістік, ішінара өндірістік және тәжірибелік құрылғылары бар нысандар үшін СҚА ені санитариялық-гигиеналық талаптарды ескере отырып белгіленеді, ҚР мемлекеттік санитариялық-эпидемиологиялық қызметі органдарының санитариялық-эпидемиологиялық қорытындысы болған жағдайда.

4.1.27 СҚА-да ұжымдық немесе жеке саяжай және бау-бақша учаскелерін орналастыруға тыйым салынады.

4.1.28 Санитариялық-қорғаныш аймақтың шекарасында және өнеркәсіптік алаңдардың аумағында тамақ өнеркәсібі кәсіпорындарын, сондай-ақ тамақ өнеркәсібі үшін ыдыс, қаптама, жабдық және т.б. шығаратын кәсіпорындарды, дайын өнім қоймаларын, ауыз су және сусындар өндіретін кәсіпорындарды, ауыз суын дайындауға және сақтауға арналған су құбыры имараттары кешенін орналастыруға тыйым салынады.

4.1.29 Спорт имараттарын, парктарды, білім беру мекемелерін, ортақ қолданыстағы емдеу-алдын алу және сауықтыру мекемелерін СҚА аумағында орналастыруға жол берілмейді.

4.1.30 СҚА шекарасында келесілерді орналастыруға жол беріледі:

1) тамақ өнімдерін өндіру үшін пайдаланылмайтын техникалық дақылдарды өсіруге арналған ауыл шаруашылық жерлері;

2) негізгі өндіріске қарағанда зияндылығы аз өндірісі бар кәсіпорындар, олардың жекелеген ғимараттары мен имараттары. санитариялық-қорғаныш аймағында орналастырылатын нысанда құрамы бойынша негізгі өндіріске ұқсас лақтырындылары болған жағдайда, СҚА шекарасында және одан тыс жиынтық есеп бойынша гигиеналық нормативтерден аспау туралы міндетті талап;

3) өрт депосы, моншалар, кір жуатын орындар, гараждар, автомобильдер мен мотоциклдерді жекелеп қоюға арналған алаңдар; осы кәсіпорынға қызмет көрсетумен байланысты автожанармай құю станциялары, басқару ғимараттары, конструкторлық бюролар, оқу мекемелері, емханалар, дүкендер, ғылыми-зерттеу зертханалары, кәсіпорынның қызметкерлеріне арналған спорт-сауықтыру имараттары;

4) кәсіпорындардың кезекшілік апаттық персоналына және күзетке арналған тұрғын емес үй-жайлар, қоғамдық және жеке көлікті сақтауға арналған имараттар, жергілікті және транзиттік коммуникациялар, ЭБЖ, электр қосалқы станциялары, мұнай және газ құбырлары, техникалық сумен жабдықтауға арналған артезиан ұңғымалары, техникалық суды дайындауға арналған су суытатын имараттар, кәріздік сорғы станциялары, айналымдық сумен жабдықтау имараттары, өнеркәсіптік алаңды, кәсіпорындарды және санитариялық-қорғаныш аймақты көгалдандыруға арналған өсімдік тәлімбағы.

4.1.31 IV, V класс кәсіпорындарына арналған санитариялық-қорғаныш аймақ барынша көгалдандырылуы тиіс (алаңның 60%-ынан кем емес); II және III класс кәсіпорындары үшін – 50%-дан кем емес; I класс кәсіпорындары мен ұзындығы үлкен аймақтар үшін – оның аумағының 40%-ынан кем емес.

4.1.32 Өндіріс пен құрылысы салынған тұрғын үйдің шекарасының арасындағы минимальді санитариялық-қорғаныш аймақ 50 м болса, 100 м автомагистральдің көлік жүретін бөлігінің ені СҚА мөлшерінің санитариялық классификациясы бойынша талап етілетін шама ретінде қарастырылмайды және СанЕЖН-де көрсетілген көгалдандыру пайызын төмендетуге негіз болмайды.

4.1.33 СҚА-да автомагистраль болған кезде, оның лақтырындылары нысанмен бірге жиынтық есепте қамтылады, 2010 жылғы 6 қазандағы № 795 санитариялық ережелер, 10-тармақ.

4.1.34 СҚА-да адамдардың тұруына арналған нысандарды орналастыруға тыйым

салынады. СҚА немесе оның қайсыбір бөлігі нысанның резервтік аумағы ретінде қарастырылмайды және СҚА шекарасын сәйкесті түрде негіздеп түзетусіз өнеркәсіптік немесе тұрғын үй аумағын кеңейту үшін пайдаланылмайды.

4.1.35 Кәсіпорындарды су қоймаларының жағалау жолағында (аймақтарында) орналастыруға суларды пайдалануды және қорғауды реттеу жөніндегі органдармен келісе отырып, кәсіпорын алаңының су қоймасына тікелей жанасуы қажет болғанда ғана жол беріледі. Кәсіпорын алаңдарының су қоймаларына жанасуының саны мен ұзындығы минимальді болуы тиіс.

4.1.36 Кәсіпорындар мен өнеркәсіптік тораптарды өзендер мен басқа да су қоймаларының жағалау учаскесінде орналастырған кезде кәсіпорын алаңдарының жоспарлау белгілері сулардың ең жоғарғы горизонттынан кем дегенде 0,5 м жоғары болып қабылдануы тиіс, әрі су ағынының тіреуі мен бағыты, сондай-ақ гидротехникалық имараттарға түсетін жүктемелер мен әсерлер жөніндегі нормаларға сәйкес анықталатын толқынның есептік биіктігінен болатын желкөтерме ескеріледі.

Есептік деңгейжиек деп судың ең жоғарғы деңгейін қабылдау қажет, деңгейден асып кету ықтималдылығымен, халық шаруашылығы мен қорғаныс тұрғысынан маңызды кәсіпорындар үшін 100 жылда бір рет, қалған кәсіпорындар үшін - 50 жылда бір рет, ал пайдалану мерзімі 10 жылды құрайтын кәсіпорындар үшін - 10 жылда бір рет.

Ескертпелер

1 Кәсіпорындарды су деңгейі жиі асып кететін учаскелерде орналастыруға сәйкесті техникалық-экономикалық негіздеме бойынша және кәсіпорындарды су басудан қорғайтын тиісті имараттар салынады деген шартпен жол беріледі.

2 Осы тармақтың талаптары пайдалану шарттары бойынша қысқа мерзімге су басуына жол берілетін кәсіпорындарға, олардың жекелеген ғимараттары мен имараттарына, сондай-ақ нысандарына таралмайды.

4.1.37 Жаңа құрылысты орналастыруға немесе бар нысандардың орналасуын өзгертуге Қазақстан Республикасының Авиация жөніндегі мемлекеттік комитетімен келісілуі және «Қазақстан Республикасының әуе кеңістігін пайдалану және авиация қызметі туралы» Заңының талаптары ескерілуі тиіс:

- аэродромдарға келетін ауа жолдары жолақтары шекарасындағы, сондай-ақ аэродромның шекарасынан 10 км радиустағы барлық нысандар;

- ақиқат биіктігі 50 м және одан да астам нысандар, олардың орналасқан жерінен тәуелсіз;

- байланыс, электр берілісі желілері (соның ішінде жоғары вольтты), сондай-ақ радиотехникалық құралдардың қалыпты жұмыс істеуіне кедергі жасауы мүмкін радио-және электр магнит сәулеленуінің басқа да нысандары, олардың орналасқан жерінен тәуелсіз;

- жарылысқа қауіпті нысандар — олардың орналасқан жерінен тәуелсіз;

- әрекеті аэродромдар орналасқан аудандарда көру мүмкіншілігінің төмендеуіне әкеп жеткізуі мүмкін кәсіпорындар мен имараттар.

Аэродромдардың аумағына іргелес жерлерде, 15 км қашықтықта қалдықтарды сақтау және/немесе көму нысандарын, сондай-ақ құстардың жаппай жиналуына себін тигізетін басқа да нысандарды орналастыруға жол берілмейді.

4.1.38 Аэропорттарға, аэродромдарға арналған СҚА мөлшері әрбір нақты жағдайда 2010 жылғы 6 қазандағы № 795 санитариялық ережелердің 14-тармағының негізінде белгіленеді.

4.1.39 Кәсіпорын аумағының қоршауын [12] нұсқауларға сәйкес қабылдаған жөн. Қасбет жақта кәсіпорынның сыртқы түрін нашарлататын имараттар орналаспауы тиіс.

4.2 Аумақты жоспарлау, ғимараттар мен имараттарды орналастыру

4.2.1 Ғимараттардың имараттардың, соның ішінде инженерлік желілердің арасындағы қашықтықты минимальді рұқсат етілген етіп қабылдау қажет, бұл ретте кәсіпорын учаскелерінің (аумақтарының) құрылыс салу тығыздығы осы ережелер жинағының А қосымшасында көрсетілгеннен кем болмауы тиіс.

Өртке қарсы нормалар бойынша көршілес ғимараттардың арасындағы қашықтық олардың отқа төзімділік дәрежесіне және өндірістің өрт қауіпсіздігіне тәуелді, осы ережелер жинағының 6.1.1 тармағына сәйкес.

4.2.2 Құрылыс ауданында кәсіпорындарға қызмет көрсететін автомобиль шаруашылықтары болмаған жағдайда, кәсіпорындар үшін кемінде 15 жүк автомобиліне арналған гараждарды көздеуге жол беріледі.

4.2.3 Өндірістік нысанның аумағы функционалды аймақтарға бөлінуі тиіс. Аймақтарға бөлу функционалды мақсаты өзге аумақтың жанасуын ескеру арқылы және [16]-ға сәйкес анықталады.

4.2.4 Өнеркәсіптік нысанның аумағында әкімшілік-шаруашылық және көмекші аймақтарды, өндірістік және көлік-қоймалық аймақтарды бөлек белгілеу қажет, олар бір-бірінен мөлшері іргелес өндірістік ғимараттардан пайда болатын циркуляциялық аймақтардың енінен кем емес алшақ жермен бөлінеді. Өндірістік ғимараттар және технологиялық жабдықтың ашық алаңдары желдің басым бағытына параллель орналасуы тиіс.

4.2.5 Өндірістік нысан алаңының мөлшері негізгі және көмекші имараттарды орналастыру үшін жеткілікті болуы тиіс, шаң және газ тазарту және жергілікті тазарту имараттарын, рұқсат етілген өнеркәсіптік және тұрмыстық қалдықтарды жинауға және уақытша сақтауға арналған жерлерді, сондай-ақ қалдықтарды зарарсыздандыру мен пайдаға асыруға арналған құрылғыны қосқанда.

4.2.6 Кәсіпорынның, технопарктың зауыт алды функционалды аймағын негізгі кіріс жолдар мен жұмыс істейтіндердің келетін жолдары жағынан орналастыру қажет (қала құрылысы талаптарына сәйкес).

Кәсіпорындардың зауыт алды аймақтарын (1000 жұмыс істейтін адамға га) мынадай есеп бойынша қабылдау қажет:

0,8 – жұмыс істейтіндердің саны 0,5 мыңға дейін.

0,7 - " " " 0,5 мыңнан 1 мыңға дейін.

0,6 - " " " "1 " 4 мың.

0,5 - " " " " 4 " 10 мың.

0,4 - " " " " 10 мың.

Ескертпе – Кәсіпорын үш ауысыммен жұмыс істеген кезде бірінші және екінші ауысымда жұмыс істейтіндердің санын ескеру қажет.

4.2.7 Зауыт алды аймақтары жалпы қалалық мәні бар алып келетін көлік магистральдарының трассалануына қарай сызықтық, орамды және конфигурациялардың аралас сұлбалары болып жоспарлануы мүмкін.

4.2.8 Қоғамдық орталық шегіндегі көлік аумақтары, қағида бойынша, қарбалас кездегі жүктемелер бойынша есептелінеді, ал жаяу жүргінші еңбек ағындары тығыздықтың ең жоғарғы көрсеткіштерімен ерекшеленеді.

Кәсіпорындарда, технопарктерде жұмыс істейтіндердің автомобильдерін қоюға және сақтауға арналған жерлерді кәсіпорын, технопарк алаңдарының аумағында орналастыру қажет, 2010 жылғы 6 қазандағы № 795 санитариялық ережелердің 11-тармағына және [13]-ке сәйкес.

Ені 50-60 метр автомобиль тұрағы жолақтарының сыйымдылығы, қағида бойынша, жоспарлау шешіміне қарай 1,5-2 мың орын /қума км болады.

4.2.9 Тұрмыстық үй-жайлардың ғимараттары жұмыс істейтіндердің өту бекеттерінен келетін негізгі ағынына мүмкіндігінше жақын орналастырылады.

4.2.10 Кәсіпорындардың өту бекеттерін бір-бірінен 1,5 км-ден аспайтындай қашықтыққа орналастыру қажет.

4.2.11 Өту бекеттерінен негізгі цехтардың санитариялық-тұрмыстық үй-жайлардың кіру есігіне дейінгі қашықтық, қағида бойынша, 800 м-ден аспауы тиіс.

Көрсетілген қашықтықты суық климат аудандарында орналасқан кәсіпорындарда 300 м-ге дейін, ал оңтүстік аудандарда – 400 м-ге дейін азайту қажет.

4.2.12 Өту бекеттері мен санитариялық-тұрмыстық үй-жайларға, асханаларға және басқару ғимараттарына кіреберістің алдында саны ең көп ауысымда жұмыс істейтін 1 адамға 0,15 м²-ден астам емес деген есеппен алынған алаңдар көзделуі тиіс.

4.2.13 Жағымсыз жайлы күндерінің саны жыл кезеңінің 30%-ынан астамын құрайтын, орташа тәуліктік ауа температурасы 0°C және одан да төмен климаты суық аудандардағы, сондай-ақ қар ауысуы жылына ауысу фронтының 1 м-іне 400 м²-ден астам аудандардағы кәсіпорын алаңдарының жаяу жүргінші жолдарында жылытылмайтын галереялар көзделуі тиіс.

Ескертпе – Жағымсыз жағдайларға орташа тәуліктік ауа температурасының t және жел жылдамдығының v мынадай тіркесімі жатады:

t = минус 36°C және одан да төммен, кез келген жел жылдамдығымен;

t = минус 26-дан минус 35°C-ға дейін, $v = 1,5$ м/с және одан да астам;

t = минус 16-дан минус 25°C-ға дейін, $v = 2,5$ м/с және одан да астам;

t = минус 10-нан минус 15°C-ға дейін, $v = 3,5$ м/с және одан да астам.

4.2.14 Өндіріс ерекшеліктеріне және табиғат жағдайларына қарай ғимараттар мен имараттарды келесі талаптардың сақталуын ескере отырып орналастыру қажет:

а) ғимараттардың және жарық бағаншамдарының бойлық өстерін меридианға қарай 45-тен 110°-ға дейінгі шекте бағыттау қажет;

б) аэрациялық бағаншамдардың және үй-жайлардың аэрациясы үшін пайдаланылатын ойықтары бар ғимарат қабырғаларының бойлық өстерін жоспарда жылдың жазғы кезеңіндегі желдердің басым бағытына перпендикуляр немесе кемінде 45° бұрышпен бағыттау қажет;

в) қар жабыны 50 см-ден астам немесе ауысатын қарының мөлшері жылына ауысу фронтының 1 м-іне 200 м³-тен астам аудандардағы кәсіпорын алаңдарының өтпе желденуін көздеу қажет. Бұл үшін негізгі жолдарды, ірі ғимараттар мен бағаншамдардың бойлық өстерін жылдың қысқы кезеңіндегі желдердің басым бағытына кемінде 45° бұрышпен бағыттау қажет, ал Қазақстанның солтүстік өңірлерінде - жылдың қысқы кезеңіндегі желдердің басым бағытына 20°-тан аспайтындай етіп немесе қар ауысуының розасы бойынша бағыттау қажет;

г) жел құмды жаппай ауыстыратын аудандарда ең ұзын және биік ғимараттарды алаңның ық жағына, ауыстырылатын құм ағынына перпендикуляр орналастыру қажет, сондай-ақ ағаш егістерінің белдеулері (ені 20 м-ден кем емес) немесе қорғайтын қалқандар көзделуі тиіс.

4.2.15 Технология шарттары бойынша немесе қайта құрылымдау шарттары бойынша басқа жоспарлау шешімін қабылдау мүмкін болмаған жағдайларда ғана жартылай тұйықталған аула құрайтын ғимараттарды қолдануға жол беріледі.

Жартылай тұйықталған аулаларды ұзын жағын желдердің басым бағытына параллель етіп немесе 45°-дан аспайтын ауытқумен орналастыру қажет, бұл ретте ауланың ашық жағы басым бағыт желдерінің ық жағына қарап тұруы тиіс.

Терезе ойықтары арқылы жарық түсетін ғимараттардың жартылай тұйықталған ауласының ені ауланы қалыптастыратын, бір-біріне қарама-қарсы тұрған ғимараттардың карнизінің жоғарысына дейінгі биіктіктің жарты сомасынан кем болмауы тиіс, бірақ 15 м-ден кем емес.

Аулаға қарай бөлініп шығатын зиянды өндірістік лақтырындылар болмаған жағдайда ауланың енін 12 м-ге дейін азайтуға болады.

Кәсіпорындарды, ғимараттар мен имараттарды қайта құрылымдау кезінде, мемлекеттік қадағалау органдарымен келісе отырып, жартылай тұйықталған ауланың енін 9 м-ге дейін қысқартуға жол беріледі.

Ескертпелер

1 Бір-біріне үш жағынан жанасатын ғимараттар салынған және жоспарда тереңдіктің енге қатысы бірліктен асатын аула жартылай тұйықталған болып саналады.

2 Аула тереңдігінің ауланың еніне қатысы 3-тен астам болған жағдайда, ауланы тұйықтайтын ғимаратқа қатысты аулада өндірістік зиянды заттар жиналуы мүмкін болса, ені 4 м-ден кем емес және биіктігі 4,5 м-ден кем емес желдетуге арналған ойық көзделуі тиіс. Ойықтың астыңғы жағы іргелес аумақтың жоспарлау белгілеріне сәйкес келуі тиіс. Ойыққа қақпа, қоршау және ойықтың функционалды мақсатын бұзатын басқа да имараттарды салуға жол берілмейді.

3 Климаттық параметрлері қатқыл, климаты ыстық әрі құрғақ аудандарда жартылай тұйықталған ауланың ашық жағы басым бағыт желдерінің ығына қарап тұруы тиіс. Аула басқа жаққа бағытталған жағдайда, оның ашық бөлігінің алдына ғимараттар немесе қоршаулар орналастыру қажет.

4.2.16 Барлық жағынан тұйық аула құрайтын ғимараттарды қолдануға технологиялық немесе жоспарлау негіздемелері болған жағдайда және келесі шарттар сақталғанда ғана жол беріледі:

а) ауланың ені, қағида бойынша, ауланы құрып тұрған ғимараттардың карнизінің жоғарысына дейінгі ең үлкен биіктіктен кем болмауы тиіс, бірақ 18 м-ден кем емес;

б) егер аулада өндірістік зиянды заттар жиналуы мүмкін болса, ғимараттарда ені 4 м-

ден кем емес және биіктігі 4,5 м-ден кем емес ойықтар орнату арқылы ауланың өтпе желденуі қамтамасыз етілуі тиіс.

4.2.17 Тұйық және жартылай тұйықталған аулаларда ғимараттарға жапсаржайлар салуға, сондай-ақ, қағида бойынша, бөлек тұрған ғимараттарды немесе имараттарды орналастыруға жол берілмейді.

Ескертпелер

1 Айрықша жағдайларда, тиісті негіздемелер болған кезде, көрсетілген аулаларда зиянды заттар бөліп шығармайтын өндірістері бар жапсаржайларды орналастыруға жол беріледі, мынадай шартпен, жапсаржай қабырға ұзындығының 25%-ынан астамын алмайды, жапсаржай орнындағы ауланың ені ауланы қалыптастыратын, бір-біріне қарама-қарсы тұрған ғимараттардың биіктігінің жарты сомасынан кем болмауы тиіс, сондай-ақ талап етілетін өртке қарсы қашықтық сақталуы тиіс.

2 Бөлек тұрған энергетикалық немесе вентиляциялық имараттарды жартылай тұйықталған аулада орналастыруға жол беріледі; бұл ретте осы имараттардан ғимараттарға дейінгі қашықтық жартылай тұйықталған аулаларды ұйымдастыруға қойылатын талаптарды қанағаттандыруы тиіс.

4.2.18 Терезе ойықтары арқылы жарық түсетін ғимараттар мен имараттардың арасындағы қашықтық 5-кестеде көрсетілген шамалардан кем болмауы тиіс.

Ескертпелер

1 Егер қарама-қарсы тұрған ғимараттардың немесе имараттардың екіншісіне қарап тұрған жағында, ықтимал көлеңкелеу аймағында жарық ойықтары болмаса, онда олардың арасындағы қашықтық жарық ойығы жоқ ғимараттың немесе имараттың биіктігімен ғана айқындалады.

2 Жарық ойықтары жоқ биік имараттарды (кұбырлар, мұнаралар, этажеркалар, колонналар және т.б.) жарық ойықтары бар ғимараттың қабырғасынан диаметрден кем емес қашықтыққа немесе ғимаратқа қарап тұрған имарат жақтан орналастыруға жол беріледі. Биік имараттан ықтимал көлеңкелеу аймағында ғимараттың қабырғасында жарық ойықтары жоқ болса, онда олардың арасындағы қашықтық осы

3 Ғимараттың қасбетінен кемінде 3 м-де орналасқан бойлық бағаншамдары бар ғимараттар үшін, ғимараттың биіктігі деп бағаншам карнизінің жоғарысына дейінгі биіктікті қабылдау қажет.

4 Терезелердің қарама-қарсы тұрған ғимараттармен көлеңкеленуін ескерген есеп бойынша қарама-қарсы тұрған ғимараттардың екеуінде де норма бойынша талап етілетін табиғи немесе аралас жарықтандыру қамтамасыз етілетін болса, көрсетілген қашықтық азайтылуы мүмкін.

4.3 Жолдарды, кіріс жолдарды және өтпе жолдарды жобалау ережелері

4.3.1 Кәсіпорынның аумағы бойынша қозғалу қауіпсіздігі үшін жүк ағындарын ұйымдастыру, артық қозғалыстың болмауы, осы өндірістің талаптарына барынша жауап беретін жүк тасу тәсілдерін пайдалану үлкен мәнге ие [3], [6].

4.3.2 Тасымалдау жабдығын таңдаған кезде оның еңбек жағдайларына көрсететін ықпалын ескеру қажет (пайдалану ыңғайлылығы, газ бөліп шығаруы, шу және т.б.).

4.3.3 Кәсіпорынның аумағындағы жолдар басты магистральдарға және өтпе жолдарға бөлінеді. Басты магистральдар жалпы қолданыстағы жолдардан кәсіпорынға апаратын негізгі кіріс жолдарға қарай бағытталады. Ғимараттар мен имараттарға олардың бүкіл ұзындығы бойынша өрт автомобильдерінің кіру мүмкіндігі қамтамасыз етілуі тиіс. Көлікке арналған жолдармен қатар адамдардың қозғалысына арналған тротуарлар ұйымдастырылады. Түнгі уақытта жолдар мен алаңдар [17], [18]-ге сәйкес жарықтандырылуы тиіс.

4.3.4 Кәсіпорынды жұмысшылар мекендейтін жермен байланыстыратын автомобиль жолдарының бойында, олардың ұзындығы 2 км-ден аспайтын болса, велосипедтік және жаяу жүргінші жолдары немесе тротуарлар көзделуі тиіс.

Велосипедтік жолдар велосипедтік (мопедтік) қозғалыс қарқыны 250 бірлік/тәуліктен астам және велосипедтік жол соның бойымен жобаланатын жолдағы автомобильдер қозғалысының қарқыны 2000 автомобиль/тәулігінен астам болған кезде жобалануы тиіс.

4.3.5 Мөлшері 5 га-дан астам алаңдары бар кәсіпорындардың кемінде екі кіріс жолы болуы тиіс.

Кәсіпорын алаңының бір жағының мөлшері 1000 м-ден астам және ол осы жақтағы көшенің немесе автомобильжолының бойына орналасқан кезде, алаңға кіретін кемінде екі жол көзделуі тиіс. Кіріс жолдардың арасындағы қашықтық 1500 м-ден аспауы тиіс.

Ескертпе – Кәсіпорын алаңының ішіндегі ауданы 5 га-дан астам қоршалған учаскелердің (ашық трансформаторлық қосалқы станциялар, қоймалар және т.б.) кемінде екі кіріс жолы болуы тиіс.

4.3.6 Кәсіпорынның алаңына кіретін автомобиль жолдарының ені қолданылатын автомобильдердің ең үлкен ені бойынша плюс 1,5 м, бірақ 4,5 м-ден кем емес, ал темір жол кіріс жолдарына арналған қақпаның ені – 4,9 м-ден кем болмай қабылдануы тиіс.

4.3.7 Кәсіпорын аумағындағы өтпе жолдардың ені жолдарды, инженерлік желілерді және көгалдандыру белдеулерін барынша шағындап орналастыру есебімен қабылдануы тиіс, бірақ ол 1-кестеде берілген ғимараттар мен имараттардың арасындағы қашықтықтан және өнеркәсіптік кәсіпорындарды жобалаудың санитариялық нормалары талап ететіндерден кем болмауы тиіс.

Ескертпе – Өту жолын шектейтін ғимараттардың сыртқы координациялық өстерінің арасындағы қашықтық өтпе жолдың ені болып саналады.

4.3.8 Өтпе жолда, қағида бойынша, бір автомобиль жолы көзделуі тиіс. Бір өтпе жолда екі автомобиль жолын ұйымдастыруға мынадай жағдайларда жол беріледі:

а) кіріс жолдары бар бір автомобиль жолының жабын ауданы кіріс жолдары бар екі автомобиль жолы жабынының ауданына тең немесе одан астам болған кезде;

б) жолдарды әр түрлі деңгейде салуды талап ететін кәсіпорын алаңының күрделі рельефі кезінде, рельссіз көлік құралдарының өндірістік ғимараттарға кіруін қамтамасыз ету үшін.

4.3.9 Автомобиль жолдарының борттық тасынан немесе бекітілген жолдың жиегінен ғимараттар мен имараттарға дейінгі қашықтықты 1-кестеде көрсетілгендерден кем етпей қабылдау қажет.

4.3.10 Көпір туннелдерінің, жолқұбырлардың, эстакадалардың, виадуктардың, галереялардың және т.б. құрылыс конструкцияларын су бұру құрылғыларының (кюветтер, арналар) борттық тасынан немесе сыртқы ернеуінен кемінде 0,5 м қашықтықта орналастыру қажет. Қажеттілік жағдайында жолдардың көлік жүретін бөлігін перспективада кеңейтуді ескеру қажет.

Аталған имараттардың құрылыс конструкцияларының астыңғы жағының

автомобиль жолдарының көлік жүретін бөлігінен көтеріліп тұруы 1 м-ге көбейтілген жүк тиелген есептік автомобильдің биіктігіне тең болып тағайындалуы тиіс, және 5 м-ден кем болмауы тиіс.

Көлік құралдарының типін және тасымалданатын жүктің габаритін негіздеп дәлелдеген кезде 4,5 м биіктігі бойынша габаритті қабылдауға жол беріледі.

4.3.11 Темір жолдардың өндірістік ғимараттарға енуі, қағида бойынша, тұйық болуы тиіс, рельс басының белгісі еден белгісімен бір деңгейде болуы тиіс.

4.3.12 Зауыт ішіндегі темір жолдардың осінен (сұйық шойын, шлак және ыстық құймалар тасымалданатын жолдарды қоспағанда) ғимараттар мен имараттарға дейінгі қашықтықты 2-кестеде көрсетілгендерден кем етпей және [3]-ке сәйкес қабылдау қажет.

1-кесте - Автомобиль жолдарының борттық тасынан немесе бекітілген жолдың жиегінен ғимараттар мен имараттарға дейінгі қашықтықтық

Ғимараттар мен имараттар	Қашықтығы, м
1. Ғимарат қабырғаларының сыртқы қырлары, тамбурлар мен жапсаржайларды қоса: а) ғимаратқа кіру жолы жоқ және ғимараттың ұзындығы 20 м-ге дейін	1,5
б) сондай, ғимараттың ұзындығы 20 м-ден астам	3
в) ғимаратқа екі өсті автомобильдер мен автотиегіштердің кіру мүмкіндігі бар	8
г) ғимаратқа үш өсті автомобильдердің кіру мүмкіндігі бар	12
д) ғимаратқа электрокарлардың ғана кіру мүмкіндігі бар	5
2. Параллель орналасқан темір жолдардың өсі: 1520 (1524) мм	3,75
750 мм	3
3. Кәсіпорын алаңының қоршауы	1,5
4. Эстакадалар мен жолқұбырлар, түтін мұржалары, бағандар, мачталар, ғимарат пилястрларының сыртқа шығып тұрған бөліктері, контрфорстар, сыртқы баспалдақтар және т.б. тіректерінің сыртқы қырлары.	0,5
5. Сұйық металл, шлак, құймалар мен құймақалыптар салынған арбалар, мұльдалар және шихта материалдарын тасымалдауға арналған қораптар салынған арбалар тасымалданатын темір жол өсі	5
Ескертпелер	
1 Айналымдар мен қиылыстарда ұзын жүктерге (бөренелер, балкалар және т.б.) арналған тіркемесі бар тартқыштардың қозғалысы үшін жолдарды жобалаған кезде, кестеде көрсетілген қашықтықты [6]-бөлімнің талаптарына сәйкес жүктің салбырау шамасына сәйкесті түрде ұлғайту қажет.	
2 Жол жиегінің борттық тасынан немесе бекітілген жол жиегінен ағаштардың немесе бұталардың діңіне дейінгі қашықтық ағаштар мен бұталардың түріне қарай анықталуы тиіс (бірақ 3-кестеде көрсетілген шамадан кем болмауы тиіс, ағаштардың немесе бұталардың ұшар басы жол жүру немесе жол жиегінің үстінен салбырамау үшін, ағаштардың қысқартып кесілуін ескерумен.	
3 Екі жолақты жолдың қозғалыс жолағының ені 3,75 м-ден кем емес болса және борттық тас немесе бекітілген жол жиегі жолағы болмаған кезде, кесте 5-позициясында көзделген жағдайларда қашықтық жолдың осінен кемінде 4,25 м болуы тиіс. Автомобильдің ені 2,5 м-ден астам болған кезде, көрсетілген қашықтық сәйкесті түрде ұлғайтылуы тиіс.	
4 Цехқа тіркемелері бар автомобильдер кірген кезде, цех қабырғасынан жолға дейінгі қашықтықты есептеп анықтау қажет.	
5 Осы кесте 1«в» - 1«д» позицияларында көрсетілген қашықтықты қайта құрылымдау кезінде 3 м-ге дейін қысқартуға жол беріледі, жол қозғалысының қауіпсіздігі қамтамасыз етіледі деген шартпен.	

2-кесте – Зауыт ішіндегі темір жолдардың осінен (сұйық шойын, шлак және ыстық құймалар тасымалданатын жолдарды қоспағанда) ғимараттар мен имараттарға дейінгі қашықтықтық

Ғимараттар мен имараттар	Қашықтық, м, жолтабанмен, мм	
	1520 (1524)	750
1. Ғимарат қабырғаларының немесе ғимарат пилястрларының сыртқа шығып тұрған бөліктерінің, контрфорстардың, тамбурлардың, баспалдақтардың және т.б. сыртқы қырлары.		
а) ғимараттан шығатын жолдар жоқ	3,1	2,3
б) ғимараттан шығатын жолдар бар	6	5
в) ғимараттан шығатын жолдар бар және ғимараттан шығатын жолдар мен темір жолдардың арасында ғимараттың қабырғаларына параллель орналасқан (ұзындығы 10 м-ден кем емес) қорғау барьерлері орнатылған жағдайда	4,1	3,5
2. Өндірістік ғимараттардың қақпа ойықтарының бөлек тұрған тірек колонналары, сондай-ақ ғимараттың сыртқа шығып тұрған бөліктері (пилястрлар, контрфорстар, тамбурлар, баспалдақтар және т.б.), олардың жол бойғы ұзындығы 1000 мм-ден астам емес, ағыз-құю және жүк тиеу-жүк түсіру құрылғылары, қозғалмалы құрамға техникалық қызмет көрсету, жабдықтау және жөндеу құрылғылары, сондай-ақ станциялық (басты және қабылдау-жөнелту жолдарын қоспағанда) жолдарда орналасқан, жұмыс күйінде емес басқа да технологиялық құрылғылар	Құрылыстардың темір жолдарға жақындау габариті бойынша МЕМСТ 9238-83 МЕМСТ 9720-76	
3. Сыйымдылығы 10 000 м ³ -ге дейінгі дөңгелек ағаш қоймасы	5	4,5
4 Сыйымдылығы 5000 м ³ -ге дейінгі кесілген ағаш, жоңқа және ағаш үгінділері қоймасы	10	9,5
5. Сыйымдылығы 2000 м ³ -ге дейінгі тез жанғыш сұйықтықтар қоймасы	20	19,5
6. Сыйымдылығы 10 000 м ³ -ге дейінгі жанғыш сұйықтықтар қоймасы	10	9,5
7. Сыйымдылығы 100 000 т-ға дейінгі тас көмір қоймасы	5	4,5
8 Сыйымдылығы 10 000 т-ға дейінгі фрезерлік торф қоймасы	10	9,5
9 Сыйымдылығы 10 000 т-ға дейінгі кесек торфтың қоймасы	10	9,5

2-кесте – Зауыт ішіндегі темір жолдардың осінен (сұйық шойын, шлак және ыстық құймалар тасымалданатын жолдарды қоспағанда) ғимараттар мен имараттарға дейінгі қашықтықтық (жалғасы)

Ескертпелер
1 3-9 позициясында көрсетілген қашықтықты 1-кесте ескертулерін ескере отырып тағайындаған жөн.
2 Күзетті қажет ететін кәсіпорындар мен аумақтардың сыртқы қоршауын темір жолдар осінен кемінде 5 м қашықтықта орналастыру қажет.
3 Сыйымдылығы 10 000 м ³ -ден астам қоймалардағы дөңгелек ағаш штабельдеріне темір жолдардың жақындауын орман материалдары қоймаларын жобалау нормаларына сәйкес қабылдау қажет.
4 Темір жолдарды автомобиль жолы мен автокөлік құралдарының осы жолға шығуы көзделген ғимараттың қабырғасының арасында орналастыруға технологиялық талаптар бойынша ғана жол беріледі; бұл ретте ғимараттың қабырғасынан жолдың осіне дейінгі қашықтық 6 м-ден кем болмауы тиіс.

4.4 Мүгедектер мен халықтың қимылы шектеулі топтарына аумақтың қол жетімділігі

Кәсіпорындарда немесе қоймаларда мүгедектердің еңбегін пайдалану мүмкіндігі көзделген жағдайларда, сәйкесті нормаларда ескерілген қосымша талаптарды, мүгедектіктің түріне қарай, сақтау қажет.

Кәсіпорында мүгедектердің еңбегін пайдалануға арналған мамандандырылған цехтар немесе мамандандырылған қоймалар (учаскелер) құрылған кезде сондай-ақ мүгедектердің және жасы бойынша зейнеткерлердің еңбегін пайдалану бойынша кәсіпорындарға (өндірістік бірлестіктерге, технопарктерге), цехтар мен учаскелерге арналған бірыңғай санитариялық ережелерді басшылыққа алу қажет.

4.5 Тік жоспарлауды ұйымдастыру

4.5.1 Кәсіпорын алаңдарын және өнеркәсіптік тораптардың аумағын тұтас тік жоспарлауды құрылыс салудың тығыздығы 25 %-дан астам, сондай-ақ кәсіпорын алаңдары жолдар мен инженерлік желілерге өте толы болған кезде қолдану қажет, қалған жағдайларда – жоспарлау жұмыстарын ғимараттар мен имараттар орналасқан учаскелерде ғана орындап, тік жоспарлауды іріктеп қолдану қажет; сондай-ақ жартас топырақтары болған, орманды және басқа да ағаш алқаптарын сақтаған кезде, сондай-ақ жағымсыз гидрогеологиялық жағдайларда тік жоспарлауды іріктеп қолдану қажет.

4.5.2 Алаң беттігінің еңістерін сазды топырақтар үшін 0,003-тен кем емес және 0,05-тен астам емес; құмды топырақтар үшін - 0,03; тез шайылатын топырақтар үшін (лесс, ұсақ құм) - 0,01 және мәңгі тоң топырақтар үшін - 0,03 етіп қабылдау қажет.

II типтің шөгетін топырақтар жағдайында жоспарланатын алаң беттігінің минимальді еңістерін 0,005 етіп қабылдау қажет.

4.5.3 Кәсіпорын алаңдарында ашық су бұру желісін қолдану қажеттілігі жағдайында кюветтердің және қимасы трапеция тәріздес жыралардың ең кіші мөлшерін мынадай етіп қабылдау қажет: түп жағының ені - 0,3 м, тереңдігі - 0,4 м.

4.5.4 Резервуарлық парктер немесе ішінде тез жанғыш немесе жанғыш сұйықтықтар,

сұйылтылған жанғыш газдар, улы заттар бар бөлек тұрған резервуарлар, қағида бойынша, кәсіпорынның ғимараттар мен имараттарына қатысты төмен белгілерде тұруы тиіс және өртке қарсы нормалардың талаптарына сәйкес жанбайтын тұтас қабырғалармен немесе жер дуалмен (жер рельефінің есебімен) қорғалуы тиіс.

Көрсетілген имараттар жоғарырақ белгілерде орналастырылған жағдайларда, төгілген сұйықтықтың қорғау имараттарының шекарасынан өтіп кетпеуі үшін жер үсті резервуарларында болуы мүмкін апаттың алдын алу бойынша қосымша шаралар көзделуі тиіс.

4.5.5 Ғимараттардың бірінші қабатындағы едендердің деңгейі, қағида бойынша, ғимараттарға іргелес учаскелердің жоспарлау белгісінен кемінде 15 см-ге жоғары болуы тиіс.

4.5.6 Жертөле және өзге де тереңдегі үй-жайлардың еден белгісі топырақ суының деңгейінен кемінде 0,5 м-ге жоғары болуы тиіс. Осы үй-жайларды топырақ суының көрсетілген деңгейінен төмен белгімен салу қажеттілігі жағдайында үй-жайлардың гидроизоляциясы немесе топырақ суының деңгейін төмендету көзделуі тиіс. Бұл ретте кәсіпорынды пайдаланған кезде топырақ сулары деңгейінің көтерілу мүмкіндігін ескеру қажет [4].

1) Кәсіпорын тау бөктерінде немесе оның іргетабанында орналастырылған жағдайда, аумақты судан қорғау мақсатында жоғарыдан тау жақ арықтар мен тау жақ белдіктер ұйымдастыру қажет;

2) Тау жақ арықтарды учаске шекарасына 5 м жақындатпай орнату қажет.

4.6 Абаттандыруды ұйымдастыру

4.6.1 Өндірістік нысандардың құрылыстан және жолдардан бос аумақтарын абаттандыру және көгалдандыру қажет [8].

4.6.2 Ең суық үш айдың ішінде орташа жылдамдығы 10 м/с-тан асатын желдердің әсеріне шалдығатын аудандарда орналасқан кәсіпорындар, технопарктер және өндірістік тораптар басым бағыт желдерінің соғатын жағынан ағаш егістері белдеуімен қорғалуы тиіс. Белдеулердің ені 40 м-ден кем болмауы тиіс.

4.6.3 Кәсіпорын қоршауының шегінде көгалдандыруға арналған учаскелердің ауданы саны ең көп ауысымда жұмыс істейтін бір адамға 3 м²-ден астам емес деген есеппен алынуы тиіс. Жұмыс істейтіндерінің саны 300 адам және одан да астам және кәсіпорын алаңы 1 га-дан астам кәсіпорындар үшін көгалдандыруға арналған учаскелердің ауданын құрылыс салудың белгіленген тығыздық көрсеткішін қамтамасыз ету мақсатымен азайтуға жол беріледі. Көгалдандыруға арналған учаскелердің шекті мөлшері кәсіпорын алаңының 15%-ынан аспауы тиіс.

Ескертпелер

1 Ыстық, құрғақ климатта кәсіпорынның аумағында көгалдандыруы көзделген учаскелерді суару жүйесі көзделуі тиіс.

2 Көгалдандыруды ғимараттардың жабындарында орналастыруға жол беріледі.

3 Көгалдандыру ретінде ағаштар мен бұталарды контейнерлерге салып, «жылжымалы бақтарды» қолдануға жол беріледі.

3-кесте - Ғимараттар мен имараттардан ағаштар мен бұталарға дейінгі қашықтық

Ғимараттар мен имараттардың элементтері	Қашықтық, м, өске дейін	
	аштың діңі	таның діңі
Тірек қабырғалар табанының сыртқы қырлары	3	1
Тротуарлар мен бақ жолдарының жиегі	0,7	0,5
Борттық тас немесе жол ернеуінің бекітілген жолағының жиегі	2	1,2
Жер асты желілері:		
газ құбыры, кәріз	1,5	-
жылу желілері (арна қабырғаларынан)	2	1
жылу желілерінің құбырлары, су құбырларын, дренаждарды арнасыз төсеген кезде	2	-
күштік кабель мен байланыс кабелі	2	0,7
Ғимарат қабырғаларының сыртқы қырлары	5	1,5
Темір жолдардың өстері	5	3,5
Жарықтандыру желісінің, трамвай, колонналар, галереялар мен эстакадалардың мачталары мен тіректері	4	
Құламалардың табандары және т.б.	1	0,5
<p>Ескертпелер</p> <p>1 Келтірілген нормалар диаметрі 5 м-ден аспайтын ұшар басы бар ағаштарды қамтиды және ұшар басының диаметрі үлкенірек ағаштар үшін сәйкесті түрде ұлғайтылуы тиіс.</p> <p>2 Әуе электр желілерінен ағаштарға дейінгі қашықтықты «Электр құрылғыларын орнату ережелеріне» сәйкес қабылдау қажет.</p>		

4.6.4 Ғимараттар мен имараттардан ағаштар мен бұталарға дейінгі қашықтықты 3-кестеде көрсетілгендерден кем емес етіп қабылдау қажет.

4.6.5 Қатар-қатар отырғызылған ағаштар мен бұталардың арасындағы қашықтықты 4-кестеде көрсетілгендерден кем етпей қабылдау қажет.

4-кесте -Қатар-қатар отырғызылған ағаштар мен бұталардың арасындағы қашықтық

Егістердің сипаттамасы	Ағаштар мен бұталардың арасындағы ең төменгі қашықтық өстерімен, м
жарық сүйгіш өсімдіктер	3
Көлеңкеге төзімді ағаштар	2,5
Биіктігі 1 м-ге дейінгі бұталар	0,4
Сондай, 2 м-ге дейін	0,6
Сондай, 2 м-ден астам	1

4.6.6 Ағаш егістері мен салқындататын тоғандар мен су бүркітін бассейндер арасындағы қашықтық жағалау жиегінен бастап санағанда 40 м-ден кем болмауы тиіс.

4.6.7 Ғимараттар мен имараттардың арасындағы алшақ жерлер жапырақты орманмен көгалдандырылады (бірақ қылқан жапырақты орманмен емес), олардың жапырақтары өрт кезіндегі жылу сәулеленуін қалқалайды.

4.6.8 Кәсіпорынның аумағында жұмыс істеушілердің демалысы мен гимнастикалық жаттығулар жасауына арналған абаттандырылған алаңдар көзделуі тиіс.

Алаңдарды атмосфераға зиянды заттар бөліп шығаратын өндірістері бар ғимараттарға қатысты ық жақтан орналастыру қажет.

Алаңдар мөлшері саны ең көп ауысымда жұмыс істейтін бір адамға 1 м²-ден астам емес деген есеппен алынуы тиіс.

4.6.9 Кәсіпорын алаңындағы немесе өндірістік торап аумағындағы тротуарлар ең жақын орналасқан жолтабаны қалыпты темір жолдан 3,75 м қашықтықта орналастырылуы тиіс. Бұл қашықтықты қысқартуға (бірақ құрылыстардың жақын болу габариттерінен кем емес) тротуарды қорғайтын сүйеніш тетік салынған жағдайда жол беріледі.

Ыстық жүктер тасымалданатын темір жол өсінен тротуарларға дейінгі қашықтық 5 м-ден кем болмауы тиіс. Ғимараттарды бойлайтын тротуарларды мынадай етіп орналастыру қажет:

а) ғимараттардың төбе жабынынан су бұру ұйымдастырылған жағдайда - құрылыс салу сызығына тиістіре, бұл жағдайда тротуардың енін 0,5 м-ге ұлғайту қажет;

б) ғимараттардың төбе жабынынан су бұру ұйымдастырылмаған жағдайда - құрылыс салу сызығынан кемінде 1,5 м.

4.6.10 Тротуардың ені 0,75 м қозғалыс жолағына еселеп қабылдау қажет. Тротуар бойынша қозғалу жолақтарының санын тротуар соған әкелетін ғимараттағы (немесе ғимараттар тобындағы) саны ең көп ауысымда жұмыс істейтіндердің санына қарай белгілеу қажет, бір қозғалыс жолағына бір ауысымда 750 адам есебінен. Тротуардың минимальді ені 1,5 м-ден кем болмауы тиіс.

Екі бағытта жүретін жаяу жүргінші қозғалысының қарқындылығы 100 адам-сағаттан кем болған жағдайда, тротуарлардың енін 1 м, ал тротуар бойынша кресло-арба пайдаланатын мүгедектер қозғалатын жағдайда – енін 1,2 м етіп ұйымдастыруға жол беріледі.

Кресло-арба пайдаланатын мүгедектердің ықтимал қозғаласына арналған тротуарлардың еңісі бойлығы бойынша - 5%, көлденеңінен - 1%-дан аспауы тиіс. Осындай тротуарлар кәсіпорын автожолдарының көлік жүретін бөлігімен қиылысатын жерлерде борттық тастың биіктігі 4 см-ден аспауы тиіс.

4.6.11 Тротуарларды автомобиль жолының қасындағы немесе автомобиль жолымен ортақ жер төсемінде орналастырған жағдайда, олар жолдан ені 0,8 м-ден кем емес бөлу жолағымен бөлінуі тиіс. Тротуарларды автомобиль жолының көлік жүретін бөлігіне тақап орналастыруға кәсіпорынның қайта құрылымдау жағдайларына жол беріледі. Тротуар жолдың көлік жүретін бөлігіне жанасып жатқан жағдайда, тротуар борттық тастың жоғары жағының деңгейінде болуы тиіс, бірақ көлік жүретін бөліктен жоғарыға қарай 15-см-ден аспауы тиіс.

4.6.12 Кәсіпорын алаңдарында және өнеркәсіптік торап аумақтарында

жұмысшылардың жаппай өтетін жерлерінде жаяу жүргінші қозғалысының темір жолдармен қиылысуына, қағида бойынша, жол берілмейді. Көрсетілген қиылыстарды ұйымдастыру қажеттілігі негізделіп дәлелденген жағдайда, бір деңгейдегі өткелдерді бағдаршамдармен және дыбыс сигнализациясымен жабдықтау қажет, сондай-ақ [6]-ға сәйкес көзделгендерден кем емес көру мүмкіншілігін қамтамасыз ету қажет.

Әр түрлі деңгейлердегі қиылысуды (көбінесе туннельдерде) мынадай жағдайларда көздеу қажет:

- 1) станциялық жолдардың қиылысуы, созылған жолдарды қосқанда;
- 2) жолдармен сұйық металдар мен шлақтың тасымалдалдануы;
- 3) қиылысатын жолдарда маневрлік жұмыстарды жүргізу және адамдар жаппай өтетін уақытта ол жұмыстарды тоқтата алмау;
- 4) жолдарда вагондардың тұруы, қарқынды қозғалыс (екі бағыт бойынша тәулігіне 50-ден астам қозғалыс берілісі).

5 ИНЖЕНЕРЛІК ЖЕЛІЛЕРДІ ОРНАЛАСТЫРУ ЕРЕЖЕЛЕРІ

5.1 Жер асты инженерлік желілерді орналастыру

5.1.1 Жер асты инженерлік желілерді параллель етіп ортақ траншеяда орналастыру қажет; бұл ретте инженерлік желілердің арасындағы қашықтық, сондай-ақ осы желілерден ғимараттар мен имараттардың іргетасына дейінгі қашықтықты минимальді етіп қабылдау қажет, осы желілердегі камералардың, құдықтардың және басқа да құрылыстардың мөлшері және орналасуы, желілерді жинақтау және жөндеу жағдайлары ескерілуі тиіс. [2],[14].

Ең жақын орналасқан жер асты инженерлік желілерден көлденең (жарықта) ғимараттар мен имараттарға дейінгі қашықтықты, жанғыш газдардың газ құбырларын қоспағанда, 5-кестеде көрсетілгендерден асырмай қабылдау қажет. Осы кестеде көрсетілген газдардың газ құбырларынан ғимараттар мен имараттарға дейінгі қашықтығы минимальді болып табылады.

5.1.2 Кабель желісін кернеуі 110 кВ және одан да астам жоғары вольттық желілерге (ЖВЛ) параллель етіп төсеген кезде, кабельден ақырғы сымға дейінгі қашықтық көлденең (жарықта) 10 м-ден кем болмауы тиіс.

Кәсіпорынның қайта құрылымдау жағдайында кабель желілерінен кернеуі 1000 В-тан астам ЖВЖ жер асты бөліктеріне және жекелеген тіректерінің жерлендірушілеріне дейінгі қашықтықты 2 м кем етпей қабылдау қажет, бұл ретте ЖВЖ ақырғы сымына дейінгі көлденең (жарықта) қашықтық нормаланбайды.

5.1.3 Инженерлік желілер қиылысқан жағдайда тік қашықтық (жарықта) мыналардан кем болмауы тиіс:

а) құбырлар немесе электр кабельдер, байланыс кабельдері мен темір жол және трамвай жолдары, рельстің табанынан бастап санаған кезде, немесе автомобиль жолдары, жабынның жоғарғы жағынан құбырдың (немесе оның құндағының) жоғарғы жағына дейін санаған кезде, немесе электр кабелі арасында – желінің беріктігіне қарай есептелінеді, бірақ 0,6 м-ден кем емес;

5-кесте - Ең жақын орналасқан жер асты инженерлік желілерден көлденең (жарықта) ғимараттар мен имараттарға дейінгі қашықтықты, жанғыш газдардың газ құбырларын қоспағанда

Инженерлік желілер	Көлденең қашықтық (жарықта), м, жер асты желілерден дейін								
	ғимараттар мен имараттардың іргетасына дейін	тірек қорғаулары, галереялар, құбыр эстакадалары, түйіспе желісі мен байланыс іргетасына дейін	жол табаны 1520 мм темір жолдардың өсіне дейін, бірақ траншеяның үйінді мен шұңқыр табанына дейінгі тереңдігінен кем болмауы тиіс	трамвай жолдарының өсіне дейін	автожолға дейін		әуелік электр беру желісін қолдайды негіздерін үшін		
					Борттық тасқа, көлік жүретін жол бөлігінің жиегіне, бекітілген жол жиегіне дейін	Кюветтің сыртқы ернеуіне немесе үйінді табанына дейін	1 кВ-қа және сыртқы жарықтандыруға дейін	1-ден 35 кВ-қа дейін	35 кВ-тан жоғары
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Су құбыры және қысымдық кәріз	5	3	4	2,75	2	1	1	2	3
2. Өздігінен ағатын кәріз және суағарлар	3	1,5	4	2,75	1,5	1	1	2	3
3. Дренаждар	3	1	4	2,75	1,5	1	1	2	3
4. Жанғыш газдардың газ құбырлары:									
а) 0,005 Мпа (0,05 кгс/см ²)-ге дейінгі төмен қысым	2	1	3,75	2,75	1,5	1	1	5	10
б) 0,005 (0,05)-тен астамнан 0,3 Мпа (3 кгс/см ²)-ге дейінгі орташа қысым	4	1	4,75	2,75	1,5	1	1	5	10
в) 0,3 (3)-тен астамнан 0,6 МПа (6 кгс/см ²)-ге дейінгі жоғары қысым	7	1	7,75	3,75	2,5	1	1	5	10

5-кесте - Ең жақын орналасқан жер асты инженерлік желілерден көлденең (жарықта) ғимараттар мен имараттарға дейінгі қашықтықты, жанғыш газдардың газ құбырларын қоспағанда (жалғасы)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
г) 0,6 (6)-дан астамнан 1,2 МПа (12 кгс/см ²)-ге дейінгі жоғары қысым	10	1	10,75	3,75	2,5	1	1	5	10
5. Жылу желілері (арнаның, туннельдің немесе арнасыз төселім қабығының сыртқы қабырғасынан бастап)	2	1,5	4	2,75	1,5	1	1	2	3
6. Барлық кернеудің күштік кабельдері және байланыс кабельдері	0,6	0,5	3,25	2,75	1,5	1	0,5*	5*	10*
7. Арналар, туннельдер	2	1,5	4	2,75					
<p>*Күштік кабельдерден алынған қашықтыққа ғана қатысты қолданылады. Байланыс кабельдерінен алынған қашықтықты [18] бойынша қабылдау қажет.</p> <p>Ескертпелер</p> <p>1 Арнасыз төселген жылу желілерінен ғимараттар мен имараттарға дейінгі қашықтықты су құбырларына арналған қашықтық ретінде қабылдау қажет.</p> <p>2 Жер асты инженерлік желілер төселімін құбырлардың тіректері мен эстакадаларының, галереялардың, түйіспе желісінің іртгетастары шегінде көздеуге жол беріледі, өртке қарсы сумен жабдықтау желілерін және жанғыш және токсикалық газдардың газ құбырларын қоспағанда, іргетастар шөккен жағдайда, сондай-ақ осы желілердегі апаттар кезінде іргетастардың зақымдалу мүмкіндігіне жол бермейтін шаралар қабылданады деген шартпен.</p>									

6-кесте - Көлденең қашықтық (жарықта) көршілес жер асты инженерлік желілер арасындағы олардың қатарлас орналастыруында

Инженерлік желілер	Көлденең қашықтық (жарықта), м, арасында											
	Су құбыры	Кәріз	Дренаж немесе суағарлар	жанғыш газдардың газ құбыры				барлық кернеу күші кабельдер	байланыс кабелі	жылу желілері		арналар, туннелдер
				0,005 (0,05 кгс/см ²)-ден астам төмен қысым	0,005 (0,05)-тен астамнан 0,3 Мпа (3 кгс/см ²)-ге дейінгі қысым	0,3 (3)-тен астамнан 0,6 МПа(6 кгс/см ²)-ге дейінгі жоғары қысым	0,6 (6)-тен астамнан 1,2 МПа (12 кгс/см ²)-ге дейінгі жоғары қысым			туннель каналының сыртқы қабырғасы	арналық емес қаптау қабығы	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. Су құбыры	1,5	(1-ескертуді қараңыз)	1,5	1	1	1,5	2	0,5*	0,5	1,5	1,5	1,5
2. Кәріз	(1-ескертуді қараңыз)	0,4	0,4	1	1,5	2	5	0,5*	0,5	1	1	1
3. Дренаждық және суағарлық	1,5	0,4	0,4	1	1,5	2	5	0,5*	0,5	1	1	1
4. Жанғыш газдардың газ құбырлары:												
а) 0,005 Мпа (0,05 кгс/см ²) төмен қысым	1	1	1	(2-ескертуді қараңыз)				1	1	2	1	2
б) 0,005 (0,05)-тен астамнан 0,3 Мпа (3 кгс/см ²)-ге дейінгі орташа қысым	1	1,5	1,5	(2-ескертуді қараңыз)				1	1	2	1	2

6-кесте - Көлденең қашықтық (жарықта) көршілес жер асты инженерлік желілер арасындағы олардың қатарлас орналастыруында (жалғасы)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
в) 0,3 (3)-тен астамнан 0,6 МПа (6 кгс/см ²)-ге дейінгі жоғары қысым	1,5	2	2	(2-ескертуді қараңыз)			-	1	1	2	1,5	2
г) 0,6 (6)-дан астамнан 1,2 МПа (12 кгс/см ²)-ге дейінгі жоғары қысым	2	5	5	(2-ескертуді қараңыз)			-	2	1	4	2	4
5. Барлық кернеу түрлерінің күштік кабельдері	0,5*	0,5*	0,5*	1	1	1	2	0,1-0,5*	0,5	2	2	2
6. Байланыс кабельдері	0,5	0,5	0,5	1	1	1	1	0,5	-	1	1	1
7. Жылу желілері:												
а) арнаның, туннельдің сыртқы қабырғасы;	1,5	1	1	2	2	2	4	2	1	-	-	2
б) арнасыз төселім қабығы	1,5	1	1	1	1	1,5	2	2	1	-	-	2
8. Арналар, туннельдер	1,5	1	1	2	2	2	4	2	1	2	2	-

* [18] ЭҚОЕ талаптарына сәйкес.

Ескертпелер

1 Кәрізден ауыз су-шаруашылық құбырына дейінгі қашықтық темірбетон және асбестцемент құбырларына дейін, сазды топырақта төселетін су құбырларына дейін - 5 м, ірі кесекті және құмды топырақта - 10 м; диаметрі 200 мм-ге дейінгі шойын құбырлардан тұратын су құбырларына дейін - 1,5 м, диаметрі 200 мм-ден астам - 3 м; пластмасса құбырлардан тұратын су құбырларына дейін - 1,5 м болуы керек. Кәріз желісі мен өндірістік су құбырларының арасындағы қашықтық, құбырлардың материалы мен диаметрінен, сондай-ақ топырақтардың номенклатурасы мен сипаттамасынан тәуелсіз, 1,5 м-ден кем болмауы тиіс.

2 Бір траншеяда екі және одан да астам газдардың газ құбырлары бірге орналастырылатын жағдайда, олардың арасындағы жарықтағы қашықтық диаметрі 300 мм-ге дейінгі құбырлар үшін - 0,4 м; диаметрі 300 мм-ден астам құбырлар үшін - 0,5 м болуы тиіс.

3 Кестеде болаттан жасалған газ құбырларына дейінгі қашықтық көрсетілген. Металға жатпайтын құбырлардан тұратын жер асты газ құбырларын орналастыру газбен жабдықтаудың ішкі және сыртқы құрылғыларын жобалау жөніндегі құрылыс нормалары тарауына сәйкес көзделуі тиіс.

б) арналарда немесе туннельдерде орналастырылатын құбырлар мен электр кабельдері мен темір жолдар арасындағы тік қашықтық, арналар немесе туннельдер жабынының жоғарғы жағынан темір жол рельстерінің табанына дейін, - 1 м, кюветтің немесе басқа да су бұру имараттарының астыңғы жағына немесе темір жолдың жер төсемі үйіндісінің түбіне дейін - 0,5 м;

в) құбырлар мен кернеуі 35 кВ-қа дейінгі күштік кабельдер және байланыс кабельдері арасында - 0,5 м;

г) кернеуі 110 - 220 кВ күштік кабельдер мен құбырлардың арасында - 1 м;

д) кәсіпорын қайта құрылымдалатын жағдайда [18] ЭҚОЕ талаптары сақталады деген шартпен кернеудің барлық түрінің кабельдері мен құбырлардың арасындағы қашықтықты 0,25 м-ге дейін азайтуға жол беріледі;

е) әр түрлі мақсаттарға арналған құбырлардың арасында (су құбырларымен қиысатын кәріз құбырларын, және улы және иісі жаман сұйықтықтарға арналған құбырларды қоспағанда) - 0,2 м;

ж) ішуге жарамды суды тасымалдайтын құбырларды кәріз құбырларынан немесе улы және иісі жаман сұйықтықтарды тасымалдайтын құбырлардан 0,4 м жоғары орналастыру қажет;

и) ішуге жарамды суды тасымалдайтын болат, құндақталған құбырларды кәріз құбырларынан төмен орналастыруға жол беріледі, бұл ретте кәріз құбырларының қабырғаларынан құндақ шетіне дейінгі қашықтық әрбір жағына қарай сазды топырақта 5 м-ден және ірі кесекті және құмды топырақта 10 м-ден кем болмауы тиіс, ал кәріз құбырлары шойын құбырлардан көзделуі тиіс;

к) егер қиылысатын құбырлардың қабырғаларының арасындағы қашықтық 0,5 м болса, құбырлардың диаметрі 150 мм-ден аспайтын жағдайда ауыз су-шаруашылық құбырларының кіретін жерлерін құндақ салмай-ақ кәріз құбырларынан төмен салуға жол беріледі;

л) жылумен жабдықтаудың ашық жүйесінің су жылыту жүйесінің немесе ыстық сумен жабдықтау жүйесінің құбырларын арнасыз төсеген кезде осы құбырлардан жоғары және төмен орналасқан кәріз құбырларына дейінгі қашықтықты 0,4 м болып қабылдау қажет.

5.1.4 Газ құбырлары әр түрлі мақсаттарға арналған арналармен немесе туннельдермен қиылысқан жағдайда, оларды осы имараттардан жоғары немесе төмен етіп, арналардың немесе туннельдердің екі жағынан 2 м-ге шығып тұратын құндақтарда орналастыру қажет. Қысымы 0,6 МПа (6 кгс/см^2)-ге дейінгі жер асты газ құбырларын әр түрлі мақсаттарға арналған туннельдер арқылы құндақтап төсеуге жол беріледі.

5.1.5 Құбырлардың темір жолдармен және трамвай жолдарымен, сондай-ақ автомобиль жолдарымен қиылысуын, қағида бойынша, 90° бұрышпен қарастыру қажет. Жекелеген жағдайларда, тиісті негіздеме болғанда, қиылысу бұрышын 45°-қа дейін азайтуға жол беріледі.

Газ құбырлары мен жылу желілерінен сүйірлердің басына, крестовиналардың артына және сорғы кабельдерінің рельстерге қосылатын жерлеріне дейінгі қашықтық трамвай жолдары үшін кемінде 3 м және темір жолдар үшін кемінде 10 м болып көзделуі

тиіс.

5.1.6 Тікелей жерге төселетін кабель желілерінің электрлендірілген рельстік көлік жолдарымен қиылысуын жолдың өсіне $75^\circ - 90^\circ$ бұрышпен қарастыру қажет. Қиылысатын жер сүйірлердің басынан, крестовиналардың артынан және сорғы кабельдерінің рельстерге қосылатын жерлерінен темір жолдар үшін кемінде 10 м және трамвай жолдары үшін кемінде 3 м қашықтықта тұруы тиіс.

Кабель желісі әуе кабеліне ауысатын жағдайда, кабель үйінді табанынан немесе темір немесе автомобиль жолының төсем жиегінен кемінде 3,5 м қашықтықта беттікке шығуы тиіс.

5.2 Жер үсті желілерін орналастыру

5.2.1 Кабель эстакадалары мен галереяларының электр берілісінің әуе желілерімен, зауыттың ішіндегі темір және автомобиль жолдарымен, канат жолдарымен, байланыс мен радиофикацияның әуе жолдарымен және құбырлармен қиылысуын 30° бұрышпен орындау қажет.

5.2.2 Бөлек тіректерге, эстакадаларға және т.б. төселетін тез жанғыш және жанғыш сұйықтықтарға арналған жер үсті құбырларын ойықтары бар ғимараттардың қабырғасынан кемінде 3 м қашықтықта орналастыру қажет, бұл қашықтықты ойықтары жоқ қабырғалардан 0,5 м-ге дейін азайтуға болады.

5.2.3 Жер деңгейінен бастап көлік құралдары мен адамдар өтпейтін бос аумақта аласа тіректерге төселетін құбырлардың төменгі жағына (немесе олардың изоляциясының беттігіне) дейінгі биіктікті мыналардан кем емес етіп қабылдау қажет:

- құбырлар тобының ені 1,5 м-ден астам емес - 0,35 м;
- құбырлар тобының ені 1,5 м және одан да астам - 0,5 м.

Диаметрі 300 мм және одан кем құбырларды аласа тіректерге орналастыруды тік екі қатар және одан да көп етіп көздеу қажет, бұл ретте желілер трассасының енін барынша қысқарту керек.

5.2.4 Жер деңгейінен бастап биік тіректерге төселетін құбырлардың төменгі жағына немесе олардың изоляциясының беттігіне дейінгі биіктігін төмендегілердей етіп қабылдау қажет:

- а) алаңның (аумақтың) көлік жүрмейтін бөлігінде, адамдар жүретін жерлерде - 2,2 м;
- б) автожолдармен қиылысатын жерлерде (көлік жүретін бөлік жабынының жоғарғы жағынан бастап) - 5 м;
- в) ішкі темір жол кіріс жолдарымен және жалпы желі жолдарымен қиылысатын жерлерде - стандарт бойынша техникалық нормативтерге сәйкес;
- г) алып тасталды;
- д) трамвай жолдарымен қиылысатын жерлерде – рельстің басынан бастап 7,1 м;
- е) троллейбустың түйіспе желісімен қиылысатын жерлерде (жолдың көлік жүретін бөлігі жабынының жоғарғы жағынан бастап) - 7,3 м;
- ж) тез жанғыш және жанғыш сұйықтықтар мен газдар құбырларының балқытылған шойын немесе ыстық шлак тасымалдауға арналған ішкі кіріс темір жолдармен қиылысатын жерлерінде (рельстің басынан бастап) - 10 м; құбырлардың жылу қорғауы болған жағдайда - 6 м.

5.2.5 Кәріздік тазарту имараттарын, көмірсутекті шикізаттың магистральді құбырларын, компрессорлық және мұнай айдайтын станцияларды жобалаған кезде санитариялық алшақ жерлер құрылады. Санитариялық алшақ жерлердің минимальді мөлшері 2010 жылғы 6 қазандағы № 795 санитариялық ережелердің 2-7 қосымшасында келтірілген.

5.2.5 Электр желілерін жобалауды [17] және [18] әдістемелік нұсқауларын ескере отырып жүргізген жөн.

6 ӨРТ ҚАУІПСІЗДІГІНІҢ ҚОЛАЙЛЫ ШЕШІМДЕРІ

6.1 Өрт қауіпсіздігін кәсіпорында ұйымдастырудың негізгі ережелері

6.1.1 Ғимараттар мен имараттар арасындағы қашықтықты ғимараттың өртке төзімділік дәрежесіне, конструкциялық өрт қауіптілігінің класына және өндірістердің санатына қарай, 7-кестеде көрсетілгендерден кем етпей қабылдау қажет.

7-кесте – Ғимараттың отқа шыдамдылық дәрежесіне, конструктивтік өрт қауіптілігі жіктеліміне және өндіріс санаттарына қарай ғимараттар мен имараттардың арасындағы қашықтық

Өртке төзімділік дәрежесі және конструкциялық өрт қауіптілігі класы	Ғимараттар мен имараттар арасындағы қашықтық, м, ғимараттардың немесе имараттардың өртке төзімділік дәрежесінде		
	I, II, IIIa, K0 класы	III класс K1	IIIб, IV, IVa, V K1, K2, K3,
I, II, IIIa, K0	Г және Д санатының өндірістері орналасқан ғимараттар мен имараттар үшін нормаланбайды		
III, K1	9 - А, Б, В және Е санатының өндірістері орналасқан ғимараттар мен имараттар үшін (3-ескертуді қараңыз) 9	9 12	12 15
IIIб, IV, IVa, K2, K3, V	12	15	18

6.1.2 Өрт деполарын ортақ пайдаланылатын жолдарға іргелес жер учаскелерінде орналастыру қажет. Өрт депосы, қағида бойынша, кәсіпорындар тобына қызмет көрсетуі тиіс.

Өрт деполары орналастырылатын жерді белгіленген қызмет көрсету радиустарының шегінде орналасқан өрт деполарының есебімен кәсіпорынға қызмет көрсету радиусы есебінен таңдау қажет. Өрт деполары қызмет көрсететін радиустарды мынадай етіп қабылдау қажет: 2 км - құрылысы салынған бүкіл алаңның 50 %-ынан астамын алып жатқан А, Б и В1-В4 санатының өндірістері орналасқан кәсіпорындар үшін («Нысандарды қорғауға арналған өрт техникасының қауіпсіздігіне қойылатын талаптар» техникалық регламентінің талаптарына ұқсас); 4 км – құрылысы салынған алаңның 50 %-ынан кемін

алып жатқан А, Б и В1-В4 санатының өндірістері орналасқан кәсіпорындар, және Г және Д санатының өндірістері орналасқан кәсіпорындар үшін («Өрт қауіпсіздігіне қойылатын жалпы талаптар» техникалық регламенті).

Ескертпелер

1 Өрт депосының (бекетінің) қызмет көрсету радиусы ортақ пайдаланылатын жолдар немесе өткелдер бойынша ең алыста орналасқан ғимаратқа немесе имаратқа дейін жету жолының шарттарынан анықталуы тиіс. Кәсіпорын алаңында көрсетілген радиустан асып кету жағдайында қосымша өрт бекеттері көзделуі тиіс. Өрт бекеттерінің қызмет көрсету радиустарын өрт деполарына арналғандар секілді етіп қабылдау қажет.

2 Кәсіпорынның құрылысы салынған бүкіл алаңның 50 %-ынан астамын алып жатқан құрылыс алаңында өртке төзімділік дәрежесі III, IIIб, IV, IVa, V болып табылатын кәсіпорындар, ғимараттар мен имараттар бар болған кезде, өрт деполары мен бекеттерінің қызмет көрсету радиустарын 40%-ға азайту қажет.

3 Өрт бекеттерін В, Г және Д санатының өндірістері орналасқан өндірістік және көмекші ғимараттарға коса салуға жол беріледі.

4 Өрт деполары мен бекеттерінен шығатын жолдарды шығып жатқан өрт автомобильдері көліктер мен адамдардың негізгі ағынымен қиыспайтындай етіп орналастыру қажет.

5 Өрт автомобильдерінің санын және өрт деполары (бекеттері) қызметкерінің санын тапсырыс беруші мүдделі ұйымдармен келісе отырып, жобалау тапсырмасында белгілейді.

6.1.3 Ғимараттарды, үй-жайларды және имараттарды автоматты өрт дабылымен автоматты түрде өрт сөндіру және өрт кезінде адамдарға хабарлау жүйелерімен жабдықтау нормалары [11]-ге сәйкес.

6.1.4 Ашық технологиялық құрылғылардың, агрегаттардың және жабдықтардың арасындағы қашықтықты, сондай-ақ олардан ғимараттар мен имараттарға дейінгі қашықтықты технологиялық жобалау нормалары бойынша қабылдау қажет.

6.1.5 Ашық жер үсті қоймалардан ғимараттар мен имараттарға дейінгі қашықтықты, сондай-ақ көрсетілген қоймалардың арасындағы қашықтықты 8-кестеде көрсетілгендерден кем етпей қабылдау қажет.

6.1.6 Жанғыш газдарға арналған газгольдерлерден ғимараттар мен имараттарға дейінгі қашықтықты 9-кестеде көрсетілгендерден кем етпей қабылдау қажет. .

6.1.7 Су салқындатқыштарының, ғимараттар мен имараттардың арасындағы қашықтықты 10-кестеде көрсетілгендерден кем етпей қабылдау қажет.

8-кесте – Жер бетіндегі ашық қоймалардан ғимараттар мен имараттарға дейінгі қашықтық, сондай-ақ айтылмыш қоймалардың арасындағы қашықтық, м.

Қоймалар	Қоймалардан ғимараттар мен имараттарға дейінгі және қоймалардың арасындағы қашықтық, м																		
	Өртке төзімділік дәрежесі төмендегідей ғимараттар мен имараттар			Қоймалар															
				Тас көмір	Фрезерлік торф	Кесек торф	Ағаш материалдар (дөңгелек және кесілген) және отын	Жоңқа және ағаш үгінділері	Тез жанғыш сұйықтықтар	Жанғыш сұйықтықтар									
	сыйымдылығы, т								сыйымдылығы, м3										
I, II, IIIa	III	IIIб, IV, IVa, V	1000-нан 10000 0-ға дейін	1000-нан кем	1000-нан 10000-ға дейін	100 0-нан кем	1000-нан 10000 -ға дейін	1000-нан кем	1000-нан 10000 -ға дейін	1000-нан кем	1000-нан 5000-ға дейін	1000-нан кем	1000-нан 2000-ға дейін	600-ден 1000-ға дейін	600-ден кем	5000-нан 10000 -ға дейін	3000-нан 5000-ға дейін	3000-нан кем	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1. Тас көмір, сыйымдылығы, т:																			
1000 және астам	6	6	12	-*	-*	12	12	6	6	24	18	24	18	18	12	6	18	12	6
1000-нан кем	Нормаланбайды	6	12	-*	-*	12	12	6	6	24	18	24	18	18	12	6	12	6	6
2. Фрезерлік торф сыйымдылығы, т:																			
1000-нан 10000-ға дейін	24	30	36	12	12	-*	-*	-*	-*	42	36	42	36	42	36	30	42	36	30
1000-нан кем	18	24	30	12	12	-*	-*	-*	-*	42	36	42	36	42	36	30	42	36	30

8-кесте – Жер бетіндегі ашық қоймалардан ғимараттар мен имараттарға дейінгі қашықтық, сондай-ақ айтылмыш қоймалардың арасындағы қашықтық (жалғасы)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
3. Кесек торф сыйымдылығы, т: 1000-нан 10000-ға дейін	18	18	24	6	6	-*	-*	-*	-*	42	36	42	36	36	30	24	36	30	24
1000-нан кем	12	15	18	6	6	-*	-*	-*	-*	42	36	42	36	36	30	24	36	30	24
4. Ағаш материалдар (дөңгелек және кесілген) және отын сыйымдылығы, м3:																			
1000-нан 10000-ға дейін	15	24	30	24	24	42	42	42	42	-*	-*	36	30	42	36	30	42	36	30
1000-нан кем	12	15	18	18	18	36	36	36	36	-*	-*	36	30	36	30	24	36	30	24
5. Жоңқа және ағаш үгінділері сыйымдылығы, м3:																			
1000-нан 5000-ға дейін	18	30	36	24	24	42	42	42	42	36	36	-*	-*	42	36	30	42	36	30
1000-нан кем	15	18	24	18	18	36	36	36	36	30	24	-*	-*	36	30	24	36	30	24

8-кесте – Жер бетіндегі ашық қоймалардан ғимараттар мен имараттарға дейінгі қашықтық, сондай-ақ айтылмыш қоймалардың арасындағы қашықтық (жалғасы)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
6. Тез жанғыш сұйықтықтар сыйымдылығы, м3																			
1000-нан астам	30	30	36	18	18	42	42	36	36	42	36	42	36	-*	-*	-*	-*	-*	-*
2000-ға дейін	24	24	30	12	12	36	36	30	30	36	30	36	30	-*	-*	-*	-*	-*	-*
600-ден 1000-ға дейін	18	18	24	6	6	30	30	24	24	30	24	30	24	-*	-*	-*	-*	-*	-*
600-ден кем	18	18	24	6	6	30	30	24	24	30	24	30	24	-*	-*	-*	-*	-*	-*
300-ге дейін																			
300-ден кем	12	12	18	6	6	24	24	18	18	24	18	24	18	-*	-*	-*	-*	-*	-*
7. Жанғыш сұйықтықтар сыйымдылығы, м3:																			
5000-нан	30	30	36	18	18	42	42	36	36	42	36	42	36	-*	-*	-*	-*	-*	-*
10000-ға дейін																			
3000-нан 5000-ға дейін	24	24	30	12	12	36	36	30	30	36	30	36	30	-*	-*	-*	-*	-*	-*
3000-нан кем	18	18	24	6	6	30	30	24	24	30	24	30	24	-*	-*	-*	-*	-*	-*

8-кесте – Жер бетіндегі ашық қоймалардан ғимараттар мен имараттарға дейінгі қашықтық, сондай-ақ айтылмыш қоймалардың арасындағы қашықтық (жалғасы)

*Бірдей материалдарды (соның ішінде фрезерлік немесе кесек торфты немесе тез жанғыш және жанғыш сұйықтықтарды) екі немесе бірнеше қоймада орналастыруға жол берілмейді.

Ескертпелер

1* Кесілген ағаш материалдарының қоймалары, сондай-ақ өздігінен жанатын көмір қоймалары үшін, үйілген қатарының биіктігі 2,5 м-ден астам болса, өртке төзімділік дәрежесі IIIб, IV, IVa, V болып табылатын ғимараттар үшін 2-кестеде көрсетілген қашықтықты 25%-ға ұлғайту қажет.

2-кестеде көрсетілген, (фрезерлік және кесек) торф, ағаш материалдары, тез жанғыш және жанғыш сұйықтықтар қоймаларынан А және Б санатының өндірістері орналасқан ғимараттарға дейінгі қашықтықты 25%-ға ұлғайту қажет.

3 Тез жанғыш және жанғыш сұйықтықтар бірге сақталатын жағдайда қойманың келтірілген сыйымдылығы 2-кестеде көрсетілген мөлшерден аспауы тиіс, бұл ретте келтірілген қойма сыйымдылығы 1 м³ тез жанғыш сұйықтықтар 5 м³ жанғыш сұйықтықтарға теңестіріледі, ал жер үстінде сақталатын сыйымдылықтың 1 м 3-і жер астында сақталатын сыйымдылықтың 2 м³-не теңестіріледі деген есеппен анықталады.

Тез жанғыш немесе жанғыш сұйықтықтар жер астында сақталатын кезде, 2-кестеде көрсетілген қойма сыйымдылығын 2 есе ұлғайтуға, ал қашықтықты 50%-ға қысқартуға болады.

4* Ғимараттардан келесілерге дейінгі қашықтық нормаланбайды:

а) сыйымдылығы 100 т-дан кем көмір тас қоймасына дейін;

б) геометриялық сыйымдылығы 100 м³-ке дейінгі тез жанғыш немесе жанғыш сұйықтықтар қоймаларына дейін және сыйымдылығы 1000 т-ға дейінгі тас көмір немесе (фрезерлік немесе кесек) торф қоймаларына дейін, осы қоймалар жаққа қарай бағытталған ғимараттың қабырғасы өртке қарсы саңылаусыз қабырға болған жағдайда.

5 2-кестеде көрсетілген қашықтықты мынадай жолмен анықтау қажет:

а) тас көмір, (фрезерлік немесе кесек) торф, ағаш материалдары мен ағаш отын, жоңқа және ағаш үгінділері қоймаларынан - көрсетілген материалдарды орналастыруға (қаттап тастауға) арналған алаңдардың шекарасынан;

б) тез жанғыш және жанғыш сұйықтықтар қоймаларынан – резервуарлардың, ағызу-құю құрылғыларының қабырғаларынан немесе көрсетілген сұйықтықтар құйылған ыдыстарды орналастыруға арналған алаңдардың шекарасынан.

6* 8-кестеде көрсетілген қоймалардан жанғыш ыдыстағы жабдыққа (дайын өнімге) арналған ашық алаңдарға (рампаларға) дейінгі қашықтықты өртке төзімділік дәрежесі IIIб, IV, IVa, V ғимараттар мен имараттардың графасы бойынша қабылдау қажет.

7 Тез жанғыш және жанғыш сұйықтықтардың жабық қоймаларынан басқа ғимараттар мен имараттарға дейінгі қашықтықты 8-кестеге сәйкес қабылдау қажет.

**9-кесте - Ғимараттар мен имараттарға дейінгі жанғыш газдарға арналған
газгольдерлерден басталатын қашықтық**

метрмен

Ғимараттар мен имараттар	Газгольдерлерден басталатын қашықтық, м	
	поршеньдік	Тұрақты көлем және су бассейнімен
1. Қоғамдық ғимараттар	150	100
2. Тас көмір қоймасы, сыйымдылығы, т: 10000-нан 100000-ға дейін 10000-кем	18 12	15 9
3. Торф қоймасы, сыйымдылығы 10000 т-ға дейін	30	24
4. Ағаш материалдар және отын қоймасы, сыйымдылығы, м3: 1000-нан 10000-ға дейін 1000-нан кем	48 36	42 30
5. Жанғыш материалдар қоймасы (жоңқа, ағаш үгінділері және т.б.), сыйымдылығы, м3: 1000-нан 5000-ға дейін 1000-кем	48 36	42 30
6. Тез жанғыш сұйықтықтар қоймасы, сыйымдылығы, м3: 1000-нан 2000-ға дейін от 500-ден 1000-ға дейін менее 500	42 36 30	36 30 24
7. Жанғыш сұйықтықтар қоймасы, сыйымдылығы, м3 5000 до 10000 2500 до 5000 2500-ден кем	42 36 30	36 30 24
8. Өнеркәсіптік кәсіпорындардың өндірістік және көмекші ғимараттары: Өртке төзімділік дәрежесі I, II, IIIa Өртке төзімділік дәрежесі III, IIIб, IV, IVa, V	30 36	24 30
9. 9-поз. алынып тасталды		
10. Ашық ауадағы өнеркәсіптік пештер және оты ашық құрылғылар	100	100
11. Темір жолдарды бұру белдеуінің шекарасы: аралықтарда сұрыптау станцияларында	42 60	30 48
12. Санаты келесідей автомобиль жолдарды бұру белдеуінің шекарасы: I - III IV, V	30 21	21 15
13. Бұру белдеуі жоқ темір немесе трамвай жолының осі; автомобиль жолының көлік жүретін бөлігінің жиегі	21	21

9-кесте - Ғимараттар мен имараттарға дейінгі жанғыш газдарға арналған газгольдерлерден басталатын қашықтық (жалғасы)

Ескертпелер
1. Келтірілген қашықтық газгольдер станцияларына және бөлек тұрған, сыйымдылығы 1000 м3-тен астам газгольдерлерге қатысты қолданылады. Газгольдер станцияларына немесе бөлек тұрған, жиынтық сыйымдылығы 1000 м3 және одан кем газгольдерлерге қатысты көрсетілген қашықтықты мынадай коэффициентпен қабылдау қажет, сыйымдылығы, м3: 250-ден 1000-ке дейін - 0,7; 250-ден кем - 0,5.
2 Жанғыш және тез жанғыш сұйықтықтар жер астында сақталатын жағдайда, 6 және 7 позицияларда көрсетілген қашықтықты 2 есе азайту керек.
3 Газгольдерлер мен түтін мұржалары арасындағы қашықтықты мұржаның биіктігіне тең етіп қабылдау қажет.
4 Өуе электр желілері мен газгольдерлердің арасындағы қашықтықты осы желілердің тіректерінің 1,5 биіктігінен кем етпей қабылдау қажет.
5 Оттегі газгольдерлерінен басталатын қашықтықты 2 есе азайтуға жол беріледі.
Басқа жанғыш емес газдарға арналған газгольдерлерден басталатын қашықтықты 7*-кестеде көрсетілгендерден кем етпей қабылдау қажет, өртке төзімділік дәрежесі I, II, IIIа имараттарынан басталатын қашықтық секілді.
6 Газгольдерлердің және ғимараттар мен имараттардың арасындағы учаскеде жанбайтын материалдарды сақтауға арналған ашық қоймаларды орналастыруға рұқсат етіледі.
7 Газгольдерлердің геометриялық көлемі газгольдерлердің сыйымдылығы деп саналуы тиіс.

10-кесте- Су салқындатқыштардың ғимараттар мен имараттардың арасындағы қашықтықтар

метрмен

Ғимараттар мен имараттар	Қашықтық м, келесілерге дейін			
	Су бүрку бассейндері	Мұнара градирнялар	Жер үсті желдеткішті секциялық градирнялар	Ғимараттар жабынындағы желдеткішті секциялық градирнялар
1. Су бүрку бассейндері	-	30	30	-
2. Мұнара градирнялары	30	0,5D*, бірақ 18-ден кем емес	18	-
3. Жер үсті желдеткішті секциялық градирнялар	30	15	9-24**	-
4. Ғимараттар жабынындағы желдеткішті секциялық градирнялар	-	-	-	12
5. Аязға төзімділігі бойынша Мрз 25-тен кем емес марканың материалдарынан әзірленген қабырғалары бар ғимараттар	42	21	21	9
6. Ашық электр қосалқы станциялары және электр берілісінің желілері	80	30	42	42
7. Жер үстіндегі ашық қоймалар	60	2-кесте бойынша, бірақ кем емес 21 24 15		
8. Жер үсті және жер асты инженерлік желілер, коршаулар	9	9	9	9
9. Сыртқы және сұрыптау темір жолдарының осі	80	42	60	21
10. Ішкі кіріс темір жолдардың осі	30	12***	12***	9***

10-кесте - Су салқындатқыштардың ғимараттар мен имараттардың арасындағы қашықтықтар (жалғасы)

Ғимараттар мен имараттар	Қашықтық м, келесілерге дейін			
	Су бүрку бассейндері	Мұнара градирнялар	Жер үсті желдеткішті секциялық градирнялар	Ғимараттар жабынындағы желдеткішті секциялық градирнялар
11. Ортақ пайдаланылатын автожолдардың көлік жүретін бөлігінің жиегі	60	21	39	9
12. Кіріс және зауыт ішіндегі автомобиль жолдардың көлік жүретін бөлігінің жиегі	21	9	9	9

*D – градирняның кіру терезелерінің деңгейіндегі диаметрі.
 ** Секцияның ауданы 20 м2-ге дейін - 9 м, 20-дан 100 м2-не дейін - 15м, 100-ден 200 м2-ге дейін - 21 м, 200 м2-ден астам - 24 м.
 *** Паровоздың тарту күші пайдаланылған және градирнялардың қорғайтын жанғыш конструкциялары қолданылған жағдайда қашықтық 21 м-ге тең болып қабылданады.

Ескертпелер
 1 1 - 4 позицияларында көрсетілген қашықтықты бір типті су салқындатқыштардың қатарындағы жарықта қабылдау қажет, бұл ретте су бүрку бассейндері бір қатарға орналастырылады.
 Алаңдары әр түрлі градирнялар орналастырылатын жағдайда, қатарлардың арасындағы қашықтық алаңы үлкен градирняларға арналған қашықтық ретінде қабылданады
 2 Бір желдеткішті градирня қатарларының арасындағы қашықтықты коммуникацияларды орналастыру шарттарының негізінде қабылдау қажет, бірақ 15 м-ден кем емес, бір желдеткішті градирнялардан ғимараттар мен имараттарға дейінгі қашықтық мұнара градирняларына арналған қашықтық ретінде қабылданады.
 3 Мұнара градирнялары үшін олардың қатарларының арасындағы қашықтық олардың ауданы 3200 м2 дейінге берілген, ауданы үлкенірек болған жағдайда қашықтықты сәйкесті негіздеме бойынша қабылдау қажет.
 4 Бір қатарда орналасқан су салқындатқыштардың арасындағы қашықтықты мыналарға тең етіп қабылдау қажет: мұнара градирнялары – градирнялардың іргетабындағы диаметрі 0,4, бірақ 12 м-ден кем емес; жер үсті және ғимараттар жабынындағы желдеткішті секциялық градирнялар - 3 м; бір желдеткішті градирнялар – ауаның кіруіне арналған терезелердің қосарланған биіктігі, бірақ 3 м-ден кем емес.
 5 7-позицияда көрсетілгендерді қоспағанда, натрий, калий, кальций карбиді және сумен өзара әрекеттескен кезде жарылыс қаупі бар заттарды құратын басқа да материалдардың қоймаларына арналған қашықтықты азайтуға болады: ауданы 20 м2-ге дейінгі су салқындатқыштар үшін – 40%-дан астам емес, 20-дан 100 м2-ге дейін – 30%-дан астам емес, бірақ барлық жағдайда 6 м-ден кем болмауы тиіс.
 6 2, 3, 8, 9 және 10 позицияларында көрсетілген ең суық бес күндегі орташа ауа температурасы минус 36°С-дан төмен аудандар үшін қашықтықты 25-ға ұлғайту қажет.
 7 Аязға төзімділігі бойынша Мрз 25-тен кем марканың материалдарынан әзірленген қабырғалары бар ғимараттар үшін қабырғаларды ылғалданудан және мұзданудан қорғау жөніндегі шаралар көзделуі тиіс.
 8 Қайта құрылымдалып жатқан кәсіпорындарда су салқындатқыштарының, сондай-ақ су салқындатқыштары мен ғимараттар мен имараттардың арасындағы қашықтықты азайтуға жол беріледі, бірақ 25%-дан аспауы тиіс.
 9 Су салқындатқыштарының және автожолдардың, осы су салқындатқыштарына қызмет көрсетуге арналған жер үсті және жер асты инженерлік желілер арасындағы қашықтық нормаланбайды.
 10 5 – 8 позицияларда көрсетілген қашықтықты азайтуға жол беріледі, су салқындатқыштары сыртқы ауаның жағымды температуралар кезеңінде ғана жұмыс істейді деген шартпен.
 11 Ғимараттар жабынында орналастырылатын желдеткішті секциялық градирнялардан сол ғимараттың сыртқы қабырғасына дейінгі қашықтық нормаланбайды.
 Желдеткішті секциялық градирнялардан сол ғимараттың биік бөліктерінің қабырғаларына дейінгі қашықтық 5-позиция бойынша, 5-ескертуді немесе 8 және 10-ескертудерді ескере отырып қабылданады.

10-кесте - Су салқындатқыштардың ғимараттар мен имараттардың арасындағы қашықтықтар (жалғасы)

12	Өнімділігі 100 м3/сағатқа дейінгі градирнялардан басталатын минимальді қашықтық: аязға төзімділігі бойынша Мрз 25-тен кем емес марканың материалдарынан әзірленген қабырғалары бар ғимараттар мен имараттарға дейін - 15 м; ашық трансформаторлық қосалқы станцияларға дейін - 30 м; ішкі кіріс темір жолдардың өсіне және кіріс және зауыт ішіндегі автомобиль жолдардың көлік жүретін бөлігінің жиегіне дейін - 6 м.
13	Су бұрку бассейндерінің айналасында ені 2,5 м-ден кем емес, су бұруды қамтамасыз ететін еңісі бар су өтпейтін төсем көзделуі тиіс.
14	Ашық тұндырғыштардан ғимараттар мен имараттарға дейінгі қашықтықты жер үсті желдеткішті секциялық градирняларға арналған қашықтық ретінде қабылдау қажет.

6.1.8 Ғимараттар мен имараттарға олардың бүкіл ұзындығы бойынша өрт автомобильдерінің кіру мүмкіндігі қамтамасыз етілуі тиіс, бір жағынан – ғимараттың немесе имараттың ені 18 м-ге дейін және екі жағынан – ені 18 м-ден астам, сондай-ақ тұйықталған және жартылай тұйықталған аулалар ұйымдастырылған жағдайда.

Құрылысы салынған ауданы 10 га-дан астам немесе ені 100 м-ден астам ғимараттарға өрт автомобильдерінің кіру мүмкіндігі барлық жағынан қамтамасыз етілуі тиіс.

Өндірістік шарттар бойынша жолдарды ұйымдастыру талап етілмейтін жағдайларда, сазды және құмды (шанды) топырақтар бойынша көлік жүріп өтетін ені 3,5 м жерлерді әр түрлі жергілікті материалдармен бекіте отырып, жер бетіндегі суларды табиғи түрде бұруды қамтамасыз ететін еңістерді құра отырып, өрт автомобильдерінің кіру мүмкіндігін жоспарланған беттік бойынша көздеуге жол беріледі.

6.1.9 Өрт автомобильдерінің кіру мүмкіндігін қамтамасыз ететін көлік жүретін бөліктің жиегінен немесе жоспарланған беттіктен биіктігі 12 м-ге дейінгі ғимараттардың қабырғаларына дейінгі қашықтық 25 м-ден астам болмауы тиіс, ғимараттардың биіктігі 12-ден 28 м-ге дейін - 8 м-ден астам емес, ғимараттардың биіктігі 28 м-ден астам - 10 м-ден астам емес.

Қажет жағдайларда автожолдың көлік жүретін бөлігінің жиегінен өндірістік ғимараттар мен имараттардың шеткі осіне дейінгі қашықтықты 60 м-ге дейін ұлғайтуға жол беріледі, ғимараттар мен имараттардың қасында өрт машиналарының айналуына арналған алаңдары бар тұйық жолдар ұйымдастырылады және осы алаңдарда өрт гидранттары қондырылады деген шартпен, бұл ретте ғимараттар мен имараттардан өрт машиналарының айналуына арналған алаңдарға дейінгі қашықтық 5 м-ден кем және 15 м-ден астам болмауы тиіс, тұйық жолдардың арасындағы қашықтық 100 м-ден аспауы тиіс.

Ескертпелер

1 Шеткі бөлгіш өстердің арасындағы қашықтықты ғимараттар мен имараттардың ені ретінде қабылдау қажет.

2 Өртті сөндіру үшін пайдаланылуы мүмкін су қоймаларына алаңының мөлшері кемінде 12х12 м кіріс жолдар ұйымдастыру қажет.

3 Өрт гидранттарын автомобиль жолдарының бойына, көлік жүретін бөлік жиегінен 2,5 м-ге асырмай, бірақ ғимарат қабырғаларына 5 м жақындатпай орналастыру қажет; техникалық-экономикалық негіздемесі бар болған жағдайда гидранттарды көлік жүретін бөлікке орналастыруға жол беріледі.

7 ҚОРШАҒАН ОРТАНЫ ҚОРҒАУ ЕРЕЖЕЛЕРІ

Өнеркәсіптік кәсіпорындардың бас жоспарларын жобалаған кезде Қазақстан Республикасы Экологиялық кодексінің «Қоршаған ортаны қорғау» бөліміне сәйкес әзірлеу қажет.

А қосымшасы
(ақпараттық)

Өнеркәсіптік кәсіпорындар алаңының құрылысын салудың ең төменгі тығыздығына қойылатын нормативтік талаптар

А.1-кестесі - Құрылыс салудың ең төменгі тығыздығы, %

Кәсіпорындар (өндірістер)	Құрылыс салудың ең төменгі тығыздығы, %
1	2
1 Кен-химия өнеркәсібі	28
2 Азот өнеркәсібі	33
3 Фосфат тыңайтқыштары және бейорганикалық химияның басқа да өнімдері	32
4 Сода өнеркәсібі	32
5 Хлор өнеркәсібі	33
6 Өзге де негізгі химия өнімдері	33
7 Вискоза талшықтары	45
8 Синтетикалық талшықтар	50
9 Синтетикалық шайырлар мен пластмассалар	32
10 Пластмассадан жасалған бұйымдар	50
11 Лак-бояу өнеркәсібі	34
12 Органикалық синтез өнімдері	32
13 Метиздік	50
14 Металл сынықтары мен қара металл қалдықтарын өңдеу бойынша	25
15 Целлюлоза-қағаз және целлюлоза-картон	35
16 Шеттен әкелінетін целлюлоза мен макулатурада жұмыс істейтін қайта өңделген қағаз және картон	40
17 Қуаттылығы 2000 МВт-дан астам электр станциялар:	
градирнялары жоқ:	
Атомдық	29
қатты отындағы ГРЭС	30
газ-мазут отынындағы ГРЭС	38
градирнялары бар:	
Атомдық	26
қатты отындағы ГРЭС	30
газ-мазут отынындағы ГРЭС	35
18 Қуаттылығы 2000 МВт-қа дейінгі электр станциялар:	
градирнялары жоқ:	
Атомдық	22
қатты отындағы ГРЭС	25
газ-мазут отынындағы ГРЭС	33

А.1-кестесі - Өнеркәсіптік кәсіпорындар алаңының құрылысын салудың ең төменгі тығыздығына қойылатын нормативтік талаптар (жалғасы), %

1	2
градирнялары бар:	
Атомдық	21
қатты отындағы ГРЭС	25
газ-мазут отынындағы ГРЭС	33
19 Жылу электр централдары (ЖЭЦ), градирнялары бар:	
қуаттылығы 500 МВт-ға дейін:	
қатты отында	28
газ-мазут отынында	25
қуаттылығы 500-ден 1000 МВт-ға дейін:	
қатты отында	28
газ-мазут отынында	26
қуаттылығы 1000 МВт-дан астам:	
қатты отында	29
газ-мазут отынында	30
20 Мелиорациялық жүйелердің және ауыл шаруашылығын сумен жабдықтау жүйелерінің пайдалану және жөндеу-пайдалану учаскелері (ПУ және ЖПУ)	50
21 Өлшеу құрылғылары	30
22 Мұнайсорғы станциялары (сығу)	25
23 Мұнайды, газды және суды жинау мен дайындаудың орталық бекеттері, млн. м ³ /г.:	
3-ке дейін	35
3-тен астам	37
24 Компрессорлық газлифтті орнату	35
25 Мұнай газын айдауға арналған компрессорлық станциялар, өнімділігі мың м ³ /тәулік:	
200	25
400	30
26 Мұнай қабаттарын сумен толтыруға арналған бұталы сорғы станциялары	25
27 Мұнайгаз өндіретін кәсіпорындарға және бұрғылау жұмыстары басқармаларына өндірістік қызмет көрсету базалары	45
28 Мұнай өнеркәсібін материалдық-техникалық жабдықтау базалары	45
29 Мұнай өнеркәсібінің геофизикалық базалары	30
30 Электр көпір және козел крандары	50
31 Контейнерлік жүктерге, тальдерге (тельферлерге), эскалаторлар мен басқа да көтеру-тасымалдау жабдықтарына арналған ленталық, қырғыш, ілмелі жүк көтеруші, жүк тиеуші құрылғылардың конвейерлері	52
32 Лифттер	65
33 Темір жол көлігінің жылжымалы құрамын жөндеу	40
34 Электр қозғалтқыштар	52
35 Жоғары вольтты аппаратура	60

А.1-кестесі - Өнеркәсіптік кәсіпорындар алаңының құрылысын салудың ең төменгі тығыздығына қойылатын нормативтік талаптар (жалғасы), %

1	2
36 Трансформаторлар	45
37 Төмен вольтты аппаратура және жарық-техникалық жабдықтар	55
38 Кабельдік өнім	45
39 Электр шамдық	45
40 Электр изоляциялық материалдар	57
41 Аккумуляторлық	55
42 Жартылай өткізгіш құралдар	52
43 Радио өнеркәсібі, өндірістік ғимараттарының жалпы ауданы, мың м ² :	
100-ге дейін	50
100-ден астам	55
44 Электрондық өнеркәсіп:	
бір ғимаратта орналасқан кәсіпорындар (корпус, зауыт)	60
бірнеше ғимаратта орналасқан кәсіпорындар:	
бір қабатты ғимараттарда	55
көп қабатты ғимараттарда	50
45 Өнеркәсіптік құбырлар арматурасы	55
46 Металл кесетін станоктар, құю және ағаш өңдеу жабдықтары	50
47 Темір соғатын-престік жабдықтар	55
48 Аспаптық	60
49 Жасанды алмаздар, абразивтік материалдар және солардан жасалған аспаптар	50
50 Құю	50
51 Темір шыңдайтын және штамптайтын	50
52 Машина жасауға арналған дәнекерленген конструкциялар	50
53 Жалпы машина жасау үшін қолданылатын бұйымдар (редукторлар, гидрожабдықтар, сүзгі құрылғылары, жалпы машина жасау тетіктері)	52
54 Аспаптар жасау, автоматизация құралдары және басқару жүйелері:	
өндірістік ғимараттардың жалпы ауданы 100 мың м ²	50
сондай, 100 мың м ² -ден астам	55
сынап қолданылатын және әйнек жасау	30
55 Химиялық-фармацевтикалық	32
56 Медициналық-аспаптық	43
57 Шыны мен фарфордан жасалған медициналық бұйымдар	40
58 Автомобиль	50
59 Автожинақтау	55
60 Автомобиль моторларын жасау	55
61 Агрегаттар, тораптар, қосалқы бөлшектер	55
62 Мойынтірек	55
63 Трактор, ауыл шаруашылық машиналары, трактор мен комбайн қозғалтқыштары	52

А.1-кестесі - Өнеркәсіптік кәсіпорындар алаңының құрылысын салудың ең төменгі тығыздығына қойылатын нормативтік талаптар (жалғасы), %

1	2
65 Бульдозер, скрепер, экскаватор және экскаваторға арналған тораптар	50
66 Пневматикалық, электр аспаптар және шағын механизация құралдары	63
67 Коммуналдық машина жасау	57
68 Жеңіл, тоқыма, тамақ, аралас жем және полиграфиялық өнеркәсіпке арналған технологиялық жабдықтар	55
69 Сауда мен қоғамдық тамақтандыруға арналған технологиялық жабдықтар	57
70 Әйнек өнеркәсібіне арналған технологиялық жабдықтар	57
71 Тұрмыстық құралдар мен машиналар	57
72 Кеме жасау	52
73 Кеме жөндеу, өзен кемелерін, жылына, мың т/г.:	
20, осыны қоса алғанда	42
20-дан астам “ 40 “	48
“ 40 “ 60 “	55
“ 60	60
74 Өзен порттары:	
I және II санатты:	
шөміш нұсқасында	70
аңғар нұсқасында	50
III және IV санатты	55
75 БЖМ темір жолына іргелес ағаш дайындайтын:	
ағашты өндірістік қуаттылықпен өңдемеу, мың м ³ /г.:	
400-ге дейін	28
400-ден астам	35
ағашты өндірістік қуаттылықпен өңдеу, мың м ³ /г.:	
400-ге дейін	23
400-ден астам	20
76 Кесілген ағаш материалдары, стандартты үйлер, тетіктер жинағы, ағаш ұсталық бұйымдар мен дайындамалар:	
шикізаттың жеткізілуі мен өнімнің жіберілуі темір жол арқылы	40
шикізат су арқылы жеткізіледі	45
77 Ағаш үгінділерінен плита жасау	45
78 Фанера	47
79 Жиһаз	53
80 Зығыр зауыттары	35
81 Жүнді бастапқы өңдеу	61
82 Бас корпустары бір қабатты тоқыма комбинаттары	60
83 Бір қабатты корпустарға орналастырылған тоқыма фабрикалары, басты өндірістік корпусының жалпы ауданы, мың м ² :	
50-ге дейін	55
50-ден астам	60

А.1-кестесі - Өнеркәсіптік кәсіпорындар алаңының құрылысын салудың ең төменгі тығыздығына қойылатын нормативтік талаптар (жалғасы), %

1	2
84 Тоқыма галантереясы	60
85 Сыртқы және ішкі тоқыма	60
86 Тігін-тоқыма	60
87 Тігін	55
88 Былғары және былғары шикізатын бастапқы өңдеу:	
бір қабатты	50
екі қабатты	45
89 Жасанды былғары, аяқ киім картоны және үлбір материалдар	55
90 Былғары галантереясы:	
бір қабатты	55
көп қабатты	50
91 Аң терісі және қой терісі-тон	55
92 Аяқ киім:	
бір қабатты	55
көп қабатты	50
93 Фурнитуралар және аяқ киім, галантерея, тігін және тоқыма өнеркәсібіне арналған басқа да бұйымдар	52
94 Қызылша өңдеу бойынша қант зауыттары, мың т/тәулік:	
3-ке дейін (қызылшаны үйіндіде сақтау)	55
3-тен 6-ға дейін (қызылшаны механизацияланған қоймаларда сақтау)	50
95 Нан және нан-тоқаш өнімдері, өндірістік қуаттылығы, т/тәулік:	
45-ке дейін	37
45-тен астам	40
96 Кондитерлік өнімдер	50
97 Өсімдік майы, өндірістік қуаттылығы, дәндердің тәулігіне өңделетін тоннасы:	
400-ге дейін	33
400-ден астам	35
98 Маргарин өнімдері	40
99 Парфюмерлік-косметикалық бұйымдар	40
100 Жүзім шарабы мен шарап материалдары	50
101 Сыра және солод	50
102 Жеміс-көкөніс консервілері	50
103 Ет (мал сою және қан ағызу цехтарымен)	40
104 Ет консервілері, шұжықтар, ысталған өнімдер және басқа да ет өнімдері	42
105 Сүтті өңдеу, өндірістік қуаттылығы, бір ауысымдағы тонна:	
100-ге дейін	43
100-ден астам	45
106 Құрғақ майсыздандырылған сүт, өндірістік қуаттылығы, бір ауысымдағы тонна:	
5-ке дейін	36
5-тен астам	42

А.1-кестесі - Өнеркәсіптік кәсіпорындар алаңының құрылысын салудың ең төменгі тығыздығына қойылатын нормативтік талаптар (жалғасы), %

1	2
107 Сүт консервілері	45
108 Ірімшік	37
109 Гидролиздік-ашытқы, фурфурольді, нәруыз-дәрумендік концентраттар және премикстер өндірісі	45
110 Ұн тарту комбинаттары, жарма зауыттары, аралас жем зауыттары, элеваторлар және нан қабылдау кәсіпорындары	41
111 Нан өнімдері комбинаттары	42
112 Жүк автомобильдерін жөндеу	60
113 Тракторларды, олардың агрегаттары мен тораптарын жөндеу	56
114 Жүк автомобильдеріне техникалық қызмет көрсету станциялары	40
115 Тракторларға техникалық қызмет көрсету станциялары	40
116 Облыстық сауда базалары	57
117 Рельс маңы базалары (аудандық және аудан аралық)	54
118 Минералды тыңайтқыштар, ізбес материалдары, улы химикаттар базалары	35
119 Өсімдіктерді қорғаудың химиялық құралдарының қоймалары	57
120 Құлыптар-темірден жасалған бұйымдар	61
121 Көркем керамика	56
122 Металдан және тастан жасалған көркем бұйымдар	52
123 Ағаштан жасалған ойыншықтар мен сувенирлер	53
124 Металдан жасалған ойыншықтар	61
125 Тігін бұйымдары:	
екі қабатты ғимараттарда	74
екі қабаттан астам ғимараттарда	60
126 Цемент:	
өндірістің құрғақ тәсілі	35
өндірістің ылғал тәсілі	37
127 Асбестцемент бұйымдары	42
128 Алдын ала кернелген темірбетон темір жол шпалалары, өндірістік қуаттылығы 90 мың м3/г.	50
129 Темірбетон қысым құбырлары, өндірістік қуаттылығы 60 мың м3/г.	45
130 Ірі блоктар, панельдер және ұяшықты және тығыз силикатбетоннан жасалған басқа да бұйымдар, өндірістік қуаттылығы мың м3/г.:	
120	45
200	50
131 Темір жол және автожол құрылысына арналған темірбетон көпір конструкциялары, өндірістік қуаттылығы 40 мың м3/г.	40
132 Құрама темірбетон және жеңіл бетон конструкциялар, қуаттылығы мың м3/г.:	
40	50
100 және астам	55
133 Күйдірілген балшық кірпіш және керамикалық блоктар	42
134 Силикат кірпіш	45

А.1-кестесі - Өнеркәсіптік кәсіпорындар алаңының құрылысын салудың ең төменгі тығыздығына қойылатын нормативтік талаптар (жалғасы), %

1	2
135 Едендерге арналған керамикалық плиткалар, әрленген глазуриленген плиткалар, ғимараттардың қас бетін әрлеуге арналған керамикалық бұйымдар	45
136 Керамикалық кәріз құбырлар	45
137 Керамикалық дренаж құбырлары	45
138 Кен орындарын гидромеханизация тәсілімен игеретін гравий-сұрыптау, өндірістік қуаттылығы, мың м ³ /г.:	
500–1000	35
200 (жиналатын-бөлшектенетін)	30
139 Кен орындарын экскаваторлық тәсілімен игеретін гравий-сұрыптау, өндірістік қуаттылығы 500–1000 мың м ³ /г.	27
140 Берік біртұтас жыныстарды өңдейтін ұнтақтау-сұрыптау, өндірістік қуаттылығы мың м ³ /г.:	
600–1600	27
200 (жиналатын-бөлшектенетін)	30
141 ЖЭЦ күлінен алынатын аглопориттік гравий және керамзит	40
142 Қабынған перлит (перлитбитумдық плиталар өндірісімен), отын ретінде келесілер қолданылады:	
табиғи газ	55
мазут	50
143 Минералды макта және содан жасалған бұйымдар, вермикулиттік және перлиттік жылу- және дыбыс изоляциялық бұйымдар	45
144 Избес	30
145 Избес ұны және шикі тартылған гипс	33
146 Терезе әйнегі, жылтылдатылған, сәулет-құрылыс, техникалық әйнек	38
147 Кварц құмын байыту, өндірістік қуаттылығы 150–300 мың т/г.	27
148 Консервілік шыны ыдыс бөтелкелері, шаруашылық шыны ыдыс аяқ және хрусталь бұйымдар	43
149 Құрылыстық, техникалық, санитариялық-техникалық фаянс, фарфор және жартылай фарфор	45
150 Болат құрылыстық конструкциялар (соның ішінде құбырлар)	55
151 Көпірлерге арналған болат конструкциялар	45
152 Жинақтау (КИП және автоматика, сантехникалық) және электр жинақтау дайындамалары	60
153 Құбырлардың технологиялық металл конструкциялары мен тораптары	48
154 Құрылыс машиналарын жөндеу бойынша	63
155 Мамандандырылған жинақтау ұйымдарының бірлескен кәсіпорындары:	
механизация базасымен	50
механизация базасынсыз	55

А.1-кестесі - Өнеркәсіптік кәсіпорындар алаңының құрылысын салудың ең төменгі тығыздығына қойылатын нормативтік талаптар (жалғасы), %

1	2
156 Құрылыс механизациясы базалары	47
157 Құрылыс және жинақтау трестерінің өндірістік-техникалық толымдалуын басқару базалары	60
158 Жалпы құрылыстық жылжымалы механизацияланған колонналардың (ЖМК) тірек базалары	40
159 Мамандандырылған жылжымалы механизацияланған колонналардың (МЖМК) тірек базалары	50
160 200 және 300 мамандандырылған үлкен жүк автомобильдері мен автопоездардан тұратын құрылыс ұйымдарының автокөлік кәсіпорындары	40
161 Гараждар-тұрақтар:	
150 автомобильге	40
250 және одан да астам автомобильге	50
162 Жүк автомобильдерін күрделі жөндеу, қуаттылығы жылына 2–10 мың күрделі жөндеу	60
163 Жүк автомобильдері мен автобустардың агрегаттарын жөндеу, қуаттылығы жылына 10–60 мың күрделі жөндеу	65
164 Дайын агрегаттарды қолдана отырып автобустарды жөндеу, қуаттылығы жылына 1–2 мың күрделі жөндеу	60
165 Жеңіл автомобильдердің агрегаттарын жөндеу, қуаттылығы жылына 30–60 мың күрделі жөндеу	65
166 200 автомобильге арналған жүк автокөлігі, тәуелсіз көлікпен бару, %:	
100	45
50	51
167 300 және 500 автомобильге арналған жүк автокөлігі, тәуелсіз көлікпен бару, %:	
100	50
50	55
168 Автобус парктары, автобустардың саны:	
100	50
300	55
500	60
169 Таксомотор парктары, автомобильдердің саны:	
300	52
500	55
800	56
1000	58
170 Жүк автостанциялары, жіберілетін жүк 500-1500 т/тәулік	55
171 1200 автомобильге арналған орталықтандырылған техникалық қызмет көрсету	45

А.1-кестесі - Өнеркәсіптік кәсіпорындар алаңының құрылысын салудың ең төменгі тығыздығына қойылатын нормативтік талаптар (жалғасы), %

1	2
172 Жеңіл автомобильдерге техникалық қызмет көрсету станциялары, бекеттердің саны:	
5	20
10	28
25	30
50	40
173 Автожанармай құю станциялары, бір тәуліктегі құю саны:	
200	13
200-ден астам	16
174 Жол-жөндеу бекеттері (ЖЖБ)	29
175 Жол учаскелері (ЖУ)	32
Сондай, жол-жөндеу бекетімен	32
Сондай, техникалық көмек көрсететін жол-жөндеу бекетімен	34
176 Жол-құрылыс басқармасы (ЖҚБ)	40
177 Цемент-бетон, өнімділігі, мың м ³ /г.:	
30	42
60	47
120	51
178 Асфальт-бетон, өнімділігі, мың т/г.:	
30	35
60	44
120	48
179 Битум базалары:	
рельс маңындағы	31
трасса маңындағы	27
180 Құм базалары	48
181 Темірбетон конструкцияларын әзірлеуге арналған полигондар, қуаттылығы 4000 м3/г.	35
182 Балық өңдеу, өндірістік қуаттылығы, т/тәулік:	
10-ға дейін	40
10-нан астам	50
183 Тұрмыс қызметінің мамандандырылған өнеркәсіптік кәсіпорындары, өндірістік ғимараттарының жалпы ауданы 2000 м2-ден астам:	
а) киім тігу және жөндеу, радиотелеаппаратураны жөндеу және фотожұмыстар фабрикасы	60
б) аяқ киім тігу және жөндеу, күрделі тұрмыс техникасын жөндеу, химиялық тазарту және бояу фабрикалары, А типінің тұрмыстық қызмет көрсету кәсіпорындарының жүйеленген блоктары	55
в) жиһаз жөндеу және жасау	50
184 Мұнай өңдеу өнеркәсібі	46
185 Синтетикалық каучук өндірісі	32

А.1-кестесі - Өнеркәсіптік кәсіпорындар алаңының құрылысын салудың ең төменгі тығыздығына қойылатын нормативтік талаптар (жалғасы), %

1	2
186 Күйе өнеркәсібі	32
187 Шина өнеркәсібі	55
188 Резина-техникалық бұйымдар өнеркәсібі	55
189 Резина аяқ киім өндірісі	55
190 Геологиялық барлау басқармалары мен трестерінің өндірістік және материалдық-техникалық қамсыздық базалары	40
191 Ұнтақтау-сұрыптау, қуаттылығы 30 мың т/г. дейін	20
192 Басты өнеркәсіп имараттары, газды кешенді дайындау қондырғылары, газдың жер асты қоймаларының компрессорлық станциялары	35
193 Магистральді газ құбырларының компрессорлық станциялары	40
194 Газдың жер асты қоймаларының газ үлестіру бекеттері	25
195 Жөндеу-пайдалану бекеттері	45
196 Газет-кітап-журнал, газет-журнал, кітап	50
197 Өнімдерді жеткізу кәсіпорындары	40
198 Металл өнімдерін жеткізу кәсіпорындары	35

Ескертпелер

1 Құрылыс салудың тығыздығын құрылыс салу ауданының кәсіпорынның қоршаудағы (қоршау болмаған жағдайда – соған сәйкес шартты шекарадағы) жалпы ауданына қатысы ретінде анықтау қажет, темір жол тармақтары алып жатқан аудандар қамтылуы тиіс.

2 Құрылыс салу ауданы ғимараттар мен имараттардың барлық түрлері алып жатқан аудандардың сомасы ретінде анықталады, келесілерді қосқанда: бастырмалар, ашық технологиялық, санитариялық-техникалық, энергетикалық және басқа да құрылғылар, эстакадалар мен галереялар, жүк тиеу-жүк түсіру құрылғыларының алаңдары, жер асты имараттары (ғимараттар мен имараттарды олардың үстінен орналастыруға болмайтын резервуарлар, жертелелер, паналар, туннельдер), сондай-ақ автомобильдер, машиналар, механизмдердің ашық тұрақтары және әр түрлі мақсаттарға арналған ашық қоймалар, тұрақтар мен қоймалардың мөлшері мен жабдығы кәсіпорындарды технологиялық жобалау нормалары бойынша қабылданады деген шартпен.

Құрылыс салу ауданы жобалау тапсырмасына сәйкес кәсіпорын алаңында онда ғимараттар мен имараттарды орналастыру көзделген резервтік учаскелерді қамтуы тиіс (көрсетілген ғимараттар мен имараттардың габариттері шегінде).

Құрылыс салу ауданында ғимараттар мен имараттардың, тротуарлардың, автомобиль және темір жолдардың, уақытша ғимараттар мен имараттардың, ашық спорт алаңдарының, жұмысшылардың демалыс алаңдарының, жасыл егістердің (ағаштар, бұталар, гүлдер мен шөптер), азаматтарға тиесілі автокөлік құралдарының ашық тұрақтарының, ашық су бұру және басқа да арықтардың, тіреу қабырғаларының, олардың үстіне басқа ғимараттар мен имараттар орналастырылуы мүмкін жер асты ғимараттары мен имараттарының немесе олардың бөліктерінің маңындағы жолақтар алып жатқан аудандар қамтылмайды.

3 Ғимараттар мен имараттардың алып жатқан аудандарын есептеу олардың сыртқы контуры бойынша, жердің жоспарлау белгілері деңгейінде жүргізіледі. Галереялар мен эстакадалардың алып жатқан аудандарын есептеген кезде, құрылыс салу ауданында галереялар мен эстакадалардың астынд габариттері бойынша басқа ғимараттар мен имараттарды орналастыру мүмкін емес учаскелердің ғана көлденең беттіктегі проекциясы қамтылады, қалған учаскелерде жердің жоспарлау белгілері деңгейіндегі галереялар мен эстакадалар тіректерінің іргетасы алып жатқан аудан ғана есепке алынады.

КІТАПНАМА

- [1] ҚР ҚНЖЕ 3.01-01-2008 Қала құрылысы. Қалалық және ауылдық елді мекендерді жоспарлау және салу.
- [2] ҚР ҚНЖЕ 3.05.04-85* Сумен жабдықтау мен кәріздің сыртқы желілері мен имараттары.
- [3] ҚР ҚНЖЕ 3.03-01-2001 1520 мм жолтабанның темір жолдары.
- [4] ҚР ҚНЖЕ 2.03-10-2002* Су басу және су астында қалу қаупі бар аймақтардағы инженерлік қорғау.
- [5] ҚР ҚНЖЕ 2.03-30-2006 Сейсмикалық аудандардағы құрылыс.
- [6] ҚР ҚНЖЕ 3.3-09-2006* Автомобиль жолдары.
- [7] ҚР ҚНЖЕ 2.04-01-2010 Құрылыс климатологиясы.
- [8] ҚР ҚНЖЕ 3.01-01Ас-2007 Астана қаласын жоспарлау және салу.
- [9] ҚНЖЕ 11-89-80* Өнеркәсіп өндірістерінің бас жоспарлары.
- [10] ҚР ҚН 3.06-01-2011 Халықтың аз әрекетті топтарына ғимараттар мен имараттардың қол жеткізерлігі.
- [11] ҚР ҚН 2.02-11-2002 Ғимараттарды, үй-жайлар мен имараттарды автоматты өрт дабылы жүйелерімен, автоматты өрт сөндіру және адамдарды өрт туралы хабарландыру қондырғыларымен жабдықтау нормалары.
- [12] ҚН 441-72*(2005ж. басылым) Кәсіпорындардың, ғимараттардың және имараттардың алаңдары мен телімдерін қоршауды жобалау жөніндегі нұсқау.
- [13] МҚН2.02-05-2000*(2008ж. басылым) Автомобиль тұрақтары.
- [14] МҚН4.02-02-2004 Жылу желілері.
- [15] ҚР ҚБҚ 1.02-01-2002 Қазақстан Республикасындағы сәулет және қала құрылысы ескерткіштерін қайта құрылымдауға және қайта жаңартуға арналған жобалау құжаттамасын әзірлеу, келісу, сараптау, бекіту тәртібі және оның құрамы туралы нұсқаулық.
- [16] ҚР ҚБҚ 3.01-01-2002 Қала құрылысы аймақтарына бөлу жоспарларын әзірлеу, келісу және бекіту тәртібі мен ережелері.
- [17] ҚР ҚБҚ 4.04-191-2002. Қалалық және кенттік электр тораптарын жобалаудың әдістемелік нұсқаулары.
- [18] Электр құрылғыларын орнату ережелері ҚР ЭҚОЕ., Астана, 2003.

ӘӨЖ 658.562

ХСЖ 91.020

Негізгі сөздер: өнеркәсіптік торап, өнеркәсіптік кәсіпорындар бас жоспарларының сұлбалары, ғимараттар мен имараттардың арасындағы қашықтық, инженерлік желілер, санитариялық қорғау аймағы.

БЕЛГІ ҮШІН

СОДЕРЖАНИЕ

ВВЕДЕНИЕ.....	IV
1 ОБЛАСТЬ ПРИМЕНЕНИЯ	1
2 НОРМАТИВНЫЕ ССЫЛКИ.....	1
3 ТЕРМИНЫ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ	2
4 ПРАВИЛА РАЗМЕЩЕНИЯ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ, ПЛАНИРОВКИ ТЕРРИТОРИИ И РАЗМЕЩЕНИЯ ЗДАНИЙ, СООРУЖЕНИЙ	4
4.1 Размещение промышленных предприятий	4
4.2 Планировка территории, размещение зданий и сооружений.....	10
4.3 Правила проектирования дорог, въездов и проездов.....	13
4.4 Доступность территории для инвалидов и маломобильных групп населения.....	17
4.5 Организация вертикальной планировки.....	17
4.6 Организация благоустройства.....	18
5 ПРАВИЛА РАЗМЕЩЕНИЯ ИНЖЕНЕРНЫХ СЕТЕЙ	20
5.1 Размещение подземных инженерных сетей.....	20
5.2 Размещение надземных сетей	26
6 ПРИЕМЛЕМЫЕ РЕШЕНИЯ ПОЖАРНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ.....	27
6.1 Основные правила организации пожарной безопасности на предприятии.....	27
7 ПРАВИЛА ОХРАНЫ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ	36
Приложение А (информационное) Нормативные требования минимальной плотности застройки площадок промышленных предприятий.....	37
БИБЛИОГРАФИЯ.....	48

ВВЕДЕНИЕ

Главной целью разработки свода правил является описание процессов проектирования генеральных планов промышленных предприятий в помощь пользователям, применяемых на добровольной основе. Правила устанавливают оправдавшие себя и проверенные практикой положения в развитие и обеспечение обязательных требований строительных норм или по отдельным самостоятельным вопросам, не регламентированным обязательными нормами.

В этой связи, главная задача документа – обеспечение охраняемых законом потребностей граждан и общества в создании благоприятной и экологически безопасной среды обитания и жизнедеятельности населения, обеспечение пожарной безопасности и надежности строительства, устойчивого функционирования построенных объектов при эксплуатации.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ЕРЕЖЕЛЕР ЖИНАҒЫ
СВОД ПРАВИЛ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

ГЕНЕРАЛЬНЫЕ ПЛАНЫ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ

GENERAL PLANS INDUSTRIAL ENTERPRISE BUILDING RATES
OF THE DESIGNING

Дата введения – 2015-07-01

1 ОБЛАСТЬ ПРИМЕНЕНИЯ

1.1 Настоящий свод правил разработан в соответствии с Техническим регламентом на проектирование объектов и технического регулирования - генеральные планы промышленных предприятий, размещаемых на территориях промышленных зон населенных пунктов, и направленных на устранение технических барьеров в международном сотрудничестве в области проектирования и строительства промышленных предприятий.

1.2 Настоящий свод правил носит рекомендательный характер к проектированию, строительству, реконструкции и техническому перевооружению предприятий в целях защиты жизни и здоровья человека от неблагоприятных воздействий производственной среды, включая создание необходимых условий для трудовой деятельности на производстве и обеспечение безопасности людей в процессе строительства, эксплуатации и ликвидации предприятий.

***2 НОРМАТИВНЫЕ ССЫЛКИ**

Для применения настоящего свода правил необходимы следующие ссылочные нормативные документы:

Водный кодекс Республики Казахстан от 9 июня 2003 г. № 481-ІІ.

Земельный кодекс Республики Казахстан от 20 июня 2003 г. № 442-ІІ ЗРК.

Экологический кодекс Республики Казахстан от 09.января 2007 г. № 212-ІІІ.

Закон Республики Казахстан «Об использовании воздушного пространства Республики Казахстан и деятельности авиации» от 15.07.2010 № 339-ІV.

Закон Республики Казахстан «Об архитектурной, градостроительной и строительной деятельности в Республике Казахстан» от 16 июля 2001 года № 242-ІІ.

Об утверждении Технический регламент «Требования к безопасности зданий, сооружений и прилегающих территорий», утвержденный постановлением Правительства РК от 6 марта 2008 года № 227.

Технический регламент «Требования по оборудованию зданий, помещений и сооружений системами автоматического пожаротушения и автоматической пожарной сигнализации, оповещения и управления эвакуацией людей при пожаре», утвержденный постановлением Правительства Республики Казахстан от 29 августа 2008 года № 796.

Технический регламент «Общие требования к пожарной безопасности», утвержденный приказом МВД РК от 23.06.2017 № 439.

Технический регламент «Требования к безопасности зданий и сооружений, строительных материалов и изделий», утвержденный постановлением Правительства Республики Казахстан от 17 ноября 2010 года №1202.

Санитарные правила «Санитарно-эпидемиологические требования по установлению санитарно-защитной зоны производственных объектов», утвержденные постановлением Правительства РК от 6 октября 2010 года №795.

СН РК 1.01-01-2011 Государственные нормативы в области архитектуры, градостроительства и строительства. Основные положения. *(Изм.ред. – Приказ КДСиЖКХ от 06.11.2019 г. №178-НК).*

Примечание - При пользовании целесообразно проверить действие ссылочных документов по информационным каталогам «Перечень нормативных правовых актов и нормативных технических документов в сфере архитектуры, градостроительства и строительства, действующих на территории Республики Казахстан», «Указателю нормативных документов по стандартизации Республики Казахстан» и «Указателю межгосударственных нормативных документов по стандартизации Республики Казахстан», составляемым ежегодно по состоянию на текущий год и соответствующим ежемесячно издаваемым информационным бюллетеням – журналам и информационным указателям стандартов, опубликованным в текущем году. Если ссылочный документ заменен (изменен), то при пользовании настоящим нормативом следует руководствоваться замененным (измененным) документом. Если ссылочный документ отменен без замены, то положение, в котором дана ссылка на него, применяется в части, не затрагивающей эту ссылку. *(Изм.ред. – Приказ КДСиЖКХ от 06.11.2019 г. №178-НК).*

***3 ТЕРМИНЫ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ**

В настоящем своде правил применяются термины с соответствующими определениями:

3.1 Приемлемые строительные решения: Правила, одобренные уполномоченным органом, задающие приемлемые для потребителей технические характеристики строительного объекта и обеспечивающие при их практической реализации презумпцию соответствия нормируемого объекта.

3.2 Безопасность пожарная (здания или сооружения): Состояние здания или сооружения, которое характеризуется определенной степенью защищенности от возникновения и развития пожара, а также влияния на людей, имущество и окружающую среду опасных факторов пожара.

3.3 Вертикальная планировка: Организация рельефа на территории предприятия с учетом выполнения наименьшего объема земляных работ и обеспечения отвода поверхностных вод.

3.4 Гаражные комплексы: Здания или группа зданий, предназначенные для хранения, парковки, технического обслуживания и других видов услуг, связанных с

автосервисом, продажей автомобилей и запасных частей. В составе гаражных комплексов могут устраиваться небольшие автозаправочные станции. Гаражные комплексы могут быть дополнены объектами различного функционального назначения.

3.5 Генеральный план: Схема планировочной организации земельного участка; вид строительной документации, регулирующий строительную деятельность, определяющий условия безопасности проживания населения, обеспечение необходимых санитарно-гигиенических, экологических требований; является основным юридическим документом и утверждается в порядке, установленном законодательством Республики Казахстан.

3.6 Новое строительство: Сооружение комплекса объектов основного, подсобного и обслуживающего назначения вновь создаваемых предприятий, а также строительство на новой площадке предприятий взамен ликвидируемых предприятий, дальнейшая эксплуатация которых по техническим, экономическим или экологическим условиям признана нецелесообразной.

3.7 Объект строительства: Здания, сооружения, транспортные и инженерные коммуникации, производственные комплексы и другие виды работ, выполняемые в пределах предприятия строительными организациями.

3.8 Окружающая среда: Внешняя среда, в которой функционирует организация, включая воздух, воду, землю, природные ресурсы, флору, фауну, человека и их взаимодействие.

3.9 Планировка и застройка предприятия: Размещение в соответствии с технологическим процессом зданий и сооружений с обеспечением наиболее эффективного использования территории, кратчайших транспортных связей между отдельными зданиями, рационального расположения инженерных сетей, высокой степени благоустройства и озеленения территории.

3.10 Парковка автомобилей: Временное пребывание на стоянках автотранспортных средств, принадлежащих посетителям объектов различного функционального назначения.

3.11 Плотность застройки: Суммарная площадь этажей застройки наземной части зданий и сооружений в габаритах наружных стен, приходящаяся на единицу территории (тыс.м²/га) и протяженность улично-дорожной сети на единицу территории (п. км/га).

3.12 Промышленный узел: Группа предприятий с общими объектами, располагаемыми на участке одного из предприятий, технопарков, либо на отдельном участке или землях муниципальной, государственной собственности.

3.13 Предприятие: Комплекс объектов основного, подсобного и обслуживающего назначения.

3.14 Реконструкция действующих предприятий: Переустройство существующих объектов основного, подсобного и обслуживающего назначения, связанное с повышением технико-экономического уровня производства.

3.15 Санитарно-защитная зона (СЗЗ): Зона пространства и растительности, обеспечивающая уровень безопасности населения при эксплуатации объекта в штатном режиме.

3.16 Степень огнестойкости зданий, сооружений, строений и пожарных отсеков: Определяемая пределами огнестойкости конструкций, применяемых для

строительства указанных зданий, сооружений, строений и пожарных отсеков.

3.17 Стройка: Совокупность зданий и сооружений (объектов), строительство, расширение или реконструкция которых осуществляется по единой проектной документации.

3.18 Сети инженерные: Трубопроводы и кабели различного назначения (водопровод, канализация, газ, отопление, связь и другие), прокладываемые на территориях населенных пунктов, предприятиях, а также в зданиях (сооружениях).

3.19 Строительство в пределах предприятия: Техническое перевооружение или поддержание мощности действующего предприятия, сооружение в его пределах объектов подсобного и обслуживающего назначения, энергетического и транспортного хозяйства, связи, наружных сетей и сооружений водоснабжения, канализации, теплоснабжения и газоснабжения, не включенных в состав объектов, осуществляемых по титулу (или заменяющему его документу) стройки.

3.20 Стыковая территория: Территория, формируемая фронтом застройки улицы, разделяющей производственную зону и территорию иного функционального назначения (жилого, общественного, рекреационного).

3.21 Контактно-стыковая: Территория, отделяющая промышленные предприятия от жилой застройки.

3.22 Техническое перевооружение действующих предприятий: Комплекс мероприятий по повышению технико-экономического уровня отдельных производств, участков предприятия на основе внедрения передовой техники и технологии.

3.23 Участок: Обособленная часть территории конкретного функционального, строительного, ландшафтного назначения.

4 ПРАВИЛА РАЗМЕЩЕНИЯ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ, ПЛАНИРОВКИ ТЕРРИТОРИИ И РАЗМЕЩЕНИЯ ЗДАНИЙ, СООРУЖЕНИЙ

4.1 Размещение промышленных предприятий

4.1.1 Требования к выбору площадки для размещения новых, расширяемых, реконструируемых, а также существующих промышленных предприятий предъявляются в соответствии с действующими земельным, водным, лесным, градостроительным и др. законодательствами, а также с учетом сейсмических условий [5], [1], [8], [9], [15] и другой действующей нормативной строительной документацией.

4.1.2 Площадка для строительства выбирается на предпроектной стадии при обосновании инвестиций, на основании материалов, представляемых заказчиком в объеме, позволяющем дать заключение о возможности размещения промышленного предприятия.

4.1.3 Площадка для строительства новых и расширения существующих предприятий выбирается с учетом ароклиматической характеристики, рельефа местности, закономерностей распространения промышленных выбросов в атмосфере, потенциала загрязнения атмосферы, с подветренной стороны по отношению к жилой, рекреационной, курортной зоне, зоне отдыха населения.

4.1.4 Предприятия и промышленные узлы с источниками загрязнения атмосферного воздуха вредными веществами 1-го и 2-го классов опасности не следует размещать в районах с преобладающими ветрами со скоростью до 1 м/с [7], с длительными или часто повторяющимися штилями, инверсиями, туманами (за год более 30 - 40%, в течение зимы 50 - 60% дней).

4.1.5 Не допускается размещать новые производственные объекты на рекреационных территориях (водных, лесных, ландшафтных), в зонах санитарной охраны источников водоснабжения, водоохраных и прибрежных зонах рек, морей, охранных зонах курортов.

4.1.6 На территории жилой застройки допускается размещать производственные объекты 3, 4, 5-го классов при возможности организации санитарно-защитных зон в соответствии с действующими санитарными правилами. В жилой зоне и местах массового отдыха населения не допускается размещать объекты 1, 2-го классов, в соответствии с действующей санитарной классификацией предприятий, производств, объектов.

4.1.7 Для производственных объектов с технологическими процессами, являющимися источниками неблагоприятного воздействия на среду обитания и здоровье человека, устанавливаются санитарно-защитные зоны (СЗЗ) в соответствии с санитарной классификацией предприятий, производств, объектов. Размер СЗЗ, ее организация и благоустройство определяются в соответствии с Санитарными правилами «Санитарно-эпидемиологические требования по установлению санитарно-защитной зоны производственных объектов».

4.1.8 Достаточность размера ширины СЗЗ подтверждается расчетами прогнозируемых уровней загрязнения атмосферного воздуха, распространения шума, вибрации, электромагнитных полей, радиации и др. факторов с учетом фоновое загрязнение среды обитания, а также результатов лабораторных исследований, в районах размещения аналогичных действующих объектов, с последующим проведением натурных измерений.

4.1.9 СЗЗ или какая-либо ее часть не могут рассматриваться как резервная территория объекта и использоваться для расширения производственной или жилой зоны.

4.1.10 Территория СЗЗ предназначена для:

- обеспечения снижения уровня воздействия до требуемых гигиенических нормативов по всем факторам воздействия за ее пределами;
- создания санитарно-защитного и эстетического барьера между территорией предприятия (группы предприятий) и территорией жилой застройки;
- организации дополнительных озелененных площадей, обеспечивающих экранирование, ассимиляцию и фильтрацию загрязнителей атмосферного воздуха и повышение комфортности микроклимата.

4.1.11 В предпроектной, проектной документации на строительство новых, реконструкцию или техническое перевооружение действующих предприятий и сооружений должны быть предусмотрены средства на организацию и благоустройство санитарно-защитных зон, включая переселение жителей, в случае необходимости, а в составе проектно-сметной документации должен быть представлен проект по ее организации, благоустройству и озеленению в соответствии с действующей нормативной

документацией.

4.1.12 Для объектов, их отдельных зданий и сооружений с технологическими процессами, являющимися источниками воздействия на среду обитания и здоровье человека, в зависимости от мощности, условий эксплуатации, характера и количества выделяемых в окружающую среду токсических и пахучих веществ, создаваемого шума, вибрации и других вредных физических факторов, а также с учетом предусматриваемых мер по уменьшению неблагоприятного влияния их на среду обитания и здоровье человека при обеспечении соблюдения требований гигиенических нормативов в соответствии с санитарной классификацией предприятий, производств и объектов устанавливаются следующие минимальные размеры СЗЗ:

Класс опасности					
предприятия	I	II	III	IV	V
Ширина санитарно-защитной зоны, м	1000	500	300	100	50

4.1.13 Временное сокращение объема производства не является основанием к пересмотру принятой величины СЗЗ для максимальной проектной или фактически достигнутой его мощности.

4.1.14 Для объектов, не включенных в санитарную классификацию, с новыми, недостаточно изученными технологиями, не имеющими аналогов в стране и за рубежом, с наличием в выбросах в атмосферу химических и биологических веществ первого и второго класса опасности, ширина СЗЗ устанавливается в каждом конкретном случае решением уполномоченного органа санитарно-эпидемиологической службы.

4.1.15 Достаточность размера ширины СЗЗ подтверждается расчетами прогнозируемых уровней загрязнения атмосферного воздуха, распространения шума, вибрации, электромагнитных полей, радиации и др. факторов с учетом фоновой загрязненности среды обитания, а также результатов лабораторных исследований, в районах размещения аналогичных действующих объектов (за счет вклада действующих, намеченных к строительству или проектируемых предприятий).

4.1.16 В случае, когда расчетные уровни воздействия достигают нормативных значений внутри границы территории действующего предприятия, что подтверждено также результатами систематических лабораторных исследований, устанавливается минимальная зона до жилой застройки размером не менее 50% от нормативной в соответствии с принятой классификацией, с последующим ее благоустройством и озеленением.

4.1.17 Для групп промышленных предприятий или промышленного узла устанавливается единая санитарно-защитная зона с учетом суммарных выбросов всех источников единым проектом СЗЗ.

4.1.18 В промышленные узлы, в составе которых имеются предприятия, требующие по расчету организации санитарно-защитной зоны шириной 500 м и более, не следует включать предприятия, которые в соответствии с [1] могут быть размещены около границы или в пределах селитебной территории.

4.1.19 Размещение предприятий IV, V классов, не требующих железнодорожных подъездных путей и интенсивного движения грузового автотранспорта, допускается в

пределах жилой зоны. Однако преимущество должно быть отдано наиболее удаленным от жилой зоны территориям.

4.1.20 Для современных крупных промышленных комплексов (черная и цветная металлургия, предприятия нефтепереработки и нефтехимии, биосинтеза, лесопромышленный комплекс и др.) размеры санитарно-защитных зон обосновываются генпроектировщиком и устанавливаются как единое образование для всех предприятий комплекса. Размеры нормативных санитарно-защитных зон, указанные в данной санитарной классификации производств, для таких комплексов следует рассматривать как ориентировочные.

4.1.21 Размер СЗЗ для предприятий I и II класса опасности изменяется Главным государственным санитарным врачом Республики Казахстан в соответствии с пунктом 35 в Постановлении Правительства РК от 6 октября 2010 года №795.

4.1.22 Размер СЗЗ для предприятий III, IV, V классов опасности изменяется Главным государственным санитарным врачом области, городов Астана и Алматы в соответствии с пунктом 36 в Постановлении Правительства РК от 6 октября 2010 года №795.

4.1.23 В перечень причин, обуславливающих необходимость увеличения размера санитарно-защитных зон или создания индивидуальных зон для отдельных предприятий и промышленных комплексов сверх установленных по санитарной классификации производств, входит:

1) Превышение допустимых уровней воздействия по любому фактору за пределами требуемой СЗЗ по материалам лабораторного контроля при невозможности снижения уровня загрязнения техническими средствами.

2) Наличие новых, недостаточно изученных, не имеющих аналогов в стране и за рубежом технологий.

4.1.24 Размеры СЗЗ могут быть уменьшены при:

а) объективном доказательстве стабильного достижения уровня техногенного воздействия на среду обитания и население в рамках и ниже нормативных требований по материалам систематических (не менее чем годовых) лабораторных наблюдений за состоянием загрязнения воздушной среды.

б) подтверждении замерами снижения уровней шума и других физических факторов в пределах жилой застройки ниже гигиенических нормативов.

в) уменьшении мощности, перепрофилировании предприятия и связанным с этим изменением класса опасности.

4.1.25 Не допускается сокращение величины санитарно-защитной зоны на основании данных, полученных только расчетным путем.

4.1.26 Ширина СЗЗ для научно-исследовательских институтов, конструкторских бюро и других объектов, имеющих в своем составе мастерские, производственные, полупроизводственные и экспериментальные установки, устанавливается с учетом санитарно-гигиенических требований, при наличии санитарно-эпидемиологического заключения органов государственной санитарно-эпидемиологической службы Республики Казахстан.

4.1.27 Запрещается размещение в СЗЗ коллективных или индивидуальных дачных и садово-огородных участков.

4.1.28 В границах санитарно-защитной зоны и на территории промышленных площадок запрещается размещать предприятия пищевой промышленности, а также по производству посуды, тары, оборудования и т.д. для пищевой промышленности, склады готовой продукции, предприятия по производству воды и напитков для питьевых целей, комплексы водопроводных сооружений для подготовки и хранения питьевой воды.

4.1.29 Размещение спортивных сооружений, парков, образовательных учреждений, лечебно-профилактических и оздоровительных учреждений общего пользования на территории СЗЗ не допускается.

4.1.30 В границах СЗЗ допускается размещать:

1) сельхозугодья для выращивания технических культур, не используемых для производства продуктов питания;

2) предприятия, их отдельные здания и сооружения с производствами меньшего класса вредности, чем основное производство. При наличии у размещаемого в СЗЗ объекта выбросов, аналогичных по составу с основным производством, обязательно требование не превышения гигиенических нормативов на границе СЗЗ и за ее пределами при суммарном учете;

3) пожарные депо, бани, прачечные, гаражи, площадки индивидуальной стоянки автомобилей и мотоциклов; автозаправочные станции, здания управления, конструкторские бюро, учебные заведения, поликлиники, магазины, научно-исследовательские лаборатории, связанные с обслуживанием данного предприятия, спортивно-оздоровительные сооружения для работников предприятия;

4) нежилые помещения для дежурного аварийного персонала и охраны предприятий, сооружения для хранения общественного и индивидуального транспорта, местные и транзитные коммуникации, ЛЭП, электроподстанции, нефте- и газопроводы, артезианские скважины для технического водоснабжения, водоохлаждающие сооружения для подготовки технической воды, канализационные насосные станции, сооружения оборотного водоснабжения, питомники растений для озеленения промплощадки, предприятий и санитарно-защитной зоны.

4.1.31 Санитарно-защитная зона для предприятий IV, V классов должна быть максимально озеленена (не менее 60% площади); для предприятий II и III класса — не менее 50%; для предприятий I класса и зон большой протяженности — не менее 40% ее территории.

4.1.32 При минимальной санитарно-защитной зоне между производством и границей жилой застройки в 50 м, 100 м ширина проезжей части автомагистрали не может рассматриваться как составляющая требуемого по санитарной классификации размера СЗЗ и являться основанием для снижения процента озеленения, указанного в Санитарных правилах СанПиНа.

4.1.33 При наличии автомагистрали в СЗЗ ее выбросы включаются в суммарный расчет с объектом в соответствии с санитарными правилами от 6 ноября 2010 года №795.

4.1.34 В СЗЗ запрещается размещение объектов для проживания людей. СЗЗ или какая-либо ее часть не могут рассматриваться как резервная территория объекта и использоваться для расширения промышленной или жилой территории без соответствующей обоснованной корректировки границ СЗЗ.

4.1.35 Размещение предприятий в прибрежных полосах (зонах) водоемов допускается только при необходимости непосредственного примыкания площадки предприятия к водоемам по согласованию с органами по регулированию использования и охране вод. Количество и протяженность примыканий площадок предприятий к водоемам должны быть минимальными.

4.1.36 При размещении предприятий и промышленных узлов на прибрежных участках рек и других водоемов планировочные отметки площадок предприятий должны приниматься не менее чем на 0,5 м выше расчетного наивысшего горизонта вод с учетом подпора и уклона водотока, а также нагона от расчетной высоты волны, определяемой в соответствии с нормами по нагрузкам и воздействиям на гидротехнические сооружения.

За расчетный горизонт надлежит принимать наивысший уровень воды с вероятностью его превышения для предприятий, имеющих народнохозяйственное и оборонное значение, один раз в 100 лет, для остальных предприятий - один раз в 50 лет, а для предприятий со сроком эксплуатации до 10 лет - один раз в 10 лет.

Примечания

1 Размещение предприятий на участках с более частым превышением уровня воды допускается при соответствующем технико-экономическом обосновании и при условии возведения необходимых сооружений по защите предприятий от затопления.

2 Требования настоящего пункта не распространяются на предприятия, их отдельные здания и сооружения, а также на объекты, для которых по условиям эксплуатации допускается кратковременное их затопление.

4.1.37 Согласно с Государственным комитетом по авиации Республики Казахстан и с учетом требований Закона РК «Об использовании воздушного пространства Республики Казахстан и деятельности авиации», подлежит размещение нового строительства или изменение расположения существующих объектов:

- все объекты в границах полос воздушных подходов к аэродромам, а также в радиусе 10 км от границ аэродрома;
- объекты истинной высотой 50 м и более, независимо от места их расположения;
- линии связи, электропередач (в том числе высоковольтных), а также другие объекты радио- и электромагнитных излучений, которые могут создавать помехи для нормальной работы радиотехнических средств, независимо от места их расположения;
- взрывоопасные объекты — независимо от места их размещения;
- предприятия и сооружения, деятельность на которых может привести к ухудшению видимости в районах расположения аэродромов.

На землях, прилегающих к территориям аэродромов, на расстоянии 15 км запрещается размещение объектов хранения и/или захоронения отходов, а также других объектов, способствующих массовому скоплению птиц.

4.1.38 Размер СЗЗ для аэропортов, аэродромов устанавливается в каждом конкретном случае на основании Санитарных правил от 6 октября 2010 года № 795, 14-раздел.

4.1.39 Ограждение территории предприятия следует принимать согласно указаниям [12]. На фасадной стороне не должны располагаться сооружения, ухудшающие внешний

вид предприятия.

4.2 Планировка территории, размещение зданий и сооружений

4.2.1 Расстояния между зданиями, сооружениями, в том числе инженерными сетями, следует принимать минимально допустимыми, при этом плотность застройки участков (площадок) предприятий должна быть не менее указанной в Приложении А настоящего свода правил.

По противопожарным нормам расстояние между соседними зданиями зависит от степени их огнестойкости и пожарной опасности производства, в соответствии с пунктом 6.1.1 настоящего свода правил.

4.2.2 При отсутствии в районе строительства автомобильных хозяйств по обслуживанию предприятий допускается предусматривать для предприятий гаражи не менее чем на 15 грузовых автомобилей.

4.2.3 Территория производственного объекта должна иметь функциональное зонирование. Зонирование определяется с учетом примыкания территорий иного функционального назначения и в соответствии с [16].

4.2.4 На территории промышленного объекта следует выделять административно-хозяйственную и вспомогательные зоны, производственную и транспортно-складскую, которые отделяются друг от друга разрывами, размеры которых должны быть не менее ширины циркуляционных зон, возникающих от сопредельных производственных зданий. Производственные здания и открытые площадки технологического оборудования должны располагаться параллельно преобладающему направлению ветра.

4.2.5 Размеры площадки производственного объекта должны быть достаточными для размещения основных и вспомогательных сооружений, включая пыле-газоочистные и локальные очистные сооружения, места для сбора и временного хранения разрешенных промышленных и бытовых отходов, а также устройства по обезвреживанию и утилизации отходов.

4.2.6 Предзаводскую функциональную зону предприятия, технопарка следует размещать со стороны основных подъездов и подходов работающих на предприятии (в соответствии с градостроительными требованиями).

Размеры предзаводских зон предприятий (га на 1000 работающих) следует принимать из расчета:

0,8 - при количестве работающих до 0,5 тыс.

0,7 - " " " более 0,5 до 1 тыс.

0,6 - " " " " 1 " 4 тыс.

0,5 - " " " " 4 " 10 тыс.

0,4 - " " " " до 10 тыс.

Примечание - При трехсменной работе предприятия следует учитывать численность работающих в первой и во второй сменах.

4.2.7 Планировки предзаводских зон возможны линейные, кольцевые и смешанные

схемы конфигураций в зависимости от трассировки подвозящих транспортных магистралей общегородского значения.

4.2.8 Транспортные территории в пределах общественного центра, как правило, рассчитываются по пиковым нагрузкам, пешеходные же трудовые потоки отличаются наиболее высокими показателями плотности.

Места для стоянки и хранения автомобилей, работающих на предприятиях, в технопарках, следует размещать на территории площадок предприятия, технопарка, в соответствии с Санитарными правилами от 6 октября 2010 года № 795, 11-раздел и [13].

Емкость полосы стоянок автомобилей шириной 50 - 60 метров, как правило, в зависимости от планировочного решения 1,5 - 2 тыс. мест /пог. км.

4.2.9 Здания бытовых помещений располагают по возможности ближе к основному потоку работающих от проходных пунктов.

4.2.10 Проходные пункты предприятий следует располагать на расстоянии не более 1,5 км друг от друга.

4.2.11 Расстояние от проходных пунктов до входов в санитарно-бытовые помещения основных цехов, как правило, не должно превышать 800 м.

Указанное расстояние следует уменьшать на предприятиях, размещаемых в районах холодного климата до 300 м, а в южных районах - до 400 м.

4.2.12 Перед проходными пунктами и входами в санитарно-бытовые помещения, столовые и здания управления должны предусматриваться площадки из расчета не более 0,15 м² на 1 чел., работающего в наиболее многочисленной смене.

4.2.13 В районах с холодными климатическими характеристиками, где число дней с неблагоприятными условиями составляет более 30% периода года со средней суточной температурой воздуха 0°C и ниже, а также в районах со снегопереносом более 400 м² на 1 м фронта переноса в год для пешеходных путей на площадках предприятий следует предусматривать устройство неотапливаемых галерей.

Примечание - К неблагоприятным условиям относятся следующие сочетания средней суточной температуры воздуха t и скорости ветра v :

- t = минус 36°C и ниже при любой скорости ветра;
- t = от минус 26 до минус 35°C при $v = 1,5$ м/с и более;
- t = от минус 16 до минус 25°C при $v = 2,5$ м/с и более;
- t = от минус 10 до минус 15°C при $v = 3,5$ м/с и более.

4.2.14 Здания и сооружения, исходя из специфики производства и природных условий, следует размещать с учетом соблюдения следующих требований:

а) продольные оси здания и световых фонарей следует ориентировать в пределах от 45 до 110° к меридиану;

б) продольные оси аэрационных фонарей и стены зданий с проемами, используемыми для аэрации помещений, следует ориентировать в плане перпендикулярно или под углом не менее 45° к преобладающему направлению ветров летнего периода года;

в) в районах со снеговым покровом более 50 см или с количеством переносимого снега более 200 м³, на 1 м фронта переноса в год следует предусматривать сквозное проветривание площадки предприятия. Для этого основные проезды, продольные оси

крупных зданий и фонари следует располагать под углом не более 45° к преобладающему направлению ветров зимнего периода года, а в северных регионах Казахстана - не более 20° к преобладающему направлению ветров зимнего периода года, или по розе снегопереноса;

г) в районах массового переноса песка ветрами наиболее длинные и высокие здания необходимо располагать с наветренной стороны площадки перпендикулярно потоку переносимого песка, а также предусматривать полосы зеленых насаждений (шириной не менее 20 м) или ограждающие щиты.

4.2.15 Здания, образующие полузамкнутые дворы, допускается применять в тех случаях, когда другое планировочное решение не может быть принято по условиям технологии либо по условиям реконструкции.

Полузамкнутые дворы следует располагать длинной стороной параллельно преобладающему направлению ветров или с отклонением не более 45° , при этом открытая сторона двора должна быть обращена на наветренную сторону ветров преобладающего направления.

Ширина полузамкнутого двора при зданиях, освещаемых через оконные проемы, должна быть не менее полусуммы высот до верха карниза противостоящих зданий, образующих двор, но не менее 15 м.

При отсутствии вредных производственных выделений во двор ширина двора может быть уменьшена до 12 м.

При реконструкции предприятий, зданий и сооружений допускается сокращать ширину полузамкнутого двора до 9 м по согласованию с органами государственного надзора.

Примечания

1 Полузамкнутым считается двор, застроенный с трех сторон примыкающими друг к другу зданиями и имеющими в плане отношение глубины к ширине более единицы.

2 При отношении глубины двора к его ширине более 3, при возможности скопления производственных вредностей во дворе в части здания, замыкающей двор, необходимо предусматривать проем для проветривания шириной не менее 4 м и высотой не менее 4,5 м. Низ проема должен совпадать с планировочными отметками прилегающей территории. Устройство в проеме ворот, ограждений и других сооружений, нарушающих функциональное назначение проема, не допускается.

3 В районах с суровыми климатическими параметрами, с жарким и сухим климатом открытая сторона полузамкнутого двора должна быть обращена на подветренную сторону ветров преобладающего направления. При другой ориентации двора перед его открытой частью необходимо располагать здания или ограждения.

4.2.16 Применение зданий, образующих замкнутые со всех сторон дворы, допускается только при наличии технологических или планировочных обоснований и с соблюдением следующих условий:

а) ширина двора должна быть, как правило, не менее наибольшей высоты до верха карниза зданий, образующих двор, но не менее 18 м;

б) должно быть обеспечено сквозное проветривание двора путем устройства в зданиях проемов шириной не менее 4 м и высотой не менее 4,5 м при возможности скопления вредных веществ.

4.2.17 В замкнутых и полузамкнутых дворах пристройки к зданиям, а также размещение отдельно стоящих зданий или сооружений, как правило, не допускаются.

Примечания

1 В исключительных случаях при соответствующих обоснованиях допускается устраивать в указанных дворах пристройки с производствами, не выделяющими вредности, при условии, что пристройка будет занимать не более 25% длины стены, а ширина двора в месте пристройки будет не менее полусуммы высот противостоящих зданий, образующих двор, а также соблюдения требуемых противопожарных расстояний.

2 Отдельно стоящие энергетические или вентиляционные сооружения допускается размещать в полузамкнутых дворах; при этом расстояние от этих сооружений до зданий должно удовлетворять требованиям, предъявляемым к устройству полузамкнутых дворов.

4.2.18 Расстояния между зданиями и сооружениями, освещаемыми через оконные проемы, должны быть не менее величин, указанных в Таблице 5.

Примечания

1 Если одно из противостоящих зданий или сооружений со стороны, обращенной к другому, в зоне возможного затенения, не имеет световых проемов, то расстояния между ними определяются только высотой здания или сооружения без световых проемов.

2 Высотные сооружения, не имеющие световых проемов (трубы, башни, этажерки, колонны и т.п.), допускается размещать от стены здания со световыми проемами на расстоянии не менее диаметра или стороны сооружения, обращенной к зданию. Если в зоне возможного затенения от высотного сооружения в стене здания световые проемы отсутствуют, то расстояния между ними настоящими нормами не нормируются.

3 Для зданий с продольными фонарями, расположенными менее чем на 3 м от фасада здания, за высоту здания надлежит принимать высоту до верха карниза фонаря.

4 Указанные расстояния могут быть уменьшены в случае, когда по расчету с учетом затенения окон противостоящими зданиями может быть обеспечено требуемое по нормам естественное или совмещенное освещение в обоих противостоящих зданиях.

4.3 Правила проектирования дорог, въездов и проездов

4.3.1 Для безопасности передвижения по территории предприятия имеют значение организация грузопотоков, отсутствие излишних перемещений, использование таких способов перемещения грузов, которые наилучшим образом отвечают требованиям данного производства [3], [6].

4.3.2 При выборе транспортного оборудования следует учитывать влияние, оказываемое им на условия труда (удобство эксплуатации, выхлоп газов, шум и т. д.).

4.3.3 Дороги на территории предприятий делятся на главные магистрали и проезды. Главные магистрали имеют направления с дорог общего пользования к основным въездам на предприятие. К зданиям и сооружениям по всей их длине должен быть обеспечен подъезд пожарных автомобилей. Наряду с проездами для транспорта устраиваются тротуары для движения людей. В ночное время дороги и площадки должны быть освещены в соответствии с [17], [18].

4.3.4 Вдоль автомобильных дорог, связывающих предприятия с местом расселения трудящихся, при их протяженности не более 2 км следует предусматривать велосипедные и пешеходные дорожки или тротуары.

Велосипедные дорожки надлежит проектировать при интенсивности велосипедного (мопедного) движения более 250 ед/сут и интенсивности движения автомобилей по дороге, вдоль которой проектируется велосипедная дорожка более 2000 автомобилей/сут.

4.3.5 Предприятия с площадками размером более 5 га должны иметь не менее двух въездов.

При размере стороны площадки предприятия более 1000 м и расположении ее вдоль улицы или автомобильной дороги на этой стороне следует предусматривать не менее двух въездов на площадку. Расстояние между въездами не должно превышать 1500 м.

Примечание - Огражденные участки внутри площадок предприятий (открытые трансформаторные подстанции, склады и т.п.) площадью более 5 га должны иметь не менее двух въездов.

4.3.6 Ширину ворот автомобильных въездов на площадку предприятия надлежит принимать по наибольшей ширине применяемых автомобилей плюс 1,5 м, но не менее 4,5 м, а ширину ворот для железнодорожных въездов - не менее 4,9 м.

4.3.7 Ширину проездов на территории предприятия надлежит принимать из расчета наиболее компактного размещения дорог, инженерных сетей и полос озеленения, но не менее расстояний между зданиями и сооружениями, приведенных в Таблице 1 и требуемых санитарными нормами проектирования промышленных предприятий.

Примечание - Шириной проезда считается расстояние между наружными координационными осями зданий, ограничивающими проезд.

4.3.8 В проезде следует предусматривать, как правило, одну автомобильную дорогу. Устройство двух автомобильных дорог в одном проезде допускается:

а) при площади покрытия одной автомобильной дороги с подъездами, равной или превышающей площади покрытия двух автомобильных дорог с подъездами;

б) при сложном рельефе площадки предприятия, требующем устройства дорог в разных уровнях, для обеспечения въездов средств безрельсового транспорта в производственные здания.

4.3.9 Расстояния от бортового камня или кромки укрепленной обочины автомобильных дорог до зданий и сооружений следует принимать не менее указанных в Таблице 1.

4.3.10 Строительные конструкции тоннелей мостов, путепроводов, эстакад, виадуков, галерей и т.п. следует располагать на расстоянии не менее 0,5 м от бортового камня или наружной бровки водоотводных устройств (кюветов, лотков). При необходимости следует учитывать расширение проезжей части дорог в перспективе.

Возвышение низа строительных конструкций перечисленных сооружений над проезжей частью автомобильных дорог должно назначаться равным высоте груженого расчетного автомобиля, увеличенной на 1 м, и быть не менее 5 м.

При обосновании типов транспортных средств и габаритов перевозимого груза допускается принимать габарит по высоте 4,5 м.

4.3.11 Вводы железнодорожных путей в производственные здания, как правило, должны быть тупиковыми с отметкой головки рельсов в одном уровне с отметкой пола.

4.3.12 Расстояния от оси внутризаводских железнодорожных путей (кроме путей, по которым производятся перевозки жидкого чугуна, шлака и горячих слитков) до зданий и сооружений следует принимать не менее указанных в Таблице 2 и в соответствии с [3].

Таблица 1 - Расстояния от бортового камня или кромки укрепленной обочины автомобильных дорог до зданий и сооружений в метрах

Здания и сооружения	Расстояние, м
1. Наружные грани стен зданий, включая тамбуры и пристройки: а) при отсутствии въезда в здание и при длине здания до 20 м б) то же, при длине здания более 20 м в) при наличии въезда в здание двухосных автомобилей и автопогрузчиков г) при наличии въезда в здание трехосных автомобилей д) при наличии въезда в здание только электрокаров 2. Оси параллельно расположенных железнодорожных путей: 1520 (1524) мм 750 мм 3. Ограждение площадки предприятия 4. Наружные грани опор эстакад и путепроводов, дымовых труб, столбов, мачт, выступающих частей зданий пилястр, контрфорсов, наружных лестниц и т.п. 5. Ось железнодорожного пути, по которому перевозится жидкий металл, шлак, тележки со слитками и изложницами, тележки с мульдами и коробами для перевозки шихтовых материалов	1,5 3 8 12 5 3,75 3 1,5 0,5 5
Примечания 1 При проектировании дорог для движения тягачей с роспусками для длинномерных грузов (бревен, балок и т.п.) на закруглениях и перекрестках указанные в таблице расстояния следует увеличивать соответственно величине свеса груза согласно требованиям раздела [6]. 2 Расстояния от бортового камня кромки проезжей части или укрепленной полосы обочины до стволов деревьев или до кустарников должны определяться в зависимости от породы деревьев и кустарников (но не менее величин приведенных в Табл. 3) с тем, чтобы крона деревьев с учетом ее подрезки и кустарников не нависала над проезжей частью или обочиной. 3 При ширине полосы движения двухполосной дороги менее 3,75 м и при отсутствии бортового камня или укрепленной полосы обочины расстояние в случаях предусмотренных поз.5 Таблицы должно быть не менее 4,25 м от оси дороги. При ширине автомобиля более 2,5 м указанное расстояние должно быть соответственно увеличено. 4 При въезде в цех автомобилей с прицепами расстояние от стены цеха до дороги надлежит определять расчетом. 5* Расстояния, указанные в позициях 1«в» - 1«д» настоящей таблицы допускается при реконструкции сокращать до 3 м при условии обеспечения безопасности дорожного движения.	

Таблица 2 - Расстояния от оси внутривозводских железнодорожных путей (кроме путей, по которым производятся перевозки жидкого чугуна, шлака и горячих слитков) до зданий и сооружений

Здания и сооружения	Расстояние м, при колее, мм	
	1520 (1524)	750
1. Наружные грани стен или выступающих частей здания пилястр, контрфорсов, тамбуров, лестниц и т.п. а) при отсутствии выходов из зданий б) при наличии выходов из зданий	3,1 6	2,3 5
в) при наличии выходов из зданий и устройстве оградительных барьеров (длиной не менее 10 ч), расположенных между выходами из зданий и железнодорожными путями параллельно стенам зданий	4,1	3,5
2. Отдельно стоящие колонны стойки проемов ворот производственных зданий, а также выступающих частей зданий (пилястр, контрфорсов, тамбуров, лестниц и др.) при их длине вдоль пути не более 1000 мм сливноналивные и погрузочно-разгрузочные устройства, устройства по техническому обслуживанию экипировке и ремонту подвижного состава, а также другие технологические устройства в нерабочем положении, расположенные на станционных (кроме главных и приемоотправочных) путях	По габариту приближения строений к железнодорожным путям ГОСТ 9238-83	ГОСТ 9720 --76
3. Склад круглого леса емкостью до 10 000 м ³	5	4,5
4 Склад пиломатериалов, щепы и опилок емкостью до 5000 м ³	10	9,5
5.Склад легковоспламеняющихся жидкостей емкостью до 2000 м ³	20	19,5
6. Склад горючих жидкостей емкостью до 10 000 м ³	10	9,5
7. Склад каменного угля емкостью до 100 000 т	5	4,5
8 Склад фрезерного торфа емкостью до 10 000 т	10	9,5
9 Склад кускового торфа емкостью до 10 000 т	10	9,5
<p>Примечания</p> <p>1 Расстояния, указанные в поз.3 - 9, следует назначать с учетом примечаний Таблицы 1.</p> <p>2 Внешние ограждения предприятий и территорий, для которых требуется охрана, следует размещать на расстоянии от оси железнодорожных путей не менее 5 м.</p> <p>3 Приближение железнодорожных путей к штабелям круглого леса на складах емкостью более 10 000 м³ надлежит принимать в соответствии с нормами проектирования складов лесных материалов.</p> <p>4 Размещение железнодорожных путей между автомобильной дорогой и стеной здания, из которого предусмотрены выезды на эту дорогу автотранспортных средств, допускается только по технологическим требованиям; при этом расстояние от стены здания до оси пути должно быть не менее 6 м.</p>		

4.4 Доступность территории для инвалидов и маломобильных групп населения

В случаях, когда на предприятиях или складах предусматривается возможность использования труда инвалидов, следует соблюдать дополнительные требования, оговоренные в соответствующих нормах, в зависимости от вида инвалидности.

При создании на предприятии специализированных цехов или специализированных складов (участков), предназначенных для использования труда инвалидов, следует руководствоваться также едиными санитарными правилами для предприятий (производственных объединений, технопарков), цехов и участков, предназначенных для использования труда инвалидов и пенсионеров по старости.

4.5 Организация вертикальной планировки

4.5.1 Сплошную вертикальную планировку площадок предприятий и территорий промышленных узлов следует применять при плотности застройки более 25 %, а также при большой насыщенности площадок предприятий дорогами и инженерными сетями, в остальных случаях - выборочную вертикальную планировку, выполняя планировочные работы только на участках, где расположены здания или сооружения; выборочную вертикальную планировку следует применять также при наличии скальных грунтов, при сохранении леса или других зеленых насаждений, а также при неблагоприятных гидрогеологических условиях.

4.5.2 Уклоны поверхности площадки надлежит принимать не менее 0,003 и не более 0,05 для глинистых грунтов; 0,03 - для песчаных грунтов; 0,01 - для грунтов легкоразмываемых (лесс, мелкие пески) и 0,03 - для вечномерзлых грунтов.

В условиях просадочных грунтов II типа минимальные уклоны планируемой поверхности площадки следует принимать 0,005.

4.5.3 При необходимости применения на площадках предприятий открытой сети водоотвода наименьшие размеры кюветов и канав трапецеидального сечения следует принимать: ширина по дну - 0,3 м, глубина - 0,4 м.

4.5.4 Резервуарные парки или отдельно стоящие резервуары с легковоспламеняющимися и горючими жидкостями, сжиженными горючими газами, ядовитыми веществами должны располагаться, как правило, на более низких отметках по отношению к зданиям и сооружениям предприятия и в соответствии с требованиями противопожарных норм должны быть обнесены (с учетом рельефа местности) сплошными несгораемыми стенами или земляными валами.

В случаях размещения указанных сооружений на более высоких отметках следует предусматривать дополнительные мероприятия по предотвращению при авариях наземных резервуаров возможности проникновения разлившейся жидкости за пределы ограждающих сооружений.

4.5.5 Уровень полов первого этажа зданий должен быть, как правило, выше планировочной отметки примыкающих к зданиям участков не менее чем на 15 см.

4.5.6 Отметка пола подвальных или иных заглубленных помещений должна быть выше уровня грунтовых вод не менее чем на 0,5 м. При необходимости устройства этих

помещений с отметкой пола ниже указанного уровня грунтовых вод следует предусматривать гидроизоляцию помещений или понижение уровня грунтовых вод. При этом необходимо учитывать возможность подъема уровня грунтовых вод во время эксплуатации предприятия [4].

1) При размещении предприятий на склоне или у его подошвы в целях защиты территории от подтопления водами с верховой стороны устраивать нагорные канавы и нагорные валики;

2) Нагорные канавы располагать не ближе 5 м от границ участка.

4.6 Организация благоустройства

4.6.1 Свободные от застройки и дорог территории производственных объектов следует благоустраивать и озеленять [8].

4.6.2 Предприятия, технопарки и промышленные узлы, расположенные в районах, подверженных за три наиболее холодные месяца воздействию ветров со средней скоростью более 10 м/с, должны быть защищены полосами древесных насаждений со стороны ветров преобладающего направления. Ширина полос должна быть не менее 40 м.

4.6.3 Площадь участков, предназначенных для озеленения в пределах ограды предприятия, следует определять из расчета не менее 3 м² на одного работающего в наиболее многочисленной смене. Для предприятий с численностью работающих 300 чел. и более на 1 га площадки предприятия площадь участков, предназначенных для озеленения, допускается уменьшать из расчета обеспечения установленного показателя плотности застройки. Предельный размер участков, предназначенных для озеленения, не должен превышать 15% площадки предприятия.

Примечания

1 В жарком, сухом климате на территории предприятия следует предусматривать систему обводнения, предназначенных для озеленения участков.

2 Озеленение допускается размещать на покрытиях зданий.

3 В качестве озеленения допускается применять «передвижные сады», размещая деревья и кустарники в контейнерах.

4.6.4 Расстояние от зданий и сооружений до деревьев и кустарников следует принимать не менее указанных в Таблице 3.

4.6.5 Расстояния между деревьями и кустарниками при рядовой посадке следует принимать не менее, указанных в Таблице 4.

4.6.6 Расстояния между границей древесных насаждений и охлаждающими прудами и брызгательными бассейнами, считая от береговой кромки, должны быть не менее 40 м.

4.6.7 Разрывы между зданиями и сооружениями озеленяют лиственными деревьями (но не хвойными), листва которых экранирует тепловое излучение при пожаре

4.6.8 На территории предприятия следует предусматривать благоустроенные площадки для отдыха и гимнастических упражнений работающих.

Площадки следует размещать с наветренной стороны по отношению к зданиям с производствами, выделяющими вредные выбросы в атмосферу.

Размеры площадок надлежит принимать из расчета не более 1 м² на одного работающего в наиболее многочисленной смене.

Таблица 3 - Расстояние от зданий и сооружений до деревьев и кустарников

Элементы зданий и сооружений	Расстояние, м, до оси	
	ствола дерева	кустарника
Наружные грани подошвы подпорных стенок	3	1
Край тротуаров и садовых дорожек	0,7	0,5
Бортовой камень или кромка укрепленной полосы обочины дороги	2	1,2
Подземные сети:		
газопроводов, канализации	1,5	-
тепловых сетей (от стенок канала)	2	1
трубопроводов тепловых сетей при бесканальной прокладке водопроводов, дренажей	2	-
силовых кабелей и кабелей связи	2	0,7
Наружные грани стен зданий	5	1,5
Оси железнодорожных путей	5	3,5
Мачты и опоры осветительной сети, трамвая, колонн, галерей и эстакады	4	
Подошвы откосов и др.	1	0,5
<p>Примечания</p> <p>1 Приведенные нормы относятся к деревьям с кроной диаметром не более 5 м и должны быть соответственно увеличены для деревьев с кроной большего диаметра.</p> <p>2 Расстояния от воздушных электросетей до деревьев следует принимать в соответствии с «Правилами устройства электроустановок» [18].</p>		

Таблица 4 - Расстояния между деревьями и кустарниками при рядовой посадке

Характеристика насаждений	Минимальные расстояния между деревьями и кустарниками в осях, м
Деревья светолюбивых пород	3
Деревья теневыносливых пород	2,5
Кустарники высотой до 1 м	0,4
То же, до 2 м	0,6
То же, более 2 м	1

4.6.9 Тротуары на площадке предприятия или территории промышленного узла должны размещаться не ближе 3,75 м от ближайшего железнодорожного пути нормальной колеи. Сокращение этого расстояния (но не менее габаритов приближения строений) допускается при устройстве перил, ограждающих тротуар.

Расстояние от оси железнодорожного пути, по которому производятся перевозки горячих грузов, до тротуаров должно быть не менее 5 м. Тротуары вдоль зданий следует размещать:

а) при организованном отводе воды с кровель зданий - вплотную к линии застройки с увеличением в этом случае ширины тротуара на 0,5 м;

б) при неорганизованном отводе воды с кровель - не менее 1,5 м от линии застройки.

4.6.10 Ширину тротуара надлежит принимать кратной полосе движения шириной 0,75 м. Число полос движения по тротуару следует устанавливать в зависимости от количества работающих, занятых в наиболее многочисленной смене в здании (или в группе зданий), к которому ведет тротуар, из расчета 750 чел в смену на одну полосу движения. Минимальная ширина тротуара должна быть не менее 1,5 м.

При интенсивности пешеходного движения менее 100 чел-ч в обоих направлениях допускается устройство тротуаров шириной 1 м, а при передвижении по ним инвалидов, пользующихся креслами-колясками - шириной 1,2 м.

Уклоны тротуаров, предназначенные для возможного проезда инвалидов, пользующихся креслами-колясками, не должны превышать продольный - 5%, поперечный - 1%. В местах пересечения таких тротуаров с проезжей частью автодорог предприятия высота бортового камня не должна превышать 4 см.

4.6.11 При размещении тротуаров рядом или на общем с автомобильной дорогой земляном полотне они должны быть отделены от дороги разделительной полосой шириной не менее 0,8 м. Расположение тротуаров вплотную к проезжей части автомобильной дороги допускается только в условиях реконструкции предприятия. При примыкании тротуара к проезжей части тротуар должен быть на уровне верха бортового камня, но не менее чем на 15 см выше проезжей части.

4.6.12 На площадках предприятий и территориях промышленных узлов пересечение пешеходного движения с железнодорожными путями в местах массового прохода работающих, как правило, не допускается. При обосновании необходимости устройства указанных пересечений переходы в одном уровне следует оборудовать светофорами и звуковой сигнализацией, а также обеспечивать видимость не менее предусмотренной, в соответствии с [6].

Пересечения в разных уровнях (преимущественно в тоннелях) надлежит предусматривать в случаях:

- 1) пересечения станционных путей, включая вытяжные;
- 2) перевозок по путям жидких металлов и шлака;
- 3) производства на пересекаемых путях маневровой работы и невозможности ее прекращения на время массового прохода людей;
- 4) отстоя на путях вагонов, интенсивного движения (более 50 подач в сутки в обоих направлениях).

5 ПРАВИЛА РАЗМЕЩЕНИЯ ИНЖЕНЕРНЫХ СЕТЕЙ

5.1 Размещение подземных инженерных сетей

5.1.1 Подземные инженерные сети следует размещать параллельно в общей траншее; при этом расстояния между инженерными сетями, а также от этих сетей до фундаментов зданий и сооружений следует принимать минимально допустимыми исходя из размеров и размещения камер, колодцев и других устройств на этих сетях, условий монтажа и ремонта сетей [2], [14].

Таблица 5 - Расстояния по горизонтали (в свету) от ближайших подземных инженерных сетей, за исключением газопроводов горючих газов, до зданий и сооружений

Инженерные сети	Расстояние по горизонтали (в свету), м, от подземных сетей до								
	фундаментов зданий и сооружений	фундаментов ограждения опор, галерей, эстакад трубопроводов, контактной сети и связи	оси пути железных дорог колеи 1520 мм, но не менее глубины траншеи до подошвы насыпи и выемки	оси трамвайных путей	автодороги		фундаментов опор воздушных линий электропередачи		
					Бортового камня, кромки проезжей части, укрепленной полосы обочины	Наружной бровки кювета или подошвы насыпи	До 1 кВ и наружного освещения	Св. 1 до 35 кВ	Св. 35 кВ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Водопровод и напорная канализация	5	3	4	2,75	2	1	1	2	3
2. Самотечная канализация и водостоки	3	1,5	4	2,75	1,5	1	1	2	3
3. Дренажи	3	1	4	2,75	1,5	1	1	2	3
4. Газопроводы горючих газов:									
а) низкого давления до 0,005 МПа (0,05 кгс/см ²)	2	1	3,75	2,75	1,5	1	1	5	10
б) среднего давления св. 0,005 (0,05) до 0,3 МПа (3 кгс/см ²)	4	1	4,75	2,75	1,5	1	1	5	10
в) высокого давления св. 0,3 (3) до 0,6 МПа (6 кгс/см ²)	7	1	7,75	3,75	2,5	1	1	5	10

Таблица 5 - Расстояния по горизонтали (в свету) от ближайших подземных инженерных сетей, за исключением газопроводов горючих газов, до зданий и сооружений

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
г) высокого давления свыше 0,6 (6) до 1,2 МПа (12 кгс/см ²)	10	1	10,75	3,75	2,5	1	1	5	10
5. Тепловые сети (от наружной стенки канала, тоннеля или оболочки бесканальной прокладки)	2	1,5	4	2,75	1,5	1	1	2	3
6. Кабели силовые всех напряжений и кабели связи	0,6	0,5	3,25	2,75	1,5	1	0,5*	5*	10*
7. Каналы, тоннели	2	1,5	4	2,75	1,5	1	1	2	3
* Относятся только к расстояниям от силовых кабелей. Расстояние от кабелей связи надлежит принимать по требованиям[18]									
Примечания 1 Расстояние от тепловых сетей при бесканальной прокладке до зданий и сооружений следует принимать как для водопровода. 2 Допускается предусматривать прокладку подземных инженерных сетей, за исключением сетей противопожарного водоснабжения и газопроводов горючих и токсичных газов, в пределах фундаментов опор и эстакад трубопроводов, галерей, контактной сети при условии принятия мер, исключающих возможность повреждения сетей в случае осадки фундаментов, а также повреждения фундаментов при аварии на этих сетях.									

Расстояния по горизонтали (в свету) от ближайших подземных инженерных сетей, за исключением газопроводов горючих газов, до зданий и сооружений следует принимать не более указанных в таблице 5. Указанные в этой таблице расстояния от газопроводов горючих газов до зданий и сооружений являются минимальными.

Расстояния по горизонтали (в свету) между соседними подземными инженерными сетями при их параллельном размещении следует принимать не более указанных в Таблице 6.

Таблица 6 - Расстояния по горизонтали (в свету) между соседними подземными инженерными сетями при их параллельном размещении

Инженерные сети	Расстояние по горизонтали (в свету), м, между											
	Водопродом	Канализацией	Дренажом или водостоками	газопроводами горючих газов				кабеллами силовыми всех напряжений	кабеллами связи	тепловыми сетями		каналами, тоннелями
				Низкого давления св. 0,005 (0,05 кгс/см ²)	среднего давления св. 0,005 (0,05) до 0,3 МПа (3кгс/см)	высокого давления св. 0,3 (3) до 0,6 МПа (6 кгс/см ²)	высокого давления св. 0,6 (6) до 1,2 МПа 12кгс/кв.см)			наружная стенка канала тоннеля	оболочка безканальной прокладки	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. Водопровод	1,5	(См. примечание 1)	1,5	1	1	1,5	2	0,5*	0,5	1,5	1,5	1,5
2. Канализация	(См. примечание 1)	0,4	0,4	1	1,5	2	5	0,5*	0,5	1	1	1
3. Дренажные и водосточные	1,5	0,4	0,4	1	1,5	2	5	0,5*	0,5	1	1	1
4. Газопроводы горючих газов												
а) низкого давления до 0,005 МПа (0,05 кгс/см ²)	1	1	1	(См. примечание 2)				-	1	1	2	2
б) среднего давления св. 0,005 (0,05) до 0,3 МПа (3 кгс/см ²)	1	1,5	1,5	(См. примечание 2)				-	1	1	2	2

Таблица 6 - Расстояния по горизонтали (в свету) между соседними подземными инженерными сетями при их параллельном размещении (продолжение)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
в) высокого давления св. 0,3 (3) до 0,6 МПа (6 кгс/см ²)	1,5	2	2	(См. примечание 2)			-	1	1	2	1,5	2
г) высокого давления свыше 0,6 (6) до 1,2 МПа (12 кгс/см ²)	2	5	5	(См. примечание 2)			-	2	1	4	2	4
5. Кабели силовые всех напряжений	0,5*	0,5*	0,5*	1	1	1	2	0,1-0,5*	0,5	2	2	2
6. Кабели связи	0,5	0,5	0,5	1	1	1	1	0,5	-	1	1	1
7. Тепловые сети:												
а) наружной стенки канала, тоннеля;	1,5	1	1	2	2	2	4	2	1	-	-	2
б) оболочка бесканальной прокладки	1,5	1	1	1	1	1,5	2	2	1	-	-	2
8. Каналы, тоннели	1,5	1	1	2	2	2	4	2	1	2	2	-

* В соответствии с требованиями [18].

Примечания

1 Расстояния от канализации до хозяйственно-питьевого водопровода должны приниматься до водопровода из железобетонных и асбестоцементных труб, прокладываемых в глинистых грунтах, - 5 м, в крупнообломочных и песчаных грунтах - 10 м; до водопровода из чугунных труб диаметром до 200 мм - 1,5 м, диаметром более 200 мм - 3 м; до водопровода из пластмассовых труб - 1,5 м. Расстояние между сетями канализации и производственного водопровода независимо от материала и диаметра труб, а также от номенклатуры и характеристики грунтов должно быть не менее 1,5 м.

2 При совместном размещении в одной траншее двух и более газопроводов горючих газов расстояния между ними в свету должны быть для труб диаметром: до 300 мм - 0,4 м; более 300 мм - 0,5 м.

3 В таблице указаны расстояния до стальных газопроводов. Размещение подземных газопроводов из неметаллических труб следует предусматривать в соответствии с разделом строительных норм по проектированию внутренних и наружных устройств газоснабжения.

5.1.2 При прокладке кабельной линии параллельно высоковольтной линии (ВЛ) напряжением 110 кВ и выше расстояние по горизонтали (в свету) от кабеля до крайнего провода должно быть не менее 10 м.

В условиях реконструкции предприятий расстояние от кабельных линий до подземных частей и заземлителей отдельных опор ВЛ напряжением выше 1000 В допускается принимать не менее 2 м, при этом расстояние по горизонтали (в свету) до крайнего провода ВЛ не нормируется.

5.1.3 При пересечении инженерных сетей расстояния по вертикали (в свету) должны быть, не менее:

а) между трубопроводами или электрокабелями, кабелями связи и железнодорожными и трамвайными путями, считая от подошвы рельса, или автомобильными дорогами, считая от верха покрытия до верха трубы (или ее футляра) или электрокабеля, - по расчету на прочность сети, но не менее 0,6 м;

б) между трубопроводами и электрическими кабелями, размещаемыми в каналах или тоннелях, и железными дорогами расстояние по вертикали, считая от верха перекрытия каналов или тоннелей до подошвы рельсов железных дорог, - 1 м, до дна кювета или других водоотводящих сооружений или основания насыпи железнодорожного земляного полотна - 0,5 м;

в) между трубопроводами и силовыми кабелями напряжением до 35 кВ и кабелями связи - 0,5 м;

г) между силовыми кабелями напряжением 110 - 220 кВ и трубопроводами - 1 м;

д) в условиях реконструкции предприятий при условии соблюдения требований ПУЭ [18] расстояние между кабелями всех напряжений и трубопроводами допускается уменьшать до 0,25 м;

е) между трубопроводами различного назначения (за исключением канализационных, пересекающих водопроводные, и трубопроводов для ядовитых и дурнопахнущих жидкостей) - 0,2 м;

ж) трубопроводы, транспортирующие воду питьевого качества, следует размещать выше канализационных или трубопроводов, транспортирующих ядовитые и дурнопахнущие жидкости, на 0,4 м;

и) допускается размещать стальные, заключенные в футляры трубопроводы, транспортирующие воду питьевого качества, ниже канализационных, при этом расстояние от стенок канализационных труб до обреза футляра должно быть не менее 5 м в каждую сторону в глинистых грунтах и 10 м - в крупнообломочных и песчаных грунтах, а канализационные трубопроводы следует предусматривать из чугунных труб;

к) вводы хозяйственно-питьевого водопровода при диаметре труб до 150 мм допускается предусматривать ниже канализационных без устройства футляра, если расстояние между стенками пересекающихся труб 0,5 м;

л) при бесканальной прокладке трубопроводов водяных тепловых сетей открытой системы теплоснабжения или сетей горячего водоснабжения расстояния от этих трубопроводов до расположенных ниже и выше канализационных трубопроводов должны приниматься 0,4 м.

5.1.4 Газопроводы при пересечении с каналами или тоннелями различного

назначения следует размещать над или под этими сооружениями в футлярах, выходящих на 2 м в обе стороны от наружных стенок каналов или тоннелей. Допускается прокладка в футляре подземных газопроводов давлением до 0,6 МПа (6 кгс/см²) сквозь тоннели различного назначения.

5.1.5 Пересечения трубопроводов с железнодорожными и трамвайными путями, а также с автодорогами должны предусматриваться, как правило, под углом 90°. В отдельных случаях при соответствующем обосновании допускается уменьшение угла пересечения до 45°.

Расстояние от газопроводов и тепловых сетей до начала острьков, хвоста крестовин и мест присоединения к рельсам отсасывающих кабелей должно приниматься не менее 3 м для трамвайных путей и 10 м - для железных дорог.

5.1.6 Пересечение кабельных линий, прокладываемых непосредственно в земле, с путями электрифицированного рельсового транспорта должно предусматриваться под углом 75 - 90° к оси пути. Место пересечения должно отстоять от начала острьков, хвоста крестовин и мест присоединения к рельсам отсасывающих кабелей на расстоянии не менее 10 м для железных дорог и не менее 3 м для трамвайных путей.

В случае перехода кабельной линии в воздушную кабель должен выходить на поверхность на расстоянии не менее 3,5 м от подошвы насыпи или от кромки полотна железной или автомобильной дороги.

5.2 Размещение надземных сетей

5.2.1 Пересечение кабельных эстакад и галерей с воздушными линиями электропередачи, внутризаводскими железными и автомобильными дорогами, канатными дорогами, воздушными линиями связи и радиофикации и трубопроводами следует выполнять под углом не менее 30°.

5.2.2 Надземные трубопроводы для легковоспламеняющихся и горючих жидкостей, прокладываемые на отдельных опорах, эстакадах и т.п., следует размещать на расстоянии не менее 3 м от стен зданий с проемами, от стен без проемов это расстояние может быть уменьшено до 0,5 м.

5.2.3 Высоту от уровня земли до низа труб (или поверхности их изоляции), прокладываемых на низких опорах на свободной территории вне проезда транспортных средств и прохода людей, следует принимать, не менее:

- при ширине группы труб не менее 1,5 м - 0,35 м;
- при ширине группы труб от 1,5 м и более - 0,5 м.

Размещение трубопроводов диаметром 300 мм и менее на низких опорах следует предусматривать в два ряда или более по вертикали, максимально сокращая ширину трассы сетей.

5.2.4 Высоту от уровня земли до низа труб или поверхности изоляции, прокладываемых на высоких опорах, следует принимать:

- а) в непроезжей части площадки (территории), в местах прохода людей - 2,2 м;
- б) в местах пересечения с автодорогами (от верха покрытия проезжей части) - 5 м;
- в) в местах пересечения с внутренними железнодорожными подъездными путями и

путями общей сети - в соответствии с техническими нормативами по стандарту;

г) исключен;

д) в местах пересечения с трамвайными путями - 7,1 м от головки рельса;

е) в местах пересечения с контактной сетью троллейбуса (от верха покрытия проезжей части дороги) - 7,3 м;

ж) в местах пересечения трубопроводов с легковоспламеняющимися и горючими жидкостями и газами с внутренними железнодорожными подъездными путями для перевозки расплавленного чугуна или горячего шлака (до головки рельса) - 10 м; при устройстве тепловой защиты трубопроводов - 6 м.

5.2.5 При проектировании канализационных очистных сооружений, магистральных трубопроводов углеводородного сырья, компрессорных и нефтеперекачивающих станций создаются санитарные разрывы. Минимальные размеры санитарных разрывов приведены в Санитарных правилах 2010 года от 6 октября № 795 приложения 2 - 7 .

5.2.5 Проектирование электрических сетей рекомендуется производить с учетом методических указаний [17] и [18].

6 ПРИЕМЛЕМЫЕ РЕШЕНИЯ ПОЖАРНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ

6.1 Основные правила организации пожарной безопасности на предприятии

6.1.1 Расстояния между зданиями и сооружениями в зависимости от степени огнестойкости, класса конструктивной пожарной опасности здания и категории производств следует принимать не менее указанных в Таблице 7.

Таблица 7 - Расстояния между зданиями и сооружениями в зависимости от степени огнестойкости, класса конструктивной пожарной опасности здания и категории производств

Степень огнестойкости и класс конструктивной пожарной опасности	Расстояния между зданиями и сооружениями, м, при степени огнестойкости зданий или сооружений		
	I, II, IIIa, класса K0	III класса K1	IIIб,, IVa, V K1, K2, K3,
I, II, IIIa, K0	Не нормируется для зданий и сооружений с производствами категорий Г и Д 9 - для зданий и сооружений с производствами категорий А, Б, В и Е (см. примечание 3)	9	12
III, K1	9	12	15
IIIб, IV, IV а, K2, K3,V	12	15	18

6.1.2 Пожарные депо надлежит располагать на земельных участках, примыкающих к дорогам общего пользования. Пожарное депо, как правило, должно обслуживать группу предприятий.

Место расположения пожарных депо следует выбирать из расчета радиуса обслуживания предприятия с учетом имеющихся пожарных депо (постов), находящихся в пределах, устанавливаемых радиусов обслуживания. Радиусы обслуживания пожарными депо следует принимать: 2 км - для предприятий с производствами категорий А, Б и В1-В4 (по аналогии с требованиями Технического регламента «Требования к безопасности пожарной техники для защиты объектов»), занимающих более 50% всей площади застройки; 4 км - для предприятий с производствами категорий А, Б и В1-В4, занимающих до 50% площади застройки, и предприятий с производствами категорий Г и Д (Технический регламент «Общие требования к пожарной безопасности»).

Примечания

1 Радиус обслуживания пожарного депо (поста) должен определяться из условия пути следования до наиболее удаленного здания или сооружения по дорогам общего пользования или проездам. В случае превышения указанного радиуса на площадке предприятия необходимо предусматривать дополнительные пожарные посты. Радиусы обслуживания пожарными постами следует принимать те же, что и для пожарных депо.

2 При наличии на площадке предприятий, зданий и сооружений III, IIIб, IV, IVа, V степеней огнестойкости с площадью застройки, составляющей # более 50% всей площади застройки предприятия, радиусы обслуживания пожарными депо и постами следует уменьшать на 40%.

3 Пожарные посты допускается встраивать в производственные и вспомогательные здания с производствами категорий В, Г и Д.

4 Выезды из пожарных депо и постов должны быть расположены так, чтобы выезжающие пожарные автомобили не пересекали основных потоков транспорта и пешеходов.

5 Количество пожарных автомобилей и численность персонала пожарных депо (постов) устанавливаются заказчиком в задании на проектирование по согласованию с заинтересованными организациями.

6.1.3 Нормы оборудования зданий, помещений и сооружений системами автоматической пожарной сигнализации, автоматическими установками пожаротушения и оповещения людей о пожаре в соответствии с [11].

6.1.4 Расстояния между открытыми технологическими установками, агрегатами и оборудованием, а также от них до зданий и сооружений надлежит принимать по нормам технологического проектирования.

6.1.5 Расстояния от открытых наземных складов до зданий и сооружений, а также расстояния между указанными складами следует принимать не менее указанных в Таблице 8.

6.1.6 Расстояния от газгольдеров для горючих газов до зданий и сооружений следует принимать не менее указанных в Таблице 9.

6.1.7 Расстояния между охладителями воды, зданиями и сооружениями следует принимать не менее указанных в Таблице 10.

6.1.8 К зданиям и сооружениям по всей их длине должен быть обеспечен подъезд пожарных автомобилей, с одной стороны - при ширине здания или сооружения до 18 м и с двух сторон - при ширине более 18 м, а также при устройстве замкнутых и полузамкнутых дворов.

К зданиям с площадью застройки более 10 га или шириной более 100 м подъезд пожарных автомобилей должен быть обеспечен со всех сторон.

Таблица 8 - Расстояния от открытых наземных складов до зданий и сооружений, а также расстояния между указанными складами

Склады	Расстояние от складов до зданий и сооружений и между складами, м																		
	Здания и сооружения при степени огнестойкости			Склады															
				Каменного угля	Фрезерного торфа	Кускового торфа	Лесоматериалов (круглых и пиленных) и дров	Щепы и опилок	Легковоспламеняющиеся жидкости	Горючих жидкостей									
											емкостью, т						емкостью, м ³		
	I, II, IIIa	III	IIIб, IV, IVa, V	от 1000 до 100000	Менее 1000	от 1000 до 10000	Менее 1000	от 1000 до 10000	Менее 1000	от 1000 до 10000	Менее 1000	от 1000 до 5000	Менее 1000	свыше 1000 до 2000	от 600 до 1000	Менее 600	свыше 5000 до 10000	от 300 до 5000	Менее 3000
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1.Каменного угля, емкостью, т: 1000 и более менее 1000	6 Не нормируется	6 6	12 12	-* -*	-* -*	12 12	12 12	6 6	6 6	24 24	18 18	24 24	18 18	18 18	12 12	6 6	18 12	12 6	6 6
2.Фрезерного торфа емкостью, т: от 1000 до 10000 менее 1000	24 18	30 24	36 30	12 12	12 12	-* -*	-* -*	-* -*	-* -*	42 42	36 36	42 42	36 36	42 42	36 36	30 30	42 42	36 36	30 30
3. Кускового торфа емкостью, т: от 1000 до 10000 менее 1000	18 12	18 15	24 18	6 6	6 6	-* -*	-* -*	-* -*	-* -*	42 42	36 36	42 42	36 36	36 36	30 30	24 24	36 36	30 30	24 24

Таблица 8 - Расстояния от открытых наземных складов до зданий и сооружений, а также расстояния между указанными складами (продолжение)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
4.Лесоматериалов (круглых и пиленых) и дров емкостью, м ³ : от 1000 до 10000 менее 1000	15 12	24 15	30 18	24 18	24 18	42 36	42 36	42 36	42 36	-* -*	-* -*	36 36	30 30	42 36	36 30	30 24	42 36	36 30	30 24
5.Щепы и опилок, емкостью, м ³ : от 1000 до 5000 менее 1000	18 15	30 18	36 24	24 18	24 18	42 36	42 36	42 36	42 36	36 30	36 24	-* -*	-* -*	42 36	36 30	30 24	42 36	36 30	30 24
6.Легковоспламеняющиеся жидкости емкостью, м ³ свыше 1000 до 2000 от 600 до 1000 менее 600 до 300 менее 300	30 24 18 18 12	30 24 18 18 12	36 30 24 24 18	18 12 6 6 6	18 12 6 6 6	42 36 30 30 24	42 36 30 30 24	36 30 24 24 18	36 30 24 24 18	42 36 30 30 24	36 30 24 24 18	42 36 30 30 24	36 30 24 24 18	-* -* -* -* -*	-* -* -* -* -*	-* -* -* -* -*	-* -* -* -* -*	-* -* -* -* -*	-* -* -* -* -*
7.Горючихжидкостей емкостью, м ³ : свыше 5000 до 10000 от 3000 до 5000 менее 3000	30 24 18	30 24 18	36 30 24	18 12 6	18 12 6	42 36 30	42 36 30	36 30 24	36 30 24	42 36 30	36 30 24	42 36 30	36 30 24	-* -* -*	-* -* -*	-* -* -*	-* -* -*	-* -* -*	-* -* -*

Таблица 8 - Расстояния от открытых наземных складов до зданий и сооружений, а также расстояния между указанными складами (продолжение)

*Размещение одинаковых материалов (в том числе фрезерного и кускового торфа или легковоспламеняющихся и горючих жидкостей) в двух или нескольких складах не допускается.

Примечания

1* Для складов пиленых лесоматериалов, а также для складов самовозгорающихся углей при высоте штабеля более 2,5 м расстояния, указанные в таблице 2 для зданий IIIб, IV, IVа, V степеней огнестойкости, надлежит увеличивать на 25%.

2 Расстояния, указанные в Табл.2, от складов торфа (фрезерного и кускового), лесоматериалов, легковоспламеняющихся и горючих жидкостей до зданий с производствами категорий А и Б надлежит увеличивать на 25%.

3 При совместном хранении легковоспламеняющихся и горючих жидкостей приведенная емкость склада не должна превышать количеств, указанных в таблице 2, при этом приведенная емкость определяется из расчета, что 1 м³ легковоспламеняющихся жидкостей приравнивается к 5 м³ горючих, а 1 м³ емкости наземного хранения приравнивается к 2 м³ емкости подземного хранения.

При подземном хранении легковоспламеняющихся или горючих жидкостей указанные в Табл.2 емкости складов могут быть увеличены в 2 раза, а расстояния сокращены на 50%.

4* Расстояния от зданий не нормируются:

а) до склада каменного угля емкостью менее 100 т;

б) до складов легковоспламеняющихся или горючих жидкостей геометрической емкостью до 100 м³ и до складов каменного угля или торфа (фрезерного или кускового) емкостью до 1000 т, если стена здания, обращенная в сторону этих складов, глухая противопожарная.

5 Расстояния, указанные в Таблице 2, следует определять:

а) от складов каменного угля, торфа (кусового или фрезерного), лесоматериалов и дров, щепы и пилок - от границы площадей, предназначенных для размещения (складирования) указанных материалов;

б) от складов легковоспламеняющихся и горючих жидкостей - от стенок резервуаров, сливоналивных устройств или границы площадей, предназначенных для размещения тары с указанными жидкостями;

6* Расстояния от складов, указанных в Табл.8, до открытых площадок (рампы) для оборудования (готовой продукции) в сгораемой таре следует принимать по графе зданий и сооружений IIIб, IV, IVа, V степеней огнестойкости.

7 Расстояния от закрытых складов легковоспламеняющихся и горючих жидкостей до других зданий и сооружений следует принимать согласно Таблицы 8

Таблица 9 - Расстояния от газгольдеров для горючих газов до зданий и сооружений

В метрах

Здания и сооружения	Расстояния от газгольдеров, м	
	поршневых	Постоянного объема и с водяным бассейном
1	2	3
1. Общественные здания	150	100
2. Склад каменного угля емкостью, т: от 10000 до 100000 менее 10000	18 12	15 9
3. Склад торфа емкостью до 10000 т	30	24
4. Склад лесоматериалов и дров емкостью, м ³ : от 1000 до 10000 менее 1000	48 36	42 30
5. Склад сгораемых материалов (щепы, опилок и т.д.) емкостью, м ³ : от 1000 до 5000 менее 1000	48 36	42 30
6. Склад легковоспламеняющихся жидкостей емкостью, м ³ : св. 1000 до 2000	42	36
от 500 до 1000 менее 500	36 30	30 24
7. Склад горючих жидкостей емкостью, м ³ св. 5000 до 10000 от 2500 до 5000 менее 2500	42 36 30	36 30 24
8. Производственные и вспомогательные здания промышленных предприятий: I, II, IIIa степеней огнестойкости III, IIIб, IV, IVa, V степеней огнестойкости	30 36	24 30
9. Промышленные печи на открытом воздухе и установки с открытым огнем	100	100
10. Граница полосы отвода железных дорог: на перегонах на сортировочных станциях	42 60	30 48

Таблица 9 - Расстояния от газгольдеров для горючих газов до зданий и сооружений
(продолжение)

1	2	3
11. Граница полосы отвода автомобильных дорог категорий: I - III IV, V	30 21	21 15
12. Ось железнодорожного или трамвайного пути; край проезжей части автомобильной дороги, не имеющих полосы отвода	21	21
<p>Примечания</p> <p>1 Приведенные расстояния относятся к газгольдерным станциям и к отдельно стоящим газгольдерам емкостью более 1000 м³. При газгольдерных станциях или отдельных газгольдерах суммарной емкостью 1000 м³ и менее указанные расстояния надлежит принимать с коэффициентом при емкости, м³: от 250 до 1000 - 0,7; менее 250 - 0,5.</p> <p>2 При подземном хранении горючих и легковоспламеняющихся жидкостей расстояния, указанные в позициях 6 и 7, надлежит уменьшать в 2 раза.</p> <p>3 Расстояния между газгольдерами и дымовыми трубами надлежит принимать равными высоте трубы.</p> <p>4 Расстояния между воздушными электросетями и газгольдерами надлежит принимать не менее 1,5 высоты опоры этих сетей.</p> <p>5 Расстояния от газгольдеров кислорода допускается уменьшать в 2 раза.</p> <p>Расстояния от газгольдеров для других негорючих газов следует принимать не менее указанных в таблице 7*, как от сооружений I, II, IIIa степеней огнестойкости.</p> <p>6 На участке между газгольдерами и зданиями или сооружениями разрешается размещать открытые склады для хранения негорючих материалов.</p> <p>7 Емкостью газгольдеров следует считать геометрический объем газгольдеров.</p>		

Таблица 10 - Расстояния между охладителями воды, зданиями и сооружениями

Здания и сооружения	Расстояния в м, до			
	Брызгальн ых бассейнов	Башенных градирен	Вентиляторн ых секционных градирен наземных	Вентиляторны х секционных градирен на покрытиях зданий
1. Брызгальные бассейны	-	30	30	-
2. Башенные градирни	30	0,5 D*, но не менее 18	18	-
3. Вентиляторные секционные градирни наземные	30	15	9 - 24**	-
4. Вентиляторные секционные градирни на покрытиях зданий	-	-	-	12
5. Здания со стенами из ма териалов, имеющих марки по морозостойкости не менее Мрз 25	42	21	21	9

Таблица 10 - Расстояния между охладителями воды, зданиями и сооружениями
(продолжение)

Здания и сооружения	Расстояния в м, до			
	Брызгальны х бассейнов	Башенных градирен	Вентиляторн ых секционных градирен наземных	Вентиляторн ых секционных градирен на покрытиях зданий
4. Вентиляторные секционные градирни на покрытиях зданий	-	-	-	12
5. Здания со стенами из материалов, имеющих марки по морозостойкости не менее Мрз 25	42	21	21	9
6. Открытые электрические подстанции и линии электропередачи	80	30	42	42
7. Открытые наземные склады По Таблице 2, но не менее	60		21	24 15
8. Наземные и надземные инженерные сети, ограждения	9	9	9	9
9. Ось железнодорожных путей внешних и сортировочных	80	42	60	21
10. Ось внутренних железнодорожных подъездных путей	30	12***	12***	9***
11. Край проезжей части автодорог общего пользования	60	21	39	9
12. Край проезжей части подъездных и внутризаводских автомобильных дорог	21	9	9	9

Таблица 10 - Расстояния между охладителями воды, зданиями и сооружениями
(продолжение)

*D - диаметр градирни на уровне входных окон.
 ** При площади секции до 20 м² - 9 м, свыше 20 до 100 м² - 15м, свыше 100 до 200 м² - 21 м, свыше 200 м² - 24 м.
 *** При использовании паровозной тяги и применении сгораемых ограждающих конструкций градирен расстояние принимается равным 21 м.

Примечания

1 Указанные в позициях 1 - 4 расстояния должны приниматься в свету между рядами однотипных охладителей, при этом брызгальные бассейны устанавливаются в один ряд.

В случае размещения в рядах градирен разной площади расстояние между рядами принимается для градирен большей площади.

2 Расстояние между рядами одновентиляторных градирен надлежит определять исходя из условия размещения коммуникаций, но не менее 15 м.

расстояния от одновентиляторных градирен до зданий и сооружений принимаются как для башенных градирен.

3 Для башенных градирен расстояния между рядами даны при их площади до 3200 м², при большей площади расстояния надлежит принимать по соответствующему обоснованию.

4 Расстояние между охладителями в одном ряду надлежит принимать равным для:

башенных градирен - 0,4 диаметра градирен в основании, но не менее 12 м;

вентиляторных секционных градирен наземных и на покрытиях зданий - 3 м;

одновентиляторных градирен - удвоенной высоте входных окон для воздуха, но не менее 3 м;

5 Расстояния за исключением указанных в поз.7 для складов (навесов) натрия, калия, карбида кальция и других материалов, которые при взаимодействии с водой образуют взрывоопасные вещества, допускается уменьшать: для охладителей площадью до 20 м² - не более чем на 40%, свыше 20 до 100 м² - не более чем на 30%, но во всех случаях должны быть не менее 6 м.

6 Для районов со средней температурой воздуха наиболее холодной пятидневки ниже минус 36°С указанные в поз.2, 3, 8, 9 и 10 расстояния следует увеличивать на 25%.

7 Для зданий со стенами из материалов, имеющих марку по морозостойкости менее Мрз 25, необходимо предусматривать мероприятия по защите стен от увлажнения и обледенения.

8 На реконструируемых предприятиях расстояния между охладителями воды, а также охладителями воды и зданиями и сооружениями допускается уменьшать, но не более чем на 25%.

9 Расстояния между охладителями воды и автодорогами, наземными и надземными инженерными сетями, предназначенными для обслуживания этих охладителей воды, не нормируются.

10 Расстояния, указанные в поз.5 - 8, допускается уменьшать на 25% при условии работы охладителей воды только в период положительных температур наружного воздуха.

11 Расстояние от вентиляторных секционных градирен, размещаемых на покрытиях зданий, до наружной стены этого же здания не нормируется.

Расстояние от вентиляторных секционных градирен до стен повышенных частей этого же здания принимается по поз.5 с учетом примечания 5 или примечания 8 и 10.

12 Минимальные расстояния от градирен производительностью до 100 м³/ч: до зданий и сооружений со стенами из материалов по морозостойкости не менее Мрз 25 - 15 м;

открытых трансформаторных подстанций - 30 м;

до оси внутренних железнодорожных подъездных путей и края проезжей части подъездных и внутризаводских автомобильных дорог - 6 м.

13 Вокруг брызгальных бассейнов следует предусматривать водонепроницаемое покрытие шириной не менее 2,5 м с уклоном, обеспечивающим отвод воды.

14 Расстояния от открытых отстойников до зданий и сооружений следует принимать как для вентиляторных секционных наземных градирен.

В случаях, когда по производственным условиям не требуется устройства дорог, подъезд пожарных автомобилей допускается предусматривать по спланированной поверхности, укрепленной по ширине 3,5 м в местах проезда при глинистых и песчаных

(пылеватых) грунтах различными местными материалами с созданием уклонов, обеспечивающих естественный отвод поверхностных вод.

6.1.9 Расстояние от края проезжей части или спланированной поверхности обеспечивающей проезд пожарных машин, до стен зданий высотой до 12 м должно быть не более 25 м, при высоте зданий свыше 12 до 28 м - не более 8 м, при высоте зданий свыше 28 м - не более 10 м.

В необходимых случаях расстояние от края проезжей части автодороги до крайней оси производственных зданий и сооружений допускается увеличивать до 60 м при условии устройства к зданиям и сооружениям тупиковых дорог с площадками для разворота пожарных машин и устройством на этих площадках пожарных гидрантов, при этом расстояние от зданий и сооружений до площадок для разворота пожарных машин должно быть не менее 5 м и не более 15 м, расстояние между тупиковыми дорогами не должно превышать 100 м.

Примечания

1 За ширину зданий и сооружений следует принимать расстояние между крайними разбивочными осями.

2 К водоемам которые могут быть использованы для тушения пожара, надлежит устраивать подъезды с площадками размером не менее 12х12 м.

3 Пожарные гидранты надлежит располагать вдоль автомобильных дорог на расстоянии не более 2,5 м от края проезжей части, но не ближе 5 м от стен здания; при технико-экономическом обосновании допускается располагать гидранты на проезжей части.

7 ПРАВИЛА ОХРАНЫ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ

При проектировании генеральных планов промышленных предприятий следует разрабатывать раздел «Охрана окружающей среды» в соответствии с Экологическим кодексом Республики Казахстан.

Приложение А
(информационное)

**Таблица А.1-Нормативные требования минимальной плотности застройки
площадок промышленных предприятий**

В процентах	
Предприятия (производства)	Минимальная плотность застройки, %
1	2
1 Горнохимической промышленности	28
2 Азотной промышленности	33
3 Фосфатных удобрений и другой продукции неорганической химии	32
4 Содовой промышленности	32
5 Хлорной промышленности	33
6 Прочих продуктов основной химии	33
7 Вискозных волокон	45
8 Синтетических волокон	50
9 Синтетических смол и пластмасс	32
10 Изделий из пластмасс	50
11 Лакокрасочной промышленности	34
12 Продуктов органического синтеза	32
13 Метизные	50
14 По разделке лома и отхода черных металлов	25
15 Целлюлозно-бумажные и целлюлозно-картонные	35
16 Переделочные бумажные и картонные, работающие на привозной целлюлозе и макулатуре	40
17 Электростанции мощностью более 2000 МВт:	
без градирен:	
Атомные	29
ГРЭС на твердом топливе	30
ГРЭС на газомазутном топливе	38
при наличии градирен:	
Атомные	26
ГРЭС на твердом топливе	30
ГРЭС на газомазутном топливе	35
18 Электростанции мощностью до 2000 МВт:	
без градирен:	
Атомные	22
ГРЭС на твердом топливе	25
ГРЭС на газомазутном топливе	33

Таблица А.1-Нормативные требования минимальной плотности застройки площадок промышленных предприятий (продолжение), %

1	2
при наличии градирен:	
Атомные	21
ГРЭС на твердом топливе	25
ГРЭС на газомазутном топливе	33
19 Теплоэлектроцентрали (ТЭЦ) при наличии градирен:	
мощностью до 500 МВт:	
на твердом топливе	28
на газомазутном топливе	25
мощностью от 500 до 1000 МВт:	
на твердом топливе	28
на газомазутном топливе	26
мощностью более 1000 МВт:	
на твердом топливе	29
на газомазутном топливе	30
20 Эксплуатационные и ремонтно-эксплуатационные участки мелиоративных систем и сельхозводоснабжения (ЭУ и РЭУ)	50
21 Замерные установки	30
22 Нефтенасосные станции (дожимные)	25
23 Центральные пункты сбора и подготовки нефти, газа и воды, млн. м ³ /г.:	
до 3	35
более 3	37
24 Установки компрессорного газлифта	35
25 Компрессорные станции перекачки нефтяного газа производительностью, тыс. м ³ /сут:	
200	25
400	30
26 Кустовые насосные станции для заводнения нефтяных пластов	25
27 Базы производственного обслуживания нефтегазодобывающих предприятий и управлений буровых работ	45
28 Базы материально-технического снабжения нефтяной промышленности	45
29 Геофизические базы нефтяной промышленности	30
30 Электрических мостовых и козловых кранов	50
31 Конвейеров ленточных, скребковых, подвесных грузонесущих погрузочных устройств для контейнерных грузов, талей (тельферов) эскалаторов и другого подъемно-транспортного оборудования	52
32 Лифтов	65
33 Ремонта подвижного состава железнодорожного транспорта	40

Таблица А.1-Нормативные требования минимальной плотности застройки площадок промышленных предприятий (продолжение), %

1	2
35 Высоковольтной аппаратуры	60
36 Трансформаторов	45
37 Низковольтной аппаратуры и светотехнического оборудования	55
38 Кабельной продукции	45
39 Электроламповые	45
40 Электроизоляционных материалов	57
41 Аккумуляторные	55
42 Полупроводниковых приборов	52
43 Радиопромышленности при общей площади производственных зданий, тыс. м ² :	
до 100	50
более 100	55
44 Электронной промышленности:	
предприятия, расположенные в одном здании (корпус, завод)	60
предприятия, расположенные в нескольких зданиях:	
Одноэтажных	55
многоэтажных	50
45 Промышленной трубопроводной арматуры	55
46 Металлорежущих станков, литейного и деревообрабатывающего оборудования	50
47 Кузнечно-прессового оборудования	55
48 Инструментальные	60
49 Искусственных алмазов, абразивных материалов и инструментов из них	50
50 Литья	50
51 Поковок и штамповок	50
52 Сварных конструкций для машиностроения	50
53 Изделий общемашиностроительного применения (редукторов, гидрооборудования, фильтрующих устройств, общемашиностроительных деталей)	52
54 Приборостроения, средств автоматизации и систем управления:	
при общей площади производственных зданий 100 тыс. м ²	50
то же, более 100 тыс. м ²	55
при применении ртути и стекловарения	30
55 Химико-фармацевтические	32
56 Медико-инструментальные	43
57 Медицинских изделий из стекла и фарфора	40

Таблица А.1-Нормативные требования минимальной плотности застройки площадок промышленных предприятий (продолжение), %

1	2
58 Автомобильные	50
59 Автосборочные	55
60 Автомобильного моторостроения	55
61 Агрегатов, узлов, запчастей	55
62 Подшипниковые	55
63 Тракторные, сельскохозяйственных машин, тракторных и комбайновых двигателей	52
64 Агрегатов, узлов, деталей и запчастей к тракторам и сельскохозяйственным машинам	56
65 Бульдозеров, скреперов, экскаваторов и узлов для экскаваторов	50
66 Пневматического, электрического инструмента и средств малой механизации	63
67 Коммунального машиностроения	57
68 Технологического оборудования для легкой, текстильной, пищевой, комбикормовой и полиграфической промышленности	55
69 Технологического оборудования для торговли и общественного питания	57
70 Технологического оборудования для стекольной промышленности	57
71 Бытовых приборов и машин	57
72 Судостроительные	52
73 Судоремонтные речных судов с годовым выпуском, тыс. т/г.:	
до 20 включ.	42
св. 20 “ 40 “	48
“ 40 “ 60 “	55
“ 60	60
74 Речные порты:	
I и II категорий:	
при ковшовом варианте	70
при русловом варианте	50
III и IV категорий	55
75 Лесозаготовительные с примыканием к железной дороге МПС:	
без переработки древесины производственной мощностью, тыс.м ³ /г.:	
до 400	28
более 400	35
с переработкой древесины производственной мощностью, тыс. м ³ /г.:	
до 400	23
более 400	20
76 Пиломатериалов, стандартных домов, комплектов деталей, столярных изделий и заготовок:	

**Таблица А.1-Нормативные требования минимальной плотности застройки
площадок промышленных предприятий (продолжение), %**

1	2
при поставке сырья и отправке продукции по железной дороге	40
при поставке сырья по воде	45
77 Древесностружечных плит	45
78 Фанеры	47
79 Мебельные	53
80 Льнозаводы	35
81 Первичной обработки шерсти	61
82 Текстильные комбинаты с одноэтажными главными корпусами	60
83 Текстильные фабрики, размещенные в одноэтажных корпусах, при общей площади главного производственного корпуса, тыс. м ² :	
до 50	55
св. 50	60
84 Текстильной галантереи	60
85 Верхнего и бельевого трикотажа	60
86 Швейно-трикотажные	60
87 Швейные	55
88 Кожевенные и первичной обработки кожсырья:	
Одноэтажные	50
двухэтажные	45
89 Искусственных кож, обувных картонов и пленочных материалов	55
90 Кожгалантерейные:	
Одноэтажные	55
многоэтажные	50
91 меховые и овчинно-шубные	55
92 Обувные:	
Одноэтажные	55
многоэтажные	50
93 Фурнитуры и других изделий для обувной, галантерейной, швейной и трикотажной промышленности	52
94 Сахарные заводы при переработке свеклы, тыс. т/сут:	
до 3 (хранение свеклы в буртах)	55
от 3 до 6 (хранение свеклы в механизированных складах)	50
95 Хлеба и хлебобулочных изделий производственной мощностью, т/сут:	
до 45	37
более 45	40
96 Кондитерских изделий	50
97 Растительного масла производственной мощностью, тонн переработки семян в сутки:	

**Таблица А.1-Нормативные требования минимальной плотности застройки
площадок промышленных предприятий (продолжение), %**

1	2
до 400	33
более 400	35
98 Маргариновой продукции	40
99 Парфюмерно-косметических изделий	40
100 Виноградных вин и виноматериалов	50
101 Пива и солода	50
102 Плодоовощных консервов	50
103 Мяса (с цехами убоя и обескровливания)	40
104 Мясных консервов, колбас, копченостей и других мясных продуктов	42
105 По переработке молока производственной мощностью, тонн в смену:	
до 100	43
более 100	45
106 Сухого обезжиренного молока производственной мощностью, тонн в смену:	
до 5	36
более 5	42
107 Молочных консервов	45
108 Сыра	37
109 Гидролизно-дрожжевые, фурфурольные, белкововитаминных концентратов и по производству премиксов	45
110 Мелькомбинаты, крупозаводы, комбинированные кормовые заводы, элеваторы и хлебоприемные предприятия	41
111 Комбинаты хлебопродуктов	42
112 По ремонту грузовых автомобилей	60
113 По ремонту тракторов, агрегатов и узлов к ним	56
114 Станции технического обслуживания грузовых автомобилей	40
115 Станции технического обслуживания тракторов	40
116 Базы торговые областные	57
117 Базы прирельсовые (районные и межрайонные)	54
118 Базы минеральных удобрений, известковых материалов, ядохимикатов	35
119 Склады химических средств защиты растений	57
120 Замочно-скобяных изделий	61
121 Художественной керамики	56
122 Художественных изделий из металла и камня	52
123 Игрушек и сувениров из дерева	53
124 Игрушек из металла	61
125 Швейных изделий:	
в двухэтажных зданиях	74

Таблица А.1-Нормативные требования минимальной плотности застройки площадок промышленных предприятий (продолжение), %

1	2
в зданиях более двух этажей	60
126 Цементные:	
с сухим способом производства	35
с мокрым способом производства	37
127 Асбестоцементных изделий	42
128 Предварительно напряженных железобетонных железнодорожных шпал производственной мощностью 90 тыс. м ³ /г.	50
129 Железобетонных напорных труб производственной мощностью 60 тыс. м ³ /г.	45
130 Крупных блоков, панелей и других конструкций из ячеистого и плотного силикатобетона производственной мощностью, тыс. м ³ /г.:	
120	45
200	50
131 Железобетонных мостовых конструкций для железнодорожного и автодорожного строительства производственной мощностью 40 тыс. м ³ /г.	40
132 Сборных железобетонных и легкобетонных конструкций мощностью, тыс. м ³ /г.:	
40	50
100 и более	55
133 Обожженного глиняного кирпича и керамических блоков	42
134 Силикатного кирпича	45
135 Керамических плиток для полов, облицовочных глазурованных плиток, керамических изделий для облицовки фасадов зданий	45
136 Керамических канализационных труб	45
137 Керамических дренажных труб	45
138 Гравийно-сортировочные при разработке месторождений способом гидромеханизации производственной мощностью, тыс. м ³ /г.:	
500–1000	35
200 (сборно-разборные)	30
139 Гравийно-сортировочные при разработке месторождений экскаваторным способом производственной мощностью 500–1000 тыс. м ³ /г.	27
140 Дробильно-сортировочные по переработке прочных однородных пород производственной мощностью, тыс. м ³ /г.:	
600–1600	27
200 (сборно-разборные)	30
141 Аглопоритового гравия из зол ТЭЦ и керамзита	40
142 Вспученного перлита (с производством перлитобитумных плит) при применении в качестве топлива:	

**Таблица А.1-Нормативные требования минимальной плотности застройки
площадок промышленных предприятий (продолжение), %**

1	2
природного газа	55
мазута	50
143 Минеральной ваты и изделий из нее, вермикулитовых и перлитовых тепло- и звукоизоляционных изделий	45
144 Извести	30
145 Известняковой муки и сыромолотого гипса	33
146 Стекла оконного, полированного, архитектурно-строительного, технического и стекловолокна	38
147 Обогащительные кварцевого песка производственной мощностью 150–300 тыс. т/г.	27
148 Бутылок консервной стеклянной тары, хозяйственной стеклянной посуды и хрустальных изделий	43
149 Строительного, технического, санитарно-технического фаянса, фарфора и полуфарфора	45
150 Стальных строительных конструкций (в том числе из труб)	55
151 Стальных конструкций для мостов	45
152 Монтажных (для КИП и автоматики, сантехнических) и электромонтажных заготовок	60
153 Технологических металлоконструкций и узлов трубопроводов	48
154 По ремонту строительных машин	63
155 Объединенные предприятия специализированных монтажных организаций:	
с базой механизации	50
без базы механизации	55
156 Базы механизации строительства	47
157 Базы управлений производственно-технической комплектации строительных и монтажных трестов	60
158 Опорные базы общестроительных передвижных механизированных колонн (ПМК)	40
159 Опорные базы специализированных передвижных механизированных колонн (СПМК)	50
160 Автотранспортные предприятия строительных организаций на 200 и 300 специализированных большегрузных автомобилей и автопоездов	40
161 Гаражи-стоянки:	
на 150 автомобилей	40
на 250 автомобилей и более	50
162 По капитальному ремонту грузовых автомобилей мощностью 2–10 тыс. капитальных ремонтов в год	60
163 По ремонту агрегатов грузовых автомобилей и автобусов мощностью 10–60 тыс. капитальных ремонтов в год	65
164 По ремонту автобусов с применением готовых агрегатов мощностью 1–2 тыс. ремонтов в год	60

**Таблица А.1-Нормативные требования минимальной плотности застройки
площадок промышленных предприятий (продолжение), %**

1	2
165 По ремонту агрегатов легковых автомобилей мощностью 30–60 тыс. капитальных ремонтов в год	65
166 Грузовые автотранспортные на 200 автомобилей при независимом выезде, %:	
100	45
50	51
167 Грузовые автотранспортные на 300 и 500 автомобилей при независимом выезде, %:	
100	50
50	55
168 Автобусные парки при количестве автобусов:	
100	50
300	55
500	60
169 Таксомоторные парки при количестве автомобилей:	
300	52
500	55
800	56
1000	58
170 Грузовые автостанции при отправке грузов 500-1500 т/сут	55
171 Централизованного технического обслуживания на 1200 автомобилей	45
172 Станции технического обслуживания легковых автомобилей при количестве постов:	
5	20
10	28
25	30
50	40
173 Автозаправочные станции при количестве заправок в сутки:	
200	13
более 200	16
174 Дорожно-ремонтные пункты (ДРП)	29
175 Дорожные участки (ДУ)	32
То же, с дорожно-ремонтным пунктом	32
То же, с дорожно-ремонтным пунктом технической помощи	34
176 Дорожно-строительное управление (ДСУ)	40
177 Цементно-бетонные производительностью, тыс. м ³ /г.:	
30	42
60	47
120	51
178 Асфальтобетонные производительностью, тыс. т/г.:	
30	35

Таблица А.1-Нормативные требования минимальной плотности застройки площадок промышленных предприятий (продолжение), %

1	2
60	44
120	48
179 Битумные базы:	
Прирельсовые	31
притрассовые	27
180 Базы песка	48
181 Полигоны для изготовления железобетонных конструкций мощностью 4000 м ³ /г.	35
182 Рыбоперерабатывающие производственной мощностью, т/сут:	
до 10	40
более 10	50
183 Специализированные промышленные предприятия службы быта при общей площади производственных зданий более 2000 м ² :	
а) по изготовлению и ремонту одежды, ремонту радиотелеаппаратуры и фабрики фоторабот	60
б) по изготовлению и ремонту обуви, ремонту сложной бытовой техники, фабрики химчистки и крашения, унифицированные блоки предприятий бытового обслуживания типа А	55
в) по ремонту и изготовлению мебели	50
184 Нефтеперерабатывающей промышленности	46
185 Производства синтетического каучука	32
186 Сажевой промышленности	32
187 Шинной промышленности	55
188 Промышленности резинотехнических изделий	55
189 Производства резиновой обуви	55
190 Базы производственные и материально-технического снабжения геологоразведочных управлений и трестов	40
191 Дробильно-сортировочные мощностью до 30 тыс. т/г.	20
192 Головные промысловые сооружения, установки комплексной подготовки газа, компрессорные станции подземных хранилищ газа	35
193 Компрессорные станции магистральных газопроводов	40
194 Газораспределительные пункты подземных хранилищ газа	25
195 Ремонтно-эксплуатационные пункты	45
196 Газетно-книжно-журнальные, газетно-журнальные, книжные	50
197 Предприятия по поставкам продукции	40
198 Предприятия по поставкам металлопродукции	35

Таблица А.1-Нормативные требования минимальной плотности застройки площадок промышленных предприятий (продолжение), %

Примечания

1 Плотность застройки следует определять как отношение площади застройки предприятия к общей площадке предприятия в ограде (или при отсутствии ограды — в соответствующих ей условных границах) с включением площади, занятой веером железнодорожных путей.

2 Площадь застройки определяется как сумма площадей, занятых зданиями и сооружениями всех видов, включая навесы, открытые технологические, санитарно-технические, энергетические и другие установки, эстакады и галереи, площадки погрузо-разгрузочных устройств, подземные сооружения (резервуары, погреба, убежища, тоннели, над которыми не могут быть размещены здания и сооружения), а также открытые стоянки автомобилей, машин, механизмов и открытые склады различного назначения при условии, что размеры и оборудование стоянок и складов принимаются по нормам технологического проектирования предприятий.

В площадь застройки должны включаться резервные участки на площадке предприятия, намеченные в соответствии с заданием на проектирование для размещения на них зданий и сооружений (в пределах габаритов указанных зданий и сооружений).

В площадь застройки не включаются площади, занятые отмостками вокруг зданий и сооружений, тротуарами, автомобильными и железными дорогами, железнодорожными станциями, временными зданиями и сооружениями, открытыми спортивными площадками, площадками для отдыха трудящихся, зелеными насаждениями (из деревьев, кустарников, цветов и трав), открытыми стоянками автотранспортных средств, принадлежащих гражданам, открытыми водоотводными и другими канавами, подпорными стенками, подземными зданиями и сооружениями или частями их, над которыми могут быть размещены другие здания и сооружения.

3 Подсчет площадей, занимаемых зданиями и сооружениями, производится по внешнему контуру их наружных стен, на уровне планировочных отметок земли. При подсчете площадей, занимаемых галереями и эстакадами, в площадь застройки включается проекция на горизонтальную плоскость только тех участков галереи и эстакад, под которыми по габаритам не могут быть размещены другие здания или сооружения, на остальных участках учитывается только площадь, занимаемая фундаментами опор галереи и эстакад на уровне планировочных отметок земли.

БИБЛИОГРАФИЯ

- [1] СНиП РК 3.01-01-2008 Градостроительство. Планировка и застройка городских и сельских населенных пунктов.
- [2] СНиП РК 3.05.04-85* Наружные сети и сооружения водоснабжения и канализации.
- [3] СНиП РК 3.03-01-2001 Железные дороги колеи 1520 мм.
- [4] СНиП РК 2.03-10-2002* Инженерная защита в зонах затопления и подтопления.
- [5] СНиП РК 2.03-30-2006 Строительство в сейсмических районах.
- [6] СНиП РК 3.3-09-2006* Автомобильные дороги.
- [7] СНиП РК 2.04-01-2010 Строительная климатология.
- [8] СНиП РК 3.01-01-Ас-2007 Планировка и застройка города Астаны.
- [9] СНиП 11-89-80* Генеральные планы промышленных предприятий.
- [10] СН РК 3.06-01-2011 Доступность зданий и сооружений для маломобильных групп.
- [11] СН РК 2.02-11-2002 Нормы оборудования зданий, помещений и сооружений системами автоматической пожарной сигнализации, автоматическими установками пожаротушения и оповещения людей о пожаре.
- [12] СН 441-72*(изд. 2005) Указаниями по проектированию ограждений площадок и участков предприятий, зданий и сооружений.
- [13] МСН 2.02-05-2000*(изд. 2008) Стоянки автомобилей.
- [14] МСН 4.02-02-2004 Тепловые сети.
- [15] РДС РК 1.02-01-2002 Инструкция о порядке разработки, согласования, экспертизы, утверждения и составе проектной документации на реконструкцию и реновацию памятников архитектуры и градостроительства Республики Казахстан.
- [16] РДС РК 3.01-01-2002 Порядок и правила разработки, согласования и утверждения планов градостроительного зонирования.
- [17] РДС РК 4.04-191-2002. Методические указания по проектированию городских и поселковых электрических сетей.
- [18] Правила устройства электроустановок РК ПУЭ., Астана, 2003.

УДК 658.562

МКС 91.020

Ключевые слова: промышленный узел, схемы генеральных планов промышленных предприятий, расстояния между зданиями и сооружениями, инженерные сети, санитарно-защитная зона.

Ресми басылым

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ИНДУСТРИЯ ЖӘНЕ ИНФРАҚҰРЫЛЫМДЫҚ
ДАМУ МИНИСТРЛІГІ ҚҰРЫЛЫС ЖӘНЕ ТҰРҒЫН ҮЙ-КОММУНАЛДЫҚ
ШАРУАШЫЛЫҚ ІСТЕРІ КОМИТЕТІ

**Қазақстан Республикасының
ЕРЕЖЕЛЕР ЖИНАҒЫ**

ҚР ЕЖ 3.01-103-2012*

**ӨНЕРКӘСІПТІК КӘСІПОРЫНДАРДЫҢ
БАС ЖОСПАРЛАРЫ**

Басылымға жауаптылар: «ҚазҚСҒЗИ» АҚ

050046, Алматы қаласы, Солодовников көшесі, 21
Тел./факс: +7 (727) 392-76-16 – қабылдау бөлмесі

Издание официальное

КОМИТЕТ ПО ДЕЛАМ СТРОИТЕЛЬСТВА И ЖИЛИЩНО-КОММУНАЛЬНОГО
ХОЗЯЙСТВА МИНИСТЕРСТВА ИНДУСТРИИ И ИНФРАСТРУКТУРНОГО РАЗВИТИЯ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

**СВОД ПРАВИЛ
Республики Казахстан**

СП РК 3.01-103-2012*

**ГЕНЕРАЛЬНЫЕ ПЛАНЫ
ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ**

Ответственные за выпуск: АО «КазНИИСА»

050046, г. Алматы, ул. Солодовникова, 21
Тел./факс: +7 (727) 392-76-16 – приемная